

ŽELEZAR

JESENICE, 14. AVGUSTA 1986

ŠTEVILKA 32 • XXXV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik — novinar Dare Bradakšja, lektorica — novinarka Veronika Osredkar, novinar — fotoreporter Borut Grce, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserović. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Stevilke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 25-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Proizvodnja v juliju

Rezultati proizvodnje, v prvem res dopustniškem mesecu, so presenetljivo dobri in bistveno boljši v vseh pogledih, tako od letošnjega junija, kakor tudi od lanskega julija.

Skupna proizvodnja je bila, z ozirom na operativni program, dosežena 104,1 odstotno, prodaja 96,9 odstotno, vendar je izpad izključno na račun povečanih količin za usluge prevajanja tak, da je pri količini prodaje in uslug prevajanja, plan presežen za približno 2 odstotka.

Asortiment proizvodnje je bil boljši od planiranega, zato je tudi bruto realizacija, kljub manjši lastni prodaji, precej nad planirano, vendar pa žal še vedno nižja od željene.

Tudi pri izvozu smo bili razmeroma uspešni, saj smo vrednostno izvozili celo nekaj več od planiranega, količinsko pa sicer nekaj zaostali. Edini večji »kiks« proizvodnje v tem mesecu je devetdnevni izpad produkcije elektro jekla na ASEA peči, zaradi »zalitja« le - te konec junija.

V tem mesecu velja vsa pohvala tudi storitvenim TOZD, kajti uspelo jim je v zelo kratkem času usposobiti ASEA peč, pa tudi drugih večjih zastojev praktično ni bilo.

TOZD PLAVŽ

Za ves mesec julij je bil planiran remont VP št. 1 in zaradi tega temu ustrezno znižan operativni program. Ta nižji program pa je bil močno presežen (145,7 odstotno), kajti na željo martinarne (podaljšano 4 pečno obratovanje) je bil remont prestavljen na 14. julij. Vendar je TOZD po dolgem času delala dobro in bi dosegla tudi normalen plan.

TOZD JEKLARNA

Že v uvodu so bile nakazane nekatere težave v proizvodnji elektro jekla, zato ta TOZD izključno na račun izpada proizvodnje na ASEA peči ni dosegla z operativnim programom zastavljenih ciljev. Skupna proizvodnja je bila tako dosežena 97,4 odstotno, od tega v martinarni 102,4 odstotno, v elektro jeklarni pa le 90,8 odstotno.

Izpolnjevanje kvalitetnega programa v tem mesecu ni bilo najboljše. Jasno je, da je prišlo do osiromaše-

nja kvalitetnega programa močno tudi na račun izpada ASEA peči, kar pa bo opazno šele v avgustu.

Tudi kontiliv ni delal posebej dobro (od 15. julija na eno dnino) in je v tem mesecu odliel le 3.022 ton gredic ali 81,7 odstotkov operativnega programa.

TOZD LIVARNA

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja je bila dosežena 100,1 odstotno, tujim naročnikom pa je bilo prodano 41,3 tone odlitkov ali 103,3 odstotkov na gospodarski načrt.

TOZD VALJARNA BLUMING - ŠTEKEL

Bistvene problematike v tem mesecu ni bilo. Skupna proizvodnja je bila dobra in z ozirom na nekoliko višji operativni program dosežena 106,1 odstotno, slabša pa je bila prodaja, ki je bila dosežena le 92,9 odstotno, kot posledica slabšega dela v začetku kampanje obratovanja potisne peči, ki je bila od 5. do 17. julija.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Boljši osebni dohodki

Julij smo zaključili dokaj uspešno kljub slabemu začetku meseca, saj smo cilj presegle za 5,3 odstotkov in si s tem prislužili 7798 din stimulacije na delavca.

Družbeni plan ni doseglo šest TOZD od štirinajstih, operativnega pa TOZD Jeklarna in Valjarna žice. Le redko smo tako uspešni pri izvrševanju operativnega plana proizvodnje, ki je presežen na ravni Železarne kar za 4 odstotke.

Osebni dohodek na 182 ur se je povečal za 9 odstotkov, osebni dohodek na zaposlenega pa je v juliju višji za 11,2 odstotka ali za 12.388 din od junjskega. Število ur se je v juliju povečalo za 3,6 ur na delavca, zato je tudi osebni dohodek na delavca bolj porasel. Večje število ur je na eni strani posledica daljšega delovnega meseca za delavce v neprekinjenem sistemu dela, več pa je bilo tudi nadur, ki so bile potrebne zlasti za remont plavža, izjemno številno nadur pa je bilo tudi v HV Bela.

Učinek je za dva odstotka višji kot v juniju, tudi procent stimulacije je za 3,2 odstotka višji kot prejšnji mesec. Boljša kot v juniju je bila produ-

ktivnost, zlasti pa se je izboljšala struktura proizvodnje, ki je bila za več kot 7 odstotkov boljša od junjske. Primerna je bila tudi višina dnevnih premij, razen v Jeklarni, kjer je poleg težav v elektropečeh nastopal tudi velik delež zgrešenosti v SM oddelku, pa tudi delo na kontilivu ni bilo uspešno.

Delo na praznik je ta mesec imelo tudi pomemben vpliv na osebni dohodek. Prav zaradi tega je Jeklarna kljub slabim rezultatom še vedno na prvem mestu po osebnem dohodku, pri tem pa presega poprečje le za 13,9 odstotkov, kar je bistveno manj kot je bilo dogovorjeno za primer dobrih rezultatov. Seveda bi Jeklarna brez prazničnih dodatkov ta mesec pristala približno pri 6 odstotkih nad poprečjem Železarne.

Iz strukture je razvidno, da je v juliju obseg sobotnega dopusta še enkrat večji kot v juniju. To je razumljivo, saj je tudi obseg rednega dopu-

sta izredno velik, vzporedno s tem pa je večja upravičenost do plačil sobotnega dopusta. Tudi to nam je znatno povečalo poprečni osebni dohodek. Sicer pa je bil nasploh dopust v juliju boljše plačan kot v juniju, ker je bil osebni dohodek v juniju večji kot v marcu, s tem pa je bilo večje tudi tromesečno poprečje.

Na višji osebni dohodek v juliju je vplivala tudi revalorizacija osnov za bolniško odsotnost, ki je opravljena vsake tri mesece. Bolniki bodo z julijskim nadomestilom vsaj nekoliko lažje shajali v borbi z neusmiljenimi cenami osnovnih življenjskih potrebščin. Seveda so pri tem bolniki do 30 dni odsotnosti še vedno na boljšem kot tisti z daljšo odsotnostjo, ki jim Zdravstvena skupnost lahko omogoči le nižje faktorje revalorizacije nadomestil.

Boljši rezultati in višja nadomestila osebnega dohodka so prispevali, da bomo na izplačilni dan morda boljše volje kot prejšnji mesec. Vendar pa moramo v isti sapi opozoriti, da se ob sedanji vrednosti prodaje, neenakomernosti odpreme in količini zaloga ne moremo nadejati nadaljnega povečevanja osebnega dohodka. Trenutno dosegamo glede na isto obdobje zelo visoko rast osebnega dohodka (117 odstotka). Večji kot lani je tudi realni osebni dohodek.

(Nadaljevanje na 2. strani)

HE Javornik proti Litostroju

V Železarni smo že večkrat pisali o napredovanju del pri projektu HE Javornik. Glede na stanje gradbenih del in izdelave opreme, smo napovedovali roke za pričetek poizkusnega obratovanja. Zadnje prognoze so napovedovale začetek maja ali junija letos. Na žalost so te prognoze zopet padle v vodo, ker imamo opraviti z zelo nesolidnimi dobavitelji opreme, predvsem s Titovimi zavodi Litostroja.

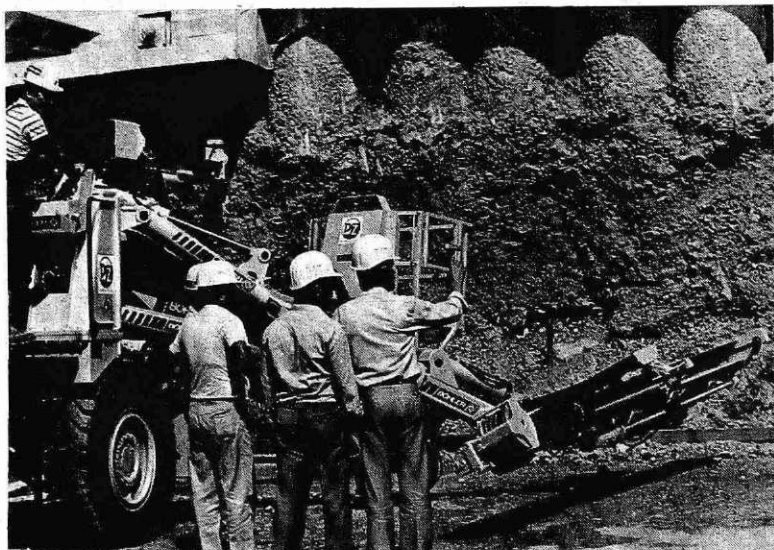
Litostroj je dobavitelj turbinske opreme. Pogodba za dobavo je bila podpisana septembra 1983, z rokom dobave avgust 1985. V januarju 1985 je bilo prvič s strani dobavitelja napovedna trimesečna zamuda. To je bil povod, da smo pričeli redno spremljati izdelavo opreme in da smo tudi redno urgirali izpolnjevanje obljub. Tako so bili sestanki in kontrole vsake dva do tri tedne. Bilo je tudi nekaj pismenih in telefonskih urgenc vodstva Železarne na vodstvo Litostroja. Kljub vsem naporom nam še ni uspelo, da bi bila oprema dobavljena na Jesenice in da bi se pričela montirati. Tako že nekaj mesecev gradnja praktično miruje, vsak mesec pa izgubimo povprečno vsaj 600.000 kWh ali 6 mld din.

Tudi danes še ne vemo kdaj bo oprema dobavljena, zmontirana in dana v pogon. Ob vsem tem se upravičeno sprašujemo, kakšna delovna organizacija je Litostroj, kakšna je naša slovenska strojegradnja.

Kljub stalnemu ponavljanju v sredstvih javnega obveščanja, na raznih sestankih v Gospodarski zbornici, po bankah in drugod, da je slovenska predelovalna industrija in z njo Litostroj tista, ki nas bo pomagala spraviti iz sedanjih težkih gospodarskih razmer, pa glede na dogajanja, ki jih doživljamo v Železarni pri projektu HE Javornik, to težko verjamemo. Kako naj s tako nesolidnim obnašanjem, ki pa pri tem projektu ni edino, saj ima Železarna praktično pri vsakem poslu z Litostrojem težave, dosegamo hitrejši razvoj in boljše poslovne rezultate.

V naslovu najavljam dvoboj HE Javornik proti Litostroju, trenutno HE Javornik izgublja, prepričani pa smo, da bo v takih dvobojih v bodoče moral zgubljati Litostroj.

Sektor novogradenj

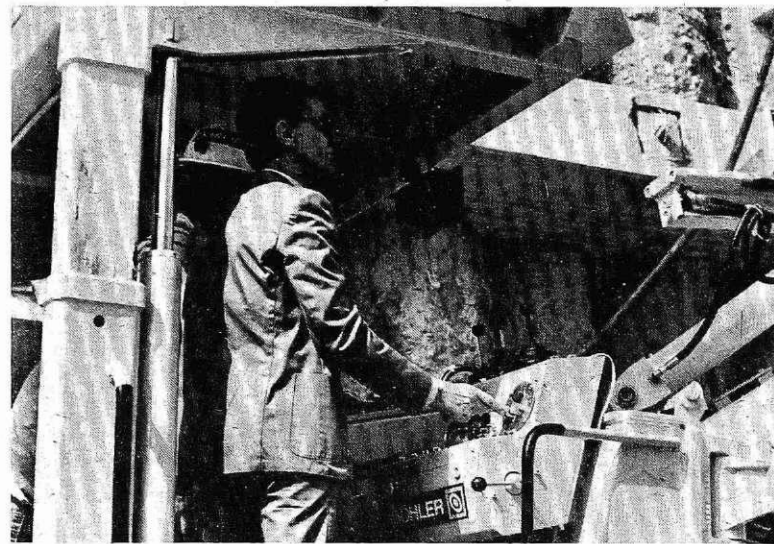

Pred začetkom vrtanja

Gostje

Prva luknja v Karavanke

Pritiska na gumb

In prve luknje v Karavanke (foto: B. Grce)

KOORDINIRANJE DELOVNE ORGANIZACIJE

Shematičen prikaz predloga nove organiziranosti Železarne poznamo in vemo, da ga tvorijo tri produktivno tržno formirane TOZD (Talilnice, Ploščati in Okrogli program). TOZD storitvene dejavnosti (novejši predlog je, naj se imenuje TOZD Tehnične dejavnosti), TOZD skupnega pomena Komerciala, TOZD skupnega pomena Družbeni standar in ena delovna skupnost Skupnih služb. Tokrat iz predloga organizacijske zgradbe v skrajšani obliki povzemamo koordiniranje delovne organizacije.

nova
organiziranost

Kolektivni poslovodni organ, ki se imenuje poslovodni odbor (PO), ne koordinira samo TOZD in sektorje, temveč koordinira določene poslovne funkcije oz. določena področja poslovanja. PO omogoča povezave med vsemi organizacijskimi enotami, ki delujejo pri reševanju določenega problema. PO ima predsednika in štiri podpredsednike.

PREDSEDNIK PO zastopa in predstavlja delovno organizacijo v okviru pooblastil samoupravnih aktov, planira in usklajuje strateške usmeritve DO, vodi šestanke kolegija v cilju sprejemanja odločitev na osnovi sprejete politike DO, zagotavlja organizacijsko in akcijsko enotnost TOZD in DSSS v njihovem usklajenem delovanju, koordinira delo na področju organiziranosti in informatike.

PODPREDSEDNIK ZA PROCES PROIZVODNJE je odgovoren za planiranje in usklajeno delo v celotnem proizvodnem procesu, v katerega so vključene TOZD Komerciala, TOZD Talilnice, TOZD Ploščati program, TOZD Okrogli program in TOZD Tehnične dejavnosti.

Koordinira proizvodne procese na osnovi ciljev za doseganje ustreznih rezultatov združenih TOZD v okviru DO in je soddgovoren za poslovne rezultate posameznih TOZD.

Zaradi velikega obsega tega dela je potrebna za opravljanje tega dela še posebna organizacijska enota za operativno planiranje proizvodnje.

O nalogah tega oddelka in predlagani varianti, da se v plan procesa vključi tudi oddelke ekonomske analize pa je bilo v Železarni že obširneje napisano.

PODPREDSEDNIK ZA RAZISKAVE IN KAKOVOST vodi realizacijo tekočih, srednjeročnih in dolgoročnih razvojnih planov. Usklajuje kapacitete za izvedbo projektov na področju raziskav, investicij in osvajanja novih izdelkov. Realizira in usklajuje cilje na področju zagotavljanja kakovosti ter koordinira delo sektorja RR, sektorja novogradenj in sektorja kakovosti.

PODPREDSEDNIK ZA DRUŽBENO EKONOMSKO PODROČJE spremlja in analizira vpliv zunanjih ukrepov za ekonomski položaj delovne organizacije, predlaga ukrepe in je odgovoren za realizacijo. Planira in usklajuje delo na področju cen, financ, sovlaganj, dohodkovnih odnosov, deviznega poslovanja itd.

Koordinira delo finančnega sektorja, računovodskega sektorja, plana in analiz.

PODPREDSEDNIK ZA KADROVSKE IN SPLOŠNO PODROČJE vodi izvajanje in koordinira dela na področju kadrov in na

grajevanja, sistema informiranja in na področju družbenega standarda. Usklajuje delo TOZD Družbeni standar, kadrovskega sektorja, splošnega sektorja in centra za samoupravljanje.

VODENJE DELOVNE SKUPNOSTI

Na čelu delovne skupnosti stoji vodja delovne skupnosti. Vodje sektorjev so v strokovnem in delovnem pogledu odgovorni poslovodnemu odboru. Vodja delovne skupnosti usklajuje in vodi delo na družbenem, samoupravnem in ekonomskem področju delovne skupnosti. Za svoje delo odgovarja poslovodnemu odboru. Vodja delovne skupnosti je lahko eden izmed vodij sektorjev.

VODENJE PROJEKTOV ZA IZBOLJŠANJE POSLOVANJA

Za strokovne naloge, ki niso v rednem delovnem procesu in jih je v cilju izboljšanja poslovanja iz kateregakoli poslovnega področja potrebno opraviti, se odpre projektno nalogo in postavi vodjo projekta iz že obstoječih strokovnih delavcev Železarne, ki so pooblaščenici poslovodnega odbora, saj praviloma sodeluje pri realizaciji projekta več sektorjev oz. TOZD. Vodja projekta in projektni team je začasen in o svojem delu obvešča PO. Vsak član PO praviloma vodi oz. koordinira tudi nekaj takih projektov.

KOORDINACIJA NA NIVOJU DO

Oblike koordinacije dela na nivoju DO so določene tudi s samoupravnimi akti.

Kolegij delovne organizacije sestavljajo: člani PO in vodje (direktorji) TOZD Talilnic, TOZD Ploščati program, TOZD Okrogli program, TOZD Tehnične storitve, TOZD Komerciala.

Predvideni sestanki so tedenski. Občasno se sklicuje tudi razširjeni kolegij katerega se udeležijo še vodje sektorjev.

KOORDINACIJA PROGRAMA PROIZVODNJE

Koordinacije oz. kolegija ploščatega programa se udeležujejo: podpredsednik PO za proces, plan procesa, vodja (direktor) ploščatega programa, TOZD Talilnice, Komerciala (nabava, prodaja), Raziskave in razvoj (predstavnik za ploščati program), kakovost (ploščati program) in tehnične dejavnosti.

Identično se izvaja tudi koordinacija za okrogli program.

Sestanki kolegija so mesečni. Predmet obravnave kolegija so elementi za doseganje optimalnih ekonomskih rezultatov posameznega programa (asortiment, novi izdelki, akumulacija, stroški, kakovost itd.) ter povezovanje organizacijskih

enot, ki sodelujejo v ploščatem programu. Glavni problemi so danes v Železarni še vedno proizvodni problemi. Z organizacijo po programih pa dosežemo proizvodnjo usmerjamo na ekonomiko programa, kjer želimo doseči zniževanje stroškov, večjo proizvodnjo in ekonomičnost poslovanja. Program pomeni tržno ter inovativno usmerjenost; poleg tekoče proizvodnje je potrebno v večji meri obvladati osvajanje novih izdelkov, kakovost, zniževanje stroškov na področju energije, porabe materiala, zmanjšati zastoje ter povečati izkoriščenost kapacitet.

Za operativno izvajanje proizvodnega procesa po pooblastilu podpredsednika PO za proces vodi koordinacijo proizvodnega procesa vodstvo plana procesa (OPP), člani tega kolegija so predstavniki plana procesa, TOZD Talilnice, TOZD Programa (ploščati, okrogli), TOZD Komerciala (prodaja, nabava). Predvidene koordinacije so tedenske. Kolegij rešuje tekočo operativno proizvodno problematiko.

Predvidene organizacijske spremembe na področju koordinacije DO in proizvodnega procesa imajo vsekakor precejšnje prednosti predvsem pri boljšem komunikativnem in fleksibilnem reševanju poslovne in proizvodne problematike. Vendar nam organizacijske spremembe same po sebi še ne dajejo boljših poslovnih rezultatov, pač pa nam omogočajo, da bomo postavljene cilje in boljše poslovne rezultate lažje in hitreje dosegli.

SEO: Odd. za organizacijo dela

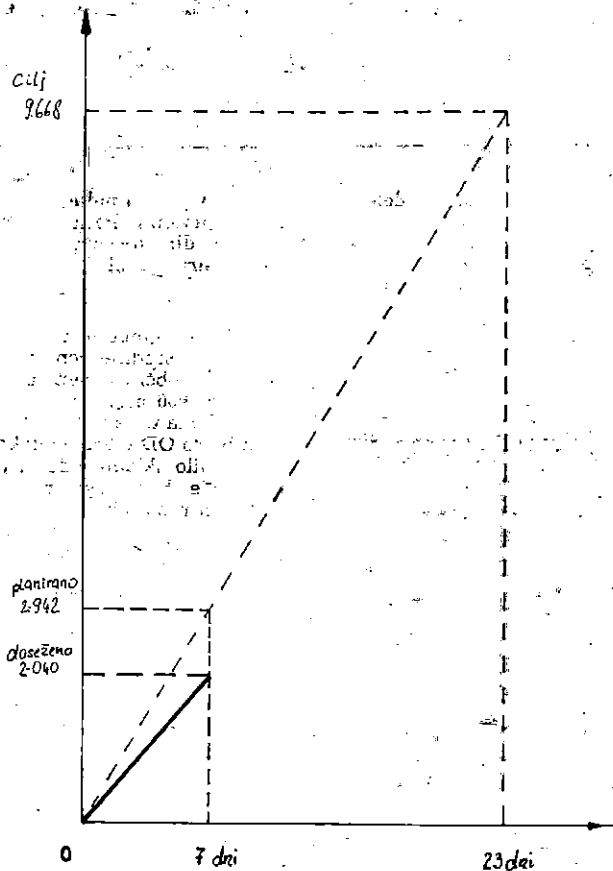
(Nadaljevanje s 1. strani)

Družbene usmeritve iz zakona o omejevanju osebnega dohodka nas usmerjajo v racionalno delitev družbenih sredstev. Tega pa se moramo zavedati tudi ne glede na širše usmeritve, saj so nam za uspešen zaključek in zagon velike investicije prepotrebna lastna finančna sredstva, ki si jih moramo zagotoviti z dobrim poslovnim rezultatom. Le z bistvenim izboljšanjem poslovanja si bomo pridobili možnost povečanja osebnih dohodkov.

Mesečna realizacija ne bi smela biti manjša od 11 milijard, v zadnjih dveh mesecih pa smo se zadovoljili z bistveno slabšim rezultatom. Ali bo 23 delovnih dni v avgustu zadosti, da se bomo z vrednostjo prodaje približali 11 milijardam realizacije in s tem zadržali in upravičili sedanjo raven osebnega dohodka?

Oddelek za nagrajevanje

doseganje skupnega cilja poslovanja

V prvih sedmih odpremnih dneh v avgustu smo dosegli 2040 milijonov dinarjev realizacije in cilj dosegamo s komaj 69 odstotki. Torej zopet slab začetek meseca!!!

Boljši osebni dohodki

Tabela 1: primerjava ur in zaslužkov za julij s predhodnimi obdobji

Obdobje	ur na zaposl.	OD iz sredstev DO z nadomest.				Indeks OD na leto 1985
		za boln. odsot. nad 30 dni	% učinka	na uro	na delavca za 182 ur	
L 1980	187,8	49,79	9.351	9.082	40,0	15,37
L 1981	186,9	67,17	12.553	12.225	45,4	20,73
L 1982	185,9	82,77	15.389	15.064	47,3	25,54
L 1983	184,8	105,54	19.499	19.208	49,0	32,57
L 1984	185,2	157,90	29.244	28.738	51,3	48,73
L 1985	185,2	324,05	60.116	58.978	54,5	100,00
I 1986	187,4	457,89	85.826	83.336	56,5	141,30
II.	174,9	464,13	81.204	84.472	57,2	143,23
III.	185,9	496,84	92.394	90.424	57,3	153,32
IV.	186,6	596,46	110.136	108.556	58,9	184,06
V.	188,4	616,80	116.266	112.258	58,6	190,34
VI.	183,8	604,09	111.045	109.943	57,1	186,41
VII.	187,4	658,58	123.433	119.862	59,1	203,23
I.-VII. 86	184,7	557,43	102.941	101.452	57,8	172,02
VII. 1985	187,4	276,66	51.834	50.352	54,9	85,37
I.-VII. 1985	184,5	257,12	47.441	46.807	54,0	79,36

Tabela 2: struktura OD za julij

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fizič. zaposl.	Struktura OD v %			
			27=100	23=100	19=100	25=100
1. Osnovni OD	234.523.963	36.745	29,1	30,2	40,6	29,8
2. Učinek	138.752.275	21.740	17,2	17,8	24,1	17,6
3. Stim. za proizvod.	23.100.230	3.619	2,9	3,0	4,0	2,9
4. Ocena del. prisp.	29.784.543	4.667	3,7	3,8	5,2	3,8
5. Skupaj 1-4	426.161.011	66.771	52,9	54,8	73,9	54,1
6. Nočni dodatek	15.384.626	2.410	1,8	2,0	2,7	2,0
7. Popold. dodatek	8.887.736	1.361	1,1	1,1	1,5	1,1
8. Nadurni dodatek	6.093.157	955	0,8	0,8	1,1	0,8
9. Nedeljski dodatek	6.291.407	966	0,8	0,8	1,1	0,8
10. Sobotni dodatek	2.019.717	316	0,3	0,3	0,3	0,3
11. Praznični dodatek	4.795.224	751	0,6	0,6	0,8	0,6
12. Skupaj 6-11	43.271.867	6.779	5,4	5,6	7,5	5,6
13. Otežkoč. dodatek	8.635.375	1.353	1,1	1,1	1,5	1,1
14. Dod. za del. dobo	18.906.300	2.962	2,3	2,4	3,3	2,4
15. Sobotni dopust	6.827.354	1.070	0,8	0,9	1,2	0,9
16. Premije	13.602.604	2.131	1,7	1,7	2,4	1,7
17. Stim. za dos. cilj.	49.768.997	7.798	6,2	6,4	8,5	6,3
18. Ostala plačila	9.686.546	1.518	1,2	1,2	1,7	1,2
19. Skup. 5+12 do 18	576.860.054	90.382	71,6	74,1	100,0	73,2
20. Plačan praznik	59.710.613	9.355	7,4	7,7	10,4	7,6
21. Red. izr. dopust	123.173.711	19.298	15,3	15,8	21,3	15,6
22. Nadom. OD za bol. ods. do 30 dni	18.423.643	2.887	2,3	2,4	3,2	2,3
23. Skupaj OD iz sred. DO	778.168.021	121.992	96,6	100,0	134,9	98,8
24. Nadom. OD za bol. ods. nad 30 dni	9.642.835	1.511	1,2	1,2	1,7	1,2
25. Skupaj OD 23+24	787.810.856	123.433	97,8	101,2	136,6	100,0
26. Ostale refundac.	18.105.553	2.837	2,2	2,3	3,1	2,3
27. Skupaj izpl. netto OD	805.916.409	126.270	100,0	103,5	139,7	102,3

Še o poslovni informatiki

V zadnjem članku s tem naslovom, ki je izšel v rubriki Nova organiziranost v Železarni dne 7.8.1986, je na koncu zapisano, da bomo morali znati reči bobu bob tudi na področju poslovne informatike. Kaj ne bi to lahko rekli že zdaj?

Orodje (računalnik) imamo, z njim znamo tudi delati, delamo celo za zunanje naročnike...

Doma računalnika ne potrebujemo, ker smo pač dobro organizirani...

Vendar pa informacijski sistem in sploh informatika le ni namenjena za informiranje o posledicah naših odločitev in za to, da bi iz zbranih podatkov, ki so bolj ali manj nezanesljivi, napisali nekakšno poročilo. Z informacijskim sistemom je mogoče priti tudi do drugače utemeljenih poslovnih akcij, kot so dosedanje. Za to pa je potrebno znanje in drugačna miselnost tistih, ki naj bi ta sistem uporabljali kot svoje orodje. Tu je potreben premik.

Če nova organiziranost ne bo omogočila takšnega premika, predvsem v miselnosti poslovnih sodelavcev, je vsaka nova organiziranost brez smisla. Če bi poslovne in tehnološke

odločitve slonele na skrbnih analizah trendov (marketing) in stanja v tehnologiji v naši delovni organizaciji, od katerih bi bila odvisna osebna uspešnost tistih, ki te odločitve sprejemajo, bi bili tudi podatki zelo zanesljivi in prav nič razdrobljeni. Za takšno delo pa je potreben dodaten napor in dodatno znanje. Nova organiziranost informacijskega sistema bo morala biti podrejena tem ciljem.

Na osnovi znanja o uporabi informacijskega sistema bo treba reorganizirati vse tiste, ki se zdaj razdro-

bljeno ukvarjajo s posameznimi problemi (statistične obdelave, matematične simulacije, linearno programiranje). To znanje, oziroma potrebe bo moral jasno definirati oddelek, ki bo po svojem položaju zadosti močan in strokovno usposobljen, da bo znal dejavnost ERC-a kreativno vključiti v poslovno politiko železarne. Moral pa bo dati informacijam in podatkom potrebno pomembnost, da matematične obdelave v informacijskem sistemu ne bodo več »skregane z zdravno metalurško logiko«, ampak jih bodo tisti, ki jih bodo uporabljali tudi splošno poznali in priznavali.

dr. B. Brudar

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Energetika in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge: varilec specialist, šifra 3244, D - 4, 10. kategorija, 1 oseba.

POGOJI: dokončana poklicna šola — varilec in tri leta delovnih izkušenj pri varjenju visokotlačnih vodov in posod.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovske sektor Železarne Jesenice, z oznako »za TOZD Energetika«.

Družbene obveznosti v prvem polletju

Družbene obveznosti Železarne Jesenice v prvem polletju 1986 so znašale 4.250,2 mio din, kar je za 136 % več kot v prvem polletju 1985. Prispevki iz osebnega dohodka so znašali 1.423,6 mio din, obveznosti iz dohodka 1.913,4 mio din, obveznosti, ki smo jih financirali iz akumulacije oziroma lastnih sredstev, pa so znašale 913,2 mio din.

ANALIZA POSAMEZNIH SKUPIN PRISPEVKOV

I. Prispevki iz osebnega dohodka so se glede na prvo polletje 1985 povečali za 141 % oziroma za 832 mio din.

Naspremenjene prispevne stopnje so ostale pri prispevku občinski temeljni izobraževalni skupnosti in pri republiškem davku iz OD za dopolnilno delo.

Prispevne stopnje so se zmanjšale pri dodatnem prispevku solidarnosti za Črno goro (po delovnem mestu), občinski kulturni skupnosti, občinski telesnokulturni skupnosti, občinski skupnosti socialnega varstva ter pri posebnem občinskem prispevku (davku) iz OD.

Vse ostale prispevne stopnje so se povečale. Najbolj so se povečale prispevne stopnje pri republiški skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, občinski skupnosti otroškega varstva (po delovnem mestu) ter pri posebnem republiškem prispevku (davku) iz OD. Manjše povečanje stopenj je bilo pri skupnosti zdravstvenega varstva, občinski skupnosti otroškega varstva (po domicilu) ter republiški kulturni skupnosti. Z aprilom se je nehal plačevati prispevek republiški skupnosti otroškega varstva.

II. Prispevki iz dohodka oziroma čistega dohodka so se povečali za 133 % oziroma za 1.614,7 mio din.

1. Prispevki za splošne družbene potrebe so se povečali za 116 % oziroma za 220 mio din. Davek iz dohodka republiki je večji za 83,7 mio din. Povečala se je stopnja za izračun tega prispevka in sicer od 3,2 % v prvem polletju lani na 4,2 % v istem obdobju letos, višja pa je tudi osnova, in sicer zaradi spremembe pri izračunu osnove davka.

Novost v letu 1986 je tudi posebni republiški davek iz dohodka, ki ga morajo izjemoma plačati vsi davčni zavezanci s področja gospodarstva po posebnih stopnjah 1 odstotek od osnove in na način, ki je določen z zakonom o davku ter z zakonom o stopnjah in olajšavah.

Prispevek za solidarnost iz dohodka je znašal 8,9 mio din oziroma je bil za 6,3 mio din večji kot v istem obdobju lani. Prispevna stopnja je sicer ostala enaka, povečanje pa je zaradi večje osnove in spremembe pri izračunu le te.

Pri prispevku za SLO in DS se je spremenila osnova za izračun. V preteklem letu je bila osnova dohodek, letos pa je bruto OD. Prispevek se plačuje na podlagi podpisanega samoupravnega sporazuma o temeljnih piana in o združevanju sredstev za izvajanje skupnih nalog splošne

ljudske obrambe in družbene samozasčite za srednjeročno obdobje 1986 - 1990 v občini Jesenice. Obveznost za leto 1986 poravnava podpisniki sporazuma v višini 0,80 % od izplačanih bruto OD v breme dohodka.

Posojilo skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin je višje za 68 %. Prispevne stopnje se niso spremenile, višja pa je osnova za izračun obveznosti.

Z 31. marcem 1986 je prenehal veljati zakon o samoupravnih interesih skupnosti za ekonomske odnose s tujino, z njim pa tudi delo republiške SISEOT. Od aprila dalje prispevka za SISEOT ne plačujemo več.

V letošnjem letu ne obračunavamo in plačujemo prispevka za pospeševanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga, ki smo ga v preteklem letu plačevali na podlagi podpisanega samoupravnega sporazuma o temeljnih planov ekonomskih odnosov s tujino za obdobje 1981 - 1985.

2. Prispevki za skupno porabo na področju socialne varnosti so se povečali za 142 % oziroma za 384 mio din.

Prispevek iz dohodka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, ki ga obračunavamo iz poslovnega sklada, se je povečal za 270 % oziroma za 111,8 mio din. Prispevne stopnje so se od 0,27 % oziroma 1,27 % povečale na 0,5 % oziroma 2,5 % višja pa je tudi osnova za izračun prispevka.

Povečala se je tudi prispevna stopnja prispevka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje za nesreče pri delu. Do maja smo prispevek obračunavali po stopnji 2,7 % od bruto OD, sedaj pa prispevna stopnja znaša 3,6 %.

V tej skupini prispevkov sta se zmanjšali prispevni stopnji prispevka za zaposlovanje in socialno varnost (od 0,24 % do 0,21 %) ter stanovanjski prispevek za vzajemno združevanje sredstev (od 1,75 % do 1,40 %). Povečala pa se je prispevna stopnja stanovanjskega prispevka za sofinanciranje kadrovskega stanovanj manj razvitih (od 0,02 % do 0,37 %).

Vse ostale prispevne stopnje so ostale nespremenjene, na višje prispevke je vplivala predvsem večja osnova (bruto OD).

3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnosti so se povečali za 137 % oziroma za 447,2 mio din.

Prispevki iz dohodka republiki in posebni izobraževalni skupnosti so se povečali za 131 % oziroma za 116,8 mio din zaradi večje osnove za izračun obveznosti (dohodek). Prispevna stopnja republiške izobraževalne skupnosti se je zmanjšala od 0,39 % na 0,35 %.

Prispevki iz dohodka republiki, posebni in občinski raziskovalni skupnosti so večji za 291 % prispe-

vne stopnje, razen za posebno raziskovalno skupnost, so višje, višja pa je tudi osnova za izračun prispevka.

Prispevek iz dohodka za zdravstvo je večji za 124 % oziroma 266,1 mio din.

Prispevna stopnja se je povečala od 9,46 % na 9,65 %, večja pa je tudi osnova za izračun obveznosti (bruto OD).

4. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture so višji za 90 % oziroma za 241,1 mio din.

Pri združevanju sredstev za vzdrževanje in izgradnjo magistralnih in regionalnih cest SRS smo združili 32,2 mio din, pri financiranju luške infrastrukture smo združili 3,6 mio din, za razvoj železniškega gospodarstva 24,9 mio din in za razvoj naftnoplinskega gospodarstva 13,5 mio din.

Vse prispevne stopnje omenjenih prispevkov so se glede na lansko leto spremenile, spremenila pa se je tudi osnova za združevanje teh sredstev. Osnova za združevanje sredstev v našete dejavnosti je zavezančev čisti dohodek, ugotovljen v zaključnem računu za leto 1985, zmanjšan za del čistega dohodka za osebne dohodke, obračunane v istem zaključnem računu (v preteklem srednjeročnem obdobju je bila osnova večja za amortizacijo, obračunano nad predpisano stopnjo).

Z letošnjim letom združujemo tudi sredstva za financiranje letališke infrastrukture.

Za financiranje izgradnje elektroenergetskih objektov in premovalništva smo skupno namenili 433,2 mio din, kar je 69 % več kot v prvem polletju lani.

Prispevne stopnje so ostale nespremenjene, nekoliko pa se je povečala prispevna stopnja pri osnovnem združevanju sredstev za financiranje gradnje elektroenergetskih objektov in premovalništva.

Za zavezance, ki imajo zagotovljena trajna obratna sredstva iz trajnih in dolgoročnih virov po Zakonu o zagotavljanju trajnih obratnih sredstev, se za združevanje obračuna celotna obveznost za omenjene dejavnosti po stopnji 11,32 %. Za zavezance, ki trajnih obratnih sredstev nimajo zagotovljenih, iz trajnih in dolgoročnih virov pa se obveznost obračuna po zmanjšani stopnji in sicer 8,86 % od že omenjene osnove (čisti dohodek po zaključnem računu 1985 - OD po zaključnem računu 1985).

5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih so znašali 403,5 mio din in so večji za 228 %.

Splošni vodni prispevek se je povečal zaradi višje prispevne stopnje in sicer se je povečal od 2,08 % na 2,30 % ter višje osnove za izračun (davčna osnova B).

Prispevek za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo se je povečal za 273 %. Povečala se je prispevna stopnja s 0,30 % na 1,50 %. Obveznost se sedaj obračunava od davčne osnove B (v lanskem letu pa je bila osnova za obračun dohodek).

Zaradi višjih osnov sta se povečala prispevek za pokritje dela stroškov enostavne reprodukcije ŽTP (za 163 %) in prispevek za požarno varnost občine Jesenice (za 129 %).

Nov v tej skupini je prispevek za financiranje regionalnih in lokalnih cest v občini Jesenice, ki velja od 1. 1. 1986. Prispevna stopnja je 1,5 % od osnove bruto OD, obveznost pa je v prvem polletju 1986 znašala 85,5 mio din.

6. Prispevek za SIS komunalna Jesenice se je povečal za 142 % zaradi višje osnove za obračun (bruto OD) in povečane prispevne stopnje.

Vesna Janc

Železarski globus

EGIPT

V letošnjem maju je začela poskusno obratovati nova železarna El Dikheila. Za zdaj obratujeta le 70-tonska obročna električna peč in naprava za kontinuirano vlivanje slabov. Napravi je dobavil konzorcij japonskih železarskih družb. Ko bo gradnja končana in bo železarna v letu 1987 začela redno proizvajati, naj bi letno proizvedla 425.000 palčastega jekla in 320.000 ton žice.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 18. DO 24. AVGUSTA

18. avgusta, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kejžarjeva 38, 82-118.
19. avgusta, Sašo MANDELJC, vodja TOZD Bluming štekel, Jesenice, Tomšičeva 88, 82-054.
20. avgusta, Tomaž KAVČIČ, vodja TOZD Vratni podboji, Radovljica, Langusova 39.
21. avgusta, Sašo KAVČIČ, vodja TOZD HV Jesenice, Jesenice, Titova 85, 81-413.
22. avgusta, Vinko ROTAR, vodja TOZD Remontne delavnice, Jesenice, C. Talcev 8/a, 82-792.
23. avgusta, Drago FINŽGAR, vodja TOZD Žična valjarna, Begunje 128/b.
24. avgusta, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, C. na Golicu 16.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Nedeljek - 18.	Zdenko Cund	Zvonko Medja
Petek - 19.	Franc Bernik	Alojz Slivnik
Sreda - 20.	Miroslav Zupan	Marjan Endliher
Četrtek - 21.	Jože Ravnik	Pavel Zupan
Petek - 22.	Mitja Kersnik	Alojz Varl
Sobota - 23.	Bogomir Svetina	Stane Eržen
Nedelja - 24.	Vlado Repe	Janez Kovač

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 18. do 23. avgusta bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta - dr. med. Alenka Kralj Odar in IV. obratna ambulanta - dr. med. Ivica Vreš.
POPOLDNE: III. obratna ambulanta - dr. med. Bernarda Benedik.
V soboto, 23. avgusta samo dopoldne: II. obratna ambulanta - dr. med. Alenka Kralj Odar in III. obratna ambulanta - dr. med. Bernarda Benedik.
ZOBNA AMBULANTA:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta - v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta - dr. stomat. Alojz Smolej.
Za borce od 7. do 8. ure.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta - mr. dr. stomat. Bela Gazafi.
Za Vatrostalno od 15.30 do 16.30 ure.
V soboto, 23. avgusta samo dopoldne: III. zobna ambulanta - mr. dr. stomat. Bela Gazafi.

DEŽURNI V VATROSTALNI

16. in 17. avgusta, Brane MARKIZETI, Jesenice, Titova 4/a, doma 83-596, v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12 ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

ŠTUDIJSKE UGODNOSTI

Vse delavce Železarne, ki se v šolskem letu 1986/87 nameravajo vključiti v izobraževanje ob delu prosimo, naj vloge za odobritev študijskih ugodnosti vložijo na kadrovskem sektorju (soba 13) ali oddajo kadrovniku najkasneje do 30. avgusta.

Pogoj za pridobitev študijskih ugodnosti je tudi psihološki pregled, ki ga bomo organizirali skupinsko v prvi polovici septembra.
Kadrovski sektor

PREGLED ODSOTNOSTI V JULIJU

T O Z D - D S	redni letni		ostala	skupna
	bolovanje	dopusti		
	%	%	%	%
PLAVŽ	6,43	17,12	0,12	23,67
JEKLARNA	7,05	16,85	0,59	24,49
LIVARNA	4,40	19,86	0,15	24,41
VALJARNA BLUMING ŠT	6,06	16,22	0,73	23,01
VALJARNA ŽICE	2,62	21,71	1,57	25,90
VALJ. DEBELE PLOČ.	4,36	16,76	0,58	21,70
HL. VALJARNA BELA	6,06	17,39	0,46	23,91
HL. VALJARNA JESENICE	4,88	16,71	0,02	21,61
ŽIČARNA	6,32	17,79	0,79	24,90
PROFILARNA	7,43	17,70	0,17	25,30
VRATNI PODBOJI	8,91	18,67	0,39	27,97
JEKLOVLEK	7,69	18,58	0,38	26,65
ELEKTRODE	10,30	18,80	0,38	29,48
ŽELJARNA	8,67	17,12	0,77	26,56
STROJNE DELAVNICE	5,65	17,19	0,69	23,53
REMONTNE DELAVNICE	5,72	18,37	0,70	24,79
VZDRŽEVANJE	5,14	18,71	0,44	24,29
ENERGETIKA	6,82	16,81	0,85	24,48
TRANSPORT	6,29	16,03	0,84	23,16
KO - FI	7,36	18,99	0,38	26,73
K S I	8,62	16,32	0,40	25,34
E T N	3,09	22,56	0,42	26,07
DRUŽB. PREHRANA	11,69	14,93	0,55	27,17
ŽELEZARNA	6,34	17,90	0,55	24,79

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V PRVEM POLLETJU

V 000 DIN

Vrsta prispevka	I.-VI. 1985	I.-VI. 1986	Indeks 86/85
I. PRISPEVKI IZ OSEBNEGA DOHODKA	591.593	1.423.584	241
II. PRISPEVKI IZ DOHODKA OZIROMA ČISTEGA DOHODKA (1 do 6)	1.211.966	2.826.657	233
1. Prispevki za splošne družbene potrebe	190.957	410.958	215
2. Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti	271.061	655.103	242
3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnosti	327.640	774.839	236
4. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture	269.420	510.591	190
5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih	123.253	403.517	327
6. Prispevki za ostala financiranja	29.635	71.649	242
SKUPAJ DRUŽBENE OBVEZNOSTI (I. + II.)	1.803.559	4.250.241	236

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri DS TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

VABIMO K SODELOVANJU

delavce služb in ostale, ki se želijo dodatno zaposliti v obliki 1/3 delovnega časa ali druge oblike dopolnilne zaposlitve. Delo bo organizirano na Javorniku pri peči Custodis z namenom, da zagotovimo nemoteno delo in s tem izvršitev planskih obveznosti. Vse informacije dobite pri kadrovniku valjarne ali na vodstvu TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL.

Prodajni rezultati v juliju

V juliju smo s prodajo in storitvami presegli operativni program prodaje za 2,84 za nekoliko višjim družbenim načrtom pa smo zaostali za 3,6 %. S tem smo ustvarili 9.368 mio din neto realizacije, kar je v primerjavi z načrtovano za 49 mio oziroma 0,5 % več kot je predvideval gospodarski načrt.

Operativni vrednostni program, ki upošteva dejansko doseganje prodajnih cen, pa je bil presežen za 5,3 %. Struktura prodaje na nivoju Železarn je bila v juliju za 4,2 % boljša kot junija, za 2,7 % boljša kot v istem mesecu lani, za načrtovano pa, ki je bila zelo optimistično postavljena, smo zaostali za 1,3 %. Storitvene TOZD v juliju izkazujejo dobre poslovne rezultate, tako da znaša skupna zunanja neto realizacija 9.633 mio din, kar je 2 % več kot smo načrtovali.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da so načrtovano količino in vrednost prodaje v juliju presegli v TOZD Valjarna žice in profilov, zaostaja pa za operativnim programom prodaje, ki je bil precej višji od plana, z namenom, da se zmanjšajo zaloge v tej TOZD. Načrtovano vrednost in količino prodaje so presegle tudi TOZD HV Jesenice, Jeklovlek in Elektrode. Ostale TOZD so zaostale za načrtovano količino prodaje, vrednostno pa je bil gospodarski načrt presežen še v TOZD Valjarna bluming-štel, Valjarna debele pločevine, HV Bela in Želbljarna. Struktura prodaje je bila boljša kot smo načrtovali v TOZD HV Bela za 9,1 %, HV Jesenice za 1,2 %, Profilarni za 1,9 %, Vratnih podbojih za 8,4 %, Elektrode za 11,7 %, ter Želbljarna za 1,2 %. Ostale TOZD so zaostale za načrtovano strukturo prodaje. Zaostanek je bil največji v TOZD Žičarna in sicer je znašal kar 11,4 %.

Kumulativni rezultati nam kažejo, da smo v prvih sedmih mesecih letošnjega leta prodali 203.064 t naših izdelkov, kar je 4 % manj kot smo načrtovali in za 0,7 % manj, kot je predvideval operativni program. Ustvarili smo 62.346 mio din osnovne realizacije, kar je 5.021 mio din oziroma 7 % manj kot je predvideval gospodarski načrt. Če upoštevamo še storitve prevallanja, ki so v sedmih mesecih zaostale za načrtovano količino prevallanja za 7 %, vrednostno pa za 36,8 %, ter realizacijo storitvenih TOZD, ki so v pozitivni smeri vplivali na odstotek doseganja plana skupne zunanje neto realizacije, je Železarna v obdobju januar-julij ustvarila 64.270 mio din skupne zunanje realizacije.

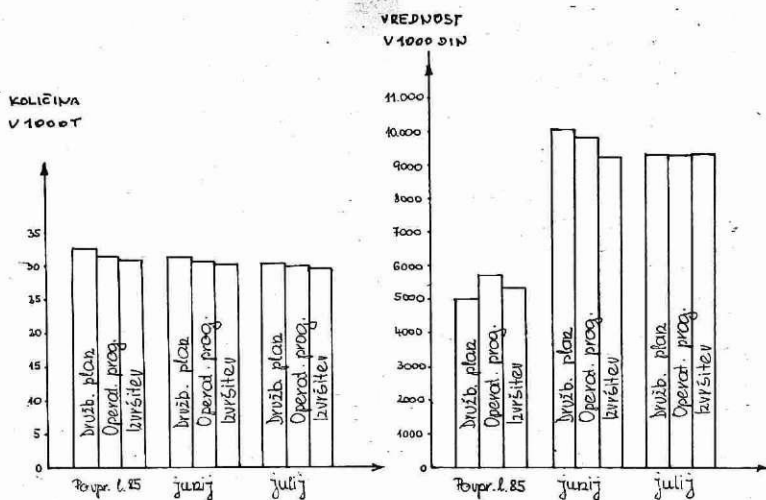
Gledano po posameznih TOZD, so količino načrtovane prodaje dosegle oziroma presegle Jeklovlek za 3 % in

Elektrode za 14 %. Načrtovano vrednost prodaje prvih sedmih mesecev pa je predvsem zaradi zaostanka dosežene prodajne cene v primerjavi s planirano presegla le TOZD Valjarna debele pločevine, v TOZD Jeklovlek pa so s prodajo svojih izdelkov ravno dosegli načrtovano realizacijo. Struktura prodanih izdelkov je zaostala za načrtovano realizacijo. Struktura prodanih izdelkov je zaostala za načrtovano v TOZD Valjarna žice in profilov za 4,2 %, Valjarni debele pločevine za 5,9 %, HV Bela za 4,3 % in Žičarni za 17 %, za doseženo strukturo prodaje v obdobju januar-julij 1985 pa sta zaostali le TOZD Jeklovlek in Elektrode.

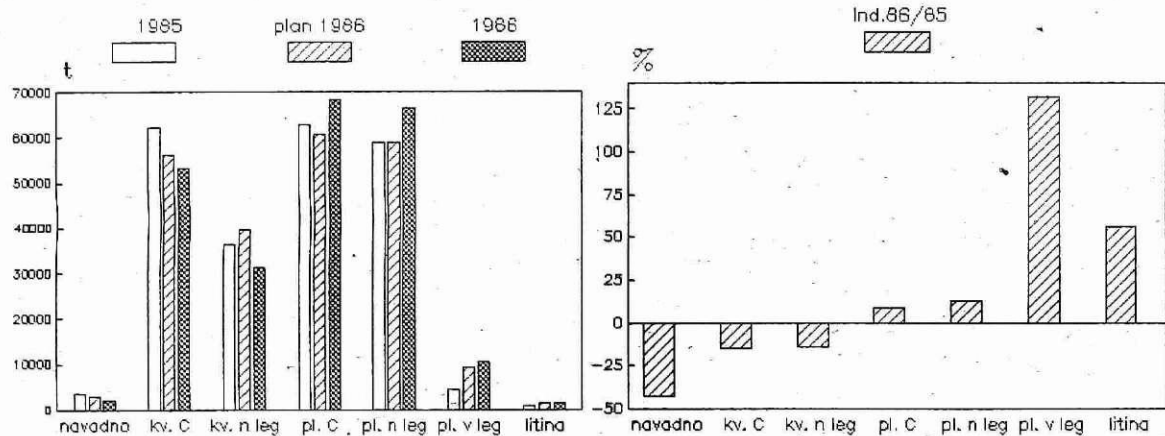
Doseganje načrtovane strukture in količine prodaje sta cilja, ki bi nam zagotovila dobre poslovne rezultate.

Polonca Marjanovič

Osnovna realizacija in prevallanje

Iz poslovnega poročila

Proizvodnja jekla v Železarni po kvalitativnih skupinah

... in spremembe deležev posameznih kvalitativnih skupin glede na lansko leto.

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine so v avgustu poleg poslovnega poročila za prvo polletje obravnavale še informacijo o poteku javne razprave o novi organiziranosti in o osnutkih samoupravnih splošnih aktov. V treh temeljnih organizacijah (Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Energetika), kjer se večina delavcev ni strinjala z novo organiziranostjo, pa so izvedli ponovno glasovanje na zborih delavcev. Stališč, pripomb in vprašanj delavcev je zelo malo (tudi tistih, ki zadevajo obratno problematiko), zato jih bomo povzeli v celoti.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS Aglomeracija 1, 2 ter Plavž 1, 2, 3, 4 in Rudarna. SDS Plavž 3 je ob obravnavi poslovnega poročila menila, da se bo slabo delo plavžev nadaljevalo, največ zaradi slabe kvalitete koks. Delavci smatrajo, da mora nabavna služba nabaviti boljši koks, kar je osnova plavžarstva. Podobno pripombo je imela tudi SDS Plavž 2. Glede informacije o novi organiziranosti so bili delavci SDS Plavž 4 in rudarna mnjenja, da če ne bo boljše organizacije, večje delovne in tehnološke discipline in manj administracije, nam tudi to ne bo pomagalo pri boljšem delu. Le zavzetost vseh, predvsem pa odgovornih, nas bo izvela iz težav. SDS Aglomeracija 1 in 2 opozarjata, da je potrebno na KIP napraviti ureditve sanitarije.

Iz Valjarne bluming štel smo prejeli zapisnike SDS Vodstvo, Bluming 1, 2, 3, 4, Adjustaža bluming 1, 3, 4, Adjustaža štel 1, 2, ter Adjustaža štel 4 in Lužilnica adjustaže štel (Javornik). V SDS Bluming 4 se v bistvu strinjajo z novo organiziranostjo, vendar so izrazili pripombe glede povečanja administracije. Zanimivo je stališče SDS Adjustaže štel 1 in 2. Napisali so, da so mnjenja o novi organiziranosti, tako kot na prejšnjem sestanku, različna. V bistvu pa jim je vseeno. Na poslovnem poročilu je imela pripombo samo SDS Adjustaža štel 4 in Lužilnica adjustaže štel (Javornik): »SDS meni, da oddelek na Javorniku dobro opravlja svoje delo, čeprav so v TOZD najslabše plačani (daleč zaostajajo za drugimi oddelki). Sprašujejo kdaj se bodo povečale plačilne grupe na Javorniku...« Pod točko razno je imela največ pripomb SDS Adjustaža bluming 3. Opozarjajo na slabo stanje v moški garderobi. Brusilni stroji so v zadnjem času v zelo slabem stanju, za vsako popravilo je potrebno veliko urgenc, jeze in hudih besed. S takimi stroji, pravijo brusilci, nima smisla in je nemogoče delati. Delavci opozarjajo tudi na zatrapanost oddelka z materialom. Delavcev na oddelku imajo vedno manj, dogaja se da en delavec dneve in dneve dela na delovnem mestu, kjer bi morali biti zaposleni trije (flemar) ali pa vsaj dva, pa zato ima ali ni-

ma kakšno manjkajočo uro. Opozorili so na zaostajanje osebnih dohodkov za rastjo življenjskih stroškov. Ne verjamejo statističnim podatkom, kajti rast življenjskih stroškov občutijo v trgovini, ne pa v statistiki. Svoje propombe in vprašanja so delavci zaključili takole: »Zaradi vsega zgoraj naštetega narašča med delavci nezadovoljstvo, kajti imajo občutek, kot da v oddelku nihče za nič več ne odgovarja, niti ne ukrepa, da bi se stanje izboljšalo.«

SDS Adjustaža bluming 1 ponovno opozarja na slabo razsvetljavo v obratu in na veliko utesjenost. Vzdrževanje na strojih ni v redu, tako da skoraj več stojijo kot brusijo. SDS Adjustaža štel 1 in 2 zanima postrojenje L. R. naprave. Naprave so iztrošene, dotrajane. Vsak dan je kakšna okvara, zaradi tega tudi zaželeno proizvodnje ni. »V petkih zjutraj se za pišejo najnujnejše okvare, ki naj bi se čez soboto in nedeljo opravile. Ko pa pridemo v ponedeljek na delo, je vse natanko tako kot smo pustili v petek. Odgovor je preprost: ni rezervnih delov. Prepričani smo«, zaključujejo delavci, »da uboga L. R. v svoji zgodovini zasluži vsaj kanček usmiljenja.«

SDS Adjustaža štel 4 in Lužilnica adjustaže štel (Javornik) se pritožuje, da je v garderobah vse preveč tujih delavcev, ki ne dajo v njihovi temeljni organizaciji. Mnjenja so, da se jih odstrani iz garderobe, ker za sabo puščajo umazanijo. Iz TOZD Vzdrževanje smo prejeli zapisnike SDS Vodstvo, Vzdrževanje HVB 1, 2, Vzdrževanje Bela 1, 2, 3, 4, HVZ 1, 2, Jesenice 1, 2, Jeklarna 1, 2, Javornik 1, 2, Plavž 1. SDS HVB 1 in 2 sprašujeta, kdo zagotavlja z novo organiziranostjo boljše rezultate, oziroma kdo bo odgovoren, če jih ne bo. Tudi delavci Vzdrževanja Bela 1 in 2 sprašujejo, kdo je porok, da bo z novo reorganizacijo boljše. V zvezi z novo organiziranostjo izražajo željo, da bi v novi organizaciji dobili svoje mesto in da bi bili primerno nagrajeni v primerjavi z delavci v proizvodnji. Če ne bomo zaostriili odgovornosti in miselnosti, nas tudi dobro delo posameznikov ne bo rešilo. Izboljšati moramo medsebojne odnose (odnosi so zaostreni zaradi nagrajevanja po delu), sicer nas tudi nova organiziranost ne bo rešila.

SDS Vzdrževanje HVZ 1 in 2 se strinjata s poslovnim poročilom, moti pa ju opomba o visokih stroških potrošnega materiala, ki je izredno slabe kvalitete, zato so stroški tudi v porastu. SDS Vzdrževanje Javornik 1 in 2 imata pripombo na drago plačevanje tujih firm. S stimulativnim nagrajevanjem domačih delavcev bi se lahko ta vsota krepko znižala. Pripominjajo tudi, da je ob zastojih proizvodnih naprav premalo sodelovanja med proizvodnimi delavci in vzdrževalci. Premije, ki jih dobivajo, so popolnoma nestimulativne (maksimalno 2000 din). Naj se ukinejo ali pa povečajo. SDS v HVZ je obravnavala kadrovske problematiko in ugotovila, da je treba rešiti problem čistilke (boluje že tri mesece), ali najti nadomestilo za čas bolovanja. Rešiti je treba tudi problem mazilnega ključavničarja in dveh elektricarjev. SDS v Bela 2 je ponovno postavila vprašanje garderob in sanitarij. Zahtevajo obnovo kopalnic in odtočkov. Potrebno je nabaviti in montirati ogledala, obnoviti lesene mreže v kopalnicah in zamenjati ližake. Tudi SDS Bela meni, da premije niso več stimulativne. Zahtevajo da se vrednost

Vpis v oblike izobraževanja in izpopolnjevanja ob delu za šolsko leto 1986/87

VIZ—TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice (Trg Toneta Čufarja 1, ☎ 81-072) vpisuje v:

1. osnovno šolo za odrasle (od prvega do osmega razreda),
2. VSO program za skladiščne delavce,
3. srednji vzgojnoizobraževalni program prometno transportni tehnik (evidentiranje za vpis),
4. srednji vzgojnoizobraževalni program administrator in upravi delavec (evidentiranje za vpis),
5. začetne, nadaljevalne in konverzacijske tečaje (odrasli) nemškega, angleškega, italijanskega in francoskega jezika,
6. tečaje nemškega in angleškega jezika za predšolske otroke,
7. tečaje usposabljanja za delo:
 - dopolnilno usposabljanje delovodij,
 - usposabljanje odgovornih oseb po programu pravne ureditve požarne varnosti,
 - varstvo pri delu,
 - 8. začetne, nadaljevalne in specializirane tečaje:
 - krojenja in šivanja,
 - strojepljiva.

Vpišete se lahko vsak dan, razen sobote, od 7. do 14. ure, osebno ali po ☎ 81-072.

ŽELITE LETOVATI ?

Obveščamo delavce Železarn in upokojene, da imamo še proste kapacitete v počitniških prikolicah v Lanterni pri Poreču in v Stoji pri Pulju od 9. 9. do 19. 9. 1986. Najemnine prikolice je 1000 din dnevno. Prijavite se v oddelku za družbeni standard, soba št. 11, ☎ 3211. Oddelek za družbeni standard

Piknik

Sindikali odbor delovne skupnosti KO - FI vabi vse sodelavce, bi-vše sodelavce in sivoce, da se udeležijo piknika, ki bo v petek, 5. septembra, ob 14.30 na Poljanah (pri DPM). Prijave sprejemajo tajnice sektorjev (Komerčiala 2705, FRS 3101), upokojenici pa se lahko prijavi-tudi bivšim sodelavcem.

Nasvidenje na Poljanah!

IO OOKS KO - FI

premije poviša in da se osebni dohodki gibljejo skladno z rav-nijo življenjskih stroškov. SDS v Bela 4 prelaga, naj se popra-vijo ločilna stikala žerjavnih prog, ki niso več varna in je po-trebno izklapljeti žerjavno progo cele hale, namesto ločenih odce-pov.

Iz TOZD Energetika smo prejeli zapisnike SDS Vodstvo, Dispečerji 1, 2, 3, 4, Delavnica elektroenergetike, Parne naprave 1, 2, 3, 4, PIV Energija 1, 2, 3, 5, Delavnica toplotne energije. V večini SDS so po razgovorih oz. skupnih sestankih vodstva TOZD, PO, CPSI, predstavniki DPO Železarn in oddelka za organizacijo, sprejeli novo organiziranost Železarn, še vedno pa je nekaj pripomb. SDS PIV Energija 2 pripominja, da je za delavca bolj kot kakršnakoli reorganizacija pomembna višina OD vsakega 15 v mesecu. Več moramo razmišljati, kako boljše nagraditi delavce, ki delajo v turnusih. Skupina predlaga, da se določenim administrativnim in vodilnim delavcem ne bi spremenil samo naziv, ampak jim je potrebno peljati v proiz-vodnjo. SDS zahteva tudi, da se v primeru uspele reorganizaci-je izenačijo tudi urne postavke in dodatki pri OD. V delavskem svetu, sindikatu... pa naj bi bilo enako število članov. SDS PIV energija 3 sprejema novo organiziranost z naslednjimi po-goji: »Ustrezno je treba rešiti nagrajevanje in popraviti katego-rije, uvesti napredovanje na delovnem mestu, ter upoštevati povečane delokroge. Zagotoviti je treba enakopravnost pri odločanju o posameznih dejavnostih.« Večina članov SDS Par-ne naprave 2 je prepričanih, da jim samo kot TOZD Energeti-ka ne bodo okrnjene samoupravne naloge in pravice. SDS Par-ne naprave 3 so na splošno mnjenja, naj se delovna organizaci-ja organizira tako, da bo poslovno uspešna. Večina članov SDS Parne naprave 4 meni, da le v kolikor bodo imeli svoj TOZD, bodo tudi lažje prišli do svojih pravic.

SDS PIV energija 1 je ob obravnavi poslovnega poročila opozorila na nezadovoljstvo, ki vlada med delavci zaradi viso-ke inflacije. SDS Dispečerji 1, 2, 3, 4 menijo, da naj sektor no-vogradenjski pospeši izgradnjo nove HE Javornik.

Pod točko razno SDS PIV energija 2 opozarja da na Beli dispečerji sprašujejo, kdaj jim bodo omogočili prevoz. Še teka-čice imajo avto, dispečer pa mora obhoditi ves Javornik, Belo, vstopno postajo zemeljskega plina in novo zajetje za centralo, kar je očitno preveč. SDS sprašuje, od kdaj sta E. B. in kisikar-na skladišče rezervnih delov, ventilov, cevi... To je treba od-straniti. Opozarjajo tudi na nerešena kadrovska vprašanja v kisikarni Sava. Vodstvo TOZD bi se moralo bolj zanimati za objekte in delavce, ki tam delajo, več bi se morali ukvarjati s tehnologijo. Razumejo pa, da so vodstveni delavci preobreme-njeni s sestanki, kar ni prav, saj jim zmanjkuje časa za tekočo problematiko. SDS PIV energija 4 sprašuje zakaj je ukinjen iz-hod iz Železarn pri nasipu, ko pa je čuvaj še tam. SDS Delav-nica toplotne energije ugotavlja, da je ena delovna obleka na leto pri vzdrževalnih delih premalo in menijo, da je potrebno dobiti eno obleko (delovno) na vsakih 6 mesecev.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje Ivan Puc

MDA Jesenice '86 je zaključena

Na osnovi lanskoletnih rezultatov, ki smo jih dosegli na mladinski delovni akciji in glede na potrebe na gradbišču Jeklarne 2, smo se mladi v Železarni odločili, da bomo v letošnjem letu ponovno organizirali delovno akcijo naseljskega tipa. Priprave so se pričele že konec februarja, saj smo bili priporočeni pridobiti zadostno število brigadirjev. Zato smo se povezali z mladimi iz Bosanske Gradiške, Beograda, Zenice, Valjeva, SOZD Slovenske Železarnice in Jesenice. Razdeljeni smo bili v tri brigade:

1. Đuro Pucar Stari — Zenica: 50 brigadirjev, od tega deset deklet, dva pionirja, povprečna starost 21 let; organizator brigade: OK ZSMSBiH Zenica.

2. Jeseniško — bohinjski odred: 38 brigadirjev, od tega deset deklet, en pionir, povprečna starost 20 let; organizator brigade: OK ZSMS Jesenice in Dom Dragoljub Milovanović iz Beograda.

3. Metalac: 32 brigadirjev, od tega dve dekleti, sedem pionirjev, povprečna starost 18 let; organizator brigade: OK ZSZBiH Bosanska Gradiška in DO Metalac.

Brigadirji smo bili nastanjeni v OŠ Prežihov Voranc, kjer smo se dobro počutili (bližina športnih objektov, kulturnih ustanov in bližina samega centra mesta, kar nam je dajalo dobre pogoje za izpeljavo naših prostovoljskih aktivnosti in spoznavanja brigadirjev iz domačin).

Organiziranost in dejavnosti na akciji so potekale po pravilnikih in programih, katere so potrdili zbori brigadirjev in skupščina akcije kot najvišji samoupravni organ akcije, v kateri je bila zastopana vsaka brigada s petimi delegati, vodstvo akcije s petimi delegati in organizator akcije KS ZSMS Železarnice Jesenice s tremi delegati.

POROČILO O DELU NA PODROČJU DRUŽBENIH AKTIVNOSTI NA MDA »JESENICE 86«

Program družbenih aktivnosti je predstavljala del aktivnosti udeležencev MDA, pri katerih je prihajala do izraza samoiniciativnost in kreativnost posameznikov znotraj brigadnih kolektivov. Imel je predvsem vzgojni in družbenopolitični karakter.

Sestavljen je bil iz naslednjih osnovnih področij: 1. IDEJNOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE, 2. SLO IN DS, 3. KULTURNO ZABAVNE AKTIVNOSTI, 4. ŠPORTNO REKREATIVNE AKTIVNOSTI, 5. TEHNIČNE KULTURE.

IDEJNOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE

Pri realizaciji programa smo se srečali z borci, vojniki in starešinami JLA, izvedli smo program z okrogle mize in sicer na temo: organiziranost in dejavnost Železarnice Jesenice in predstavitev (gospodarske dejavnosti, razvojne možnosti) občine Jesenice.

Obenem smo izvedli obiske po TOZD, pri katerih so se brigadirji spoznavali z delavci in se pogovarjali o za poslovanje, samoupravljanje in dohodkovnih odnosih.

Aktiv ZK MDA »JESENICE 86«

Vsi člani ZK so bili na vodilnih mestih po brigadah, oziroma v štabu

akcije, pa vendar se je aktiv sestal samo dvakrat. Na svojih sestankih je obravnaval vsa vprašanja, ki so pomembna za življenje in delo brigade. (disciplina, prehrana, higiena, odnos meščan — brigadir itd.)

Aktiv zveze pionirjev

Na MDA »JESENICE 86« smo imeli osnovan tudi aktiv zveze pionirjev, ki je imel osnovno nalogo izobraževanje in uvajanje pionirjev v brigadirsko življenje. Aktiv je deloval vsak dan z organiziranimi posebnimi aktivnostmi za najmlajše (od pogovarjanja z njimi, sestankov aktivna, do športnih in kulturno zabavnih aktivnosti). Na svojih sejah so obravnavali delo starejših brigadirjev in svoje delo na delovnem mestu in v naselju. Skratka, ta del aktivnosti je predstavljala najbolj organizirani del aktivnosti.

SLO IN DS

Naloge SLO in DS smo realizirali skozi predavanja, srečanja z borci NOB, družbenopolitičnimi delavci, starešinami JLA, z izleti in življenjem v naselju. Imeli smo predavanja o organiziranosti brigadirjev, pomenu karavla in načinu življenja vojakov-graničarjev, kot tudi pogovor z borci o borbenih tradicijah, pogovore z vojniki in spoznavanje z osnovnim orožjem pri obisku na karavli. S starešinami in vojniki JLA smo se še srečevali, pogovarjali, delali in tekmovali na športnem področju v kasarni Bohinjska Bela, na delovnem mestu pa tudi v naselju.

O borbenih tradicijah smo nekoliko več spregovorili ob obisku muzeja talcev v Begunjah. S pomočjo izletov smo spoznali kraje Zgornjesavske in Spodnjesavske doline ter Postojno, Lipico in del Ljubljane. Obenem smo si ogledali obmejni del Italije. Z družbenopolitičnimi delavci smo se srečali v naselju in se pogovarjali o organiziranosti akcije kot tudi drugih vprašanj. Brigadirji so veliko pozornosti posvetili tudi čuvanju družbene lastnine, premalo pa čuvanju individualne lastnine.

Informiranje

To področje smo realizirali preko radia in obvestil, dopisovanja v dnevnica in delavska glasila, z vključevanjem v TV oddajo, znotraj akcije pa z ustnimi informacijami. Imeli smo tri radijske oddaje, na katerih se je predstavila akcija in dve MDB, informacije v Železarni, Gorenjskem glasu in TV Ljubljana. Radio Triglav Jesenice je sproti obveščal o dejavnosti brigadirjev, tako na delovnem kakor tudi v naselju, vsak dan posebej. Biltena nismo izdali zaradi nezainteresiranosti brigadirjev, imeli pa smo nekaj stenskih časopisov. Notranje informiranje se je realiziralo z ustno ali dopisno informacijo.

KULTURNO ZABAVNE

AKTIVNOSTI

So ena izmed najbolj pomembnih področij družbene aktivnosti, kjer naj bi se mladi sprostil od dopoldanskih in popoldanskih aktivnosti, obenem pa prikazali svojo kulturno dediščino. Vsaka brigada je izvedla po en »brigadirski večer«, imeli smo gostovanje dveh folklornih skupin iz Bosanske Gradiške in Zenice, petkrat smo si ogledali kino predstavo in sodelovali pri organiziranju in realiziranju proslave občinskega praznika z delom in kulturno zabavnim programom. Obenem smo izvedli še tri kulturno zabavne programe ob otvoritvi, dekadni proslavi in zaključku akcije ter skupni brigadirski večer z mladimi literati — brigadirji in domačini.

V teku akcije smo imeli šestnajst plesov, na katerih so igrali eno noč skupina »Jutro 86«, ki se ni obnesla, štiri večere je igrala skupina V. P. Bohinjska Bela in enajst večerov skupina »Palma«. K temu je treba dodati še zabave ob ključnih prireditvah.

TEHNIČNA KULTURA

Organizirali smo dva tečaja in sicer: tečaj za elektroobložne varilce in tečaj za voznike — šolski teoretični izpit.

Zaradi predavatelja ni začel z delom prvi tečaj, pri drugem pa je bilo majhno število prijavljenih kandidatov. Kljub temu se je tečaj končal in to uspešno, saj so vsi prijavljeni dokončali tečaj.

ŠPORTNO REKREATIVNE AKTIVNOSTI

Pozornost smo posvetili predvsem raznolikosti in razvijanju zdravega športnega duha. Izvedli smo tekmovalna v malem nogometu, košarki, odbojki, namiznem tenisu, šahu in vesele brigadirske igre (vlečenje vrvi, tek v vrečah, štafetni tek z žlico in jajcem, met kamna z ramena in drugo). Obenem smo imeli vsak dan organizirano kopanje v kopališču »Ukova«.

Pri športno rekreativnih aktivnostih se je najbolj izkazala množičnost in zainteresiranost brigadirjev za to dejavnost.

Najpomembnejše na mladinski delovni akciji, poleg delovišča, je tovarištvo med brigadirji v sami brigadi in v naselju kot celoti. Na MDA »Jesenice 86« so se na predlog brigadirjev vse tri brigade pobratile, kot zaključek dobrega in zdravega sodelovanja med brigadnimi kolektivi.

Najbolj množično in aktivno se je v dejavnosti vključevala MDB »Đuro Pucar — Stari«, največ v športno — rekreativno področje, njihovi pionirji pa v kulturno — zabavno področje. Na skupščini akcije je predlagana za republiško priznanje MDA za izredno prizadevnost na delovnem, kakor tudi na področju družbenih aktivnosti.

MDB »Jesenško — bohinjski odred« in »Metalac« pa sta prikazali nekoliko manj zainteresiranosti za to vrsto aktivnosti. Celotna aktivnost se je tako kazala v delu posameznika pri kulturno — zabavnih in športnih aktivnostih, ter SLO in DS.

(Nadaljevanje prihodnjic)

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

— leta 1969 je katastrofalni potres prizadel območje Banja Luke. Zaradi rušenja je umrlo več kot 20 ljudi, več je bilo ranjenih. Gmotna škoda ogromna.

— leta 1977 je rušilni potres prizadel zahodno Slovenijo (epicenter potresa je bil v Furlaniji na ozemlju Italije)

— leta 1979 je katastrofalni potres prizadel Črno goro. To je bil najmočnejši potres v Evropi v tem stoletju. Umrlo je 96 ljudi, poškodovanih je bilo 2000 prebivalcev. Porušeni so bili številni kulturno zgodovinski spomeniki, industrijske naprave, hoteli, ladjedelnice in pristanišča. Gmotna škoda aje bila ogromna.

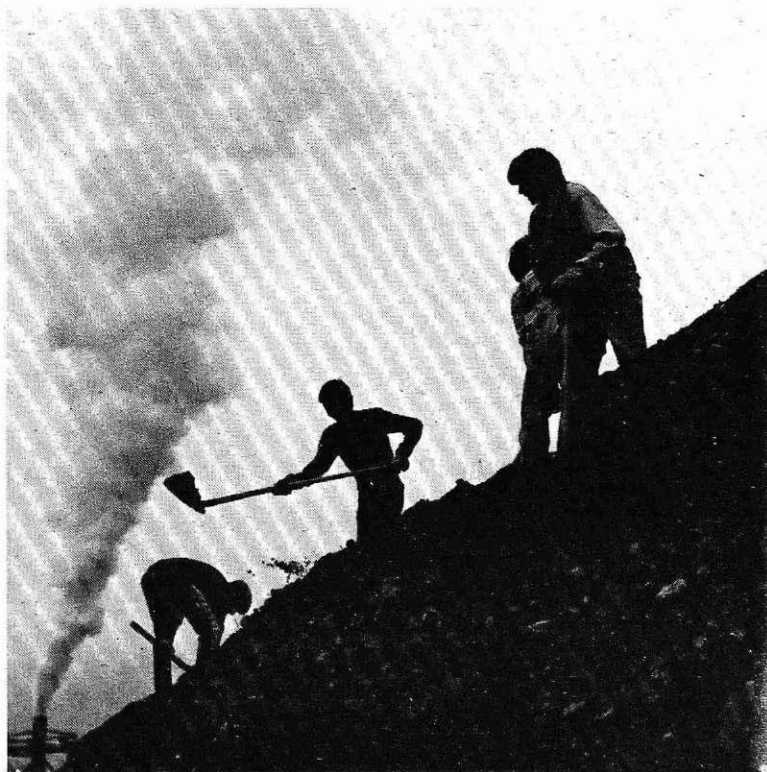
— leta 1980, 1984 in 1985 je rušilni učinek prizadel Kopaonik

— leta 1985 je rušilni potres prizadel območje Demir-Kapije, Negotina ob Vardarju, območje Budve in Cetinja v Črni gori. Ozemlje naše dežele večkrat prizadenejo potresi, ki imajo žarišča zunaj meja Jugoslavije.

Najbolj tragični potresi:

— leta 526 Costa (Sredozemlje)	200.000 mrtvih
— leta 836 Korint	45.000 mrtvih
— leta 1268 Silicija	60.000 mrtvih
— leta 1556 Senci (Kitajska)	830.000 mrtvih
— leta 1693 Sicilija	60.000 mrtvih
— leta 1737 Kalkuta (Indija)	300.000 mrtvih
— leta 1755 Lizbona	60.000 mrtvih
— leta 1797 Kito (Ekvador)	40.000 mrtvih
— leta 1908 Sicilija	80.000 mrtvih
— leta 1920 Han-Su (Kitajska)	180.000 mrtvih
— leta 1923 Tokio	170.000 mrtvih
— leta 1932 Han-PU (Kitajska)	70.000 mrtvih
— leta 1935 Kega (Pakistan)	60.000 mrtvih
— leta 1939 Čile	30.000 mrtvih
— leta 1960 Agadir (Maroko)	15.000 mrtvih
— leta 1963 Skopje	1.070 mrtvih
— leta 1970 Jevas (Peru)	65.000 mrtvih
— leta 1970 Managva (Nikaragva)	20.000 mrtvih
— leta 1974 Kitajska	20.000 mrtvih
— leta 1975 Turčija	3.000 mrtvih
— leta 1976 Tangšan (Kitajska)	655.237 mrtvih
— leta 1976 Gvatemala	22.836 mrtvih
— leta 1977 Bukarešta (Romunija)	1.600 mrtvih
— leta 1978 Iran	25.000 mrtvih
— leta 1982 Severni Jemen (Damar)	2.800 mrtvih
— leta 1985 Mehika	35.000 mrtvih

Vir: Mag. Miodrag Petrović: Statistika potresov BG-86.

Diagonala (foto: B. Grce)

SLAVKO TARMAN

22

NARAVOSLOVCI IN KIRURGI SKOZI STOLETJA

Tu je imel Bordet najlepšo priložnost, da doseže praktično uporabnost svojega krvnega testa v boju proti bolezni. Z Bordetovim krvnim testom smo dobili jamstvo odkrivanja bledega demona v krvnem serumu sumljivega bolnika. S tem se je vpisal med nesmrtnike. Praktični zdravniki po vsem svetu in milijoni trpečih poznajo Bordetov krvni test. Potrditev ali zanikanje pri krvnem testu je trpečim pomenilo srečo ali nesrečo, oziroma napoved usode, ki prinaša neizprosno breme koele.

Leto pozneje — 1906 — je uporabil Albert Wassermann Bordetov krvni test pri serumu opic. Wassermann je doživel enako slavo kot prej Schaudinn. Tisoči laboratorijev in bolnišnic so potrdili uspeh krvnega testa. Tako je bilo mogoče to zlo bolezen dokazati že v latentni (skriti) obliki. V času, ko še niso poznali Bordet — Wassermannove reakcije, ni nihče vedel, ali je prizadet s to strašno nadlogo. Dokler je reakcija pozitivna, tako dolgo človek

še ni ozdravljen.

DR. WAGNER — JAUREGG IN ZDRAVILNA VROČINA

Tako kot je varal blede demone svoje žrtve, prav tako je vedno znova razočaral može, ki so se borili proti njemu. Po treh letih, od odkritja Bordet — Wassermannovega krvnega testa, je pripravil veliki kemik Paul Ehrlich svoj učinkoviti salvarsan 606. Z naravnost otroškim veseljem, ki ga izražajo raziskovalci nad svojimi odkritji je Ehrlich prav tako upal, da je pridobil kot se je sam izrazil — therapia magna sterilan — zdravilo za vse. In prav resnično je imel salvarsan čarobni učinek. V nekaj dneh so ozdravele strašne gobaste razjede po telesu, takšne kot jih j imel v pesmi dr. Girolama Fracastora pastir Syphilis, skrunilec templjev. Učinkovitost salvarsana 606 je bila mnogo večja kot vse, kar so do takrat odkrili. Zdravljenje z določenim številom injekcij je

kaj hitro premagalo spirohete. S tem je postal krvni test v 85 odstotkih dokončno negativen. Toda blede demon je znova pokazal svojo strastno odpornost. Z leti se je blede demon navedil na salvarsan 606 in je tako po desetih letih doseglo isto število injekcij le še 35 odstotni uspeh. Ker je salvarsan ozdravil v nekaj dneh bolnike vseh zunanjih bolezenskih znakov (razjede po obrazu in ostalih delih telesa) je bila tragedija zdravljenja 606 v tem, da so se tisoči zazibali v varljivo prepričanje in prenehali z nadaljnjim zdravljenjem. S prenehanjem zdravljenja se je zla bolezen ponavljala.

Dr. Wagner — Jauregg se je lotil zatiranja kasnejših posledic sifilisa po kaj nenavadni poti. Ta dunajski profesor je bil po zunanosti kot izrezan oklahomski šerif. Ni dajal videza temeljitega raziskovalca, ki bo omogočil človeštvu ozdraviti kasnejše posledice sifilisa, to je progresivno paralizo. To obolenje spada z rakom med najhujše bolezni človeštva. In na srečo so se našli raziskovalci proti temu pogubonosnemu zlu. Tudi prof. dr. Wagner — Jauregg je spadal med te drzne in pogumne borece.

Pa zapustimo za krajši čas te osebnosti in si raje osvežimo znanje o progresivni paralizi. Paraliza progresiva kot se latinsko imenuje, je pravzaprav sifilitično mehanje možganov, sifilitično slaboumje — torej duševna bolezen, ki izbruhne po nesistematičnem zdravljenju.

nju. Izbruhne pa v tretjem obdobju, to je deset do petnajst let po okužbi s spolno kugo. Bolezen prizadene živčevje in duševnost, bolnik težko govori, spomin mu slabi, nastopijo motnje v vedenju, izraz obraza je top in spreminja se bolnikov značaj. Ščasoma osebnost docela razpade, bolnik telesno propada in v duševni omračenosti (dementia paralytica) umre.

Danes se lahko samo čudimo, kako je Wagner — Jauregg posređoval bolnikom, ki so že bili v krempljih smrti ponovno zdrave, človeško dostojanstvo in delazmožnost. 14. junija 1917 je Wagner — Jauregg prvi okužil z malarijo nekega blaznega paraličnega bolnika. In glej, z vročino je pregnal blaznost iz bolnika, ki je болоval za progresivno paralizo. Še nekaj takih uspešnih terapij in Wagner — Jauregg se je trmasto zagnal v stare medicinske knjige, kjer je zasledil Hipokratovo trditev, da je videl ozdraviti padavične bolnike, ki so preboleli malarijo. Poskušal je s cepljenjem duševno bolnih s tuberkulinom, novim zdravilom iz bacilov tuberkuloze, ki ga je pripravil dr. Robert Koch. Tuberkulin je uporabil v zdravilišču v Gradcu in pozneje na dunajski kliniki. Bolniki, ki so bili že odpisani, so v večini primerov ozdraveli in se vračali domov k sorodnikom.

Nadaljevanje

Idejnopolitično usposabljanje zaostaja za potrebami

Ob zaključku šolskega leta tudi na Delavski univerzi Viktor Stražišar ugotavljamo dosežene rezultate in pomanjkljivosti pri izvajanju različnih programov izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja delovnih ljudi in občanov ob delu, iz dela in za delo.

Sestavina programov, ki jih izvaja Delavska univerza Viktor Stražišar v sodelovanju z nosilci ali organizatorji družbenopolitičnega izobraževanja delovnih ljudi in občanov je tudi idejnopolitično usposabljanje in marksistično izobraževanje članov

zveze komunistov. Dosežene rezultate pri izobraževanju programov idejnopolitičnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja članov zveze komunistov v pretekli dobi prikazujemo v tabeli:

TABELA: IP usposabljanje

Oblike IPU in MI	število oblik	število ur	število udelež.
1. instruktajni seminar	3	15	147
2. seminar za vodje IPU	1	5	24
3. razgovor s kandidati za sprejem v ZKS	2	35	25
4. občinska partijska politična šola	1	120	12
5. srečanje predavateljev	1	5	20

Navedeni podatki veljajo za tiste oblike idejnopolitičnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja članov zveze komunistov pri katerih sodelujeta OK ZKS (organizator) in TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar (izvajalec). Ob tem lahko navedemo, da z doseženimi rezultati

v celotnem sistemu usposabljanja in izobraževanja v zvezi komunistov, v katerega se vključujejo člani ZKS iz naše občine, ne moremo biti zadovoljni.

Ne glede na objektivne in subjektivne razloge, ki so prisotni pri organiziranju in izvajanju oblik izo-

braževanja in usposabljanja članov zveze komunistov, pa je potrebno predvsem poudariti, da doseženi rezultati niso v skladu s potrebo po reafirmaciji idejnopolitičnega dela in teoretične funkcije zveze komunistov.

S tem spoznanjem je povezana zahteva, da morajo biti člani zveze komunistov, ne samo samoupravno in družbenopolitično dejavni, ampak da morajo imeti sočasno več znanja ter strokovne in družbenopolitične usposobljenosti. Če je tako, potem mora biti samo po sebi razumljivo da mora priti do reafirmacije in vzpona v kvantiteti in kvaliteti v idejnopolitičnem usposabljanju in marksističnem izobraževanju članov zveze komunistov.

Zato je potrebno, da vsi dejavniki v zvezi komunistov v občini Delavska univerza Viktor Stražišar storijo vse, kar je potrebno, da bi vsaj realizirali program in plan idejnopolitičnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja članov ZKS za leto 1986. Le tako je mogoče nadaljevati proces izpopolnjevanja teoretične, idejnopolitične, akcijske in revolucionarne demokratične identitete zveze komunistov kot moderne avantgardne politične organizacije delavskega razreda danes.

Srečko Krč

O potrpežljivosti in (ali) revolucionarni zagretosti

V 30. številki Železjarja je Ivan Puc napisal članek o svoji zmedenosti ob mojem intervjuju, ki sem ga podal ob Dnevu borca za radio Triglav. Novinar Janko Rabič ga je objavil v skrajšani obliki tudi v Železjarju. Ob tem se mi zdi pomembno poudariti, da pismena beseda vedno ne more zadeti tistega bistva, kot ga lahko človek izrazi ustno. Intervju je bil podan brez predhodnih priprav in razmišljanj in torej ne zasluži posebnih politoloških analiz in razčlenjaj. Gre enostavno za izraz topline in ponosa, ki ga čutimo Slovenci na tak dan.

Nisem ljubitelj časopisnih polemik, ki se nemalokrat kaj rade izrode v zmerjanje in podtikanje oziroma etikiranja. Po mojem jih največkrat narekuje narcisoidnost, politikanstvo ali lov za zaslužkom. Iskati dlako v jajcu ni posebno težko, vseeno pa sem se odločil, da se oglasim saj menim, da Ivan Puc ni te vrste »polemik«, ampak le mlada, malce prehitro zmedena oseba. Odločil sem se, da mu pomagam prebroditi zmedenost, oziroma pomagam razbliniti njegove kontradiktorne pomisleke v zvezi z vprašanjem, ali so lahko lastnosti kot so spoštljivost, nezahtevnost, potrpežljivost itd. revolucionarne.

Teh lastnosti realni socializem (stanilizem) gotovo ni zavrgel in jih brez dvoma smatra za revolucionarne, pa v skladu s svojim sistemom in cilji. Pa tudi Cerkev jih predpisuje kot obvezne lastnosti dobrega pravega vernika. Prav slednje je verjetno zmedlo Ivana Puc. Kako je lahko nekaj, kar zahteva Cerkev tudi revolucionarna lastnost, recimo naših mladincev ali borcev? No, dejstvo je, da so omenjene lastnosti cenjene v vseh sistemih sveta. O tem, kaj je revolucionarno, pa je na svetu na žalost še vedno preveč različnih stališč. Vodilne državne garniture ali razredi na oblasti jo definirajo vsak zase in sicer v skladu s svojimi cilji. Mi v Jugoslaviji smo jih postavljali med zadnjo vojno na podlagi marksizma in leninizma. Za te naše cilje so naši ljudje, takrat večinoma mladi, umirali, krvaveli, prestajali lakoto in bolezen, spostovali pogum in znanje itd., se pravi, bili so skrajno potrpežljivi, spoštljivi, nezahtevni. Revolucionarna zagretost se je izražala poleg drugih tudi preko teh lastnosti.

Egoizem, anarhija, požrešnost, lagodnost, neznanje, nedisciplinarnost niso mogle biti lastnosti na podlagi katerih bi lahko izpeljali cilje NOB. (Tito: Moralni lik komunistu). Upam le, da Ivanu Pucu ni potrebno razlagati tudi ciljev in smisla narodnoosvobodilne borbe, kajti ignoriranje in nepoznavanje svoje zgodovine ne vodi v boljšo bodo-

čnost. Ob koncu bi rad Ivanu Pucu le še povedal, da se zgodovina slovenskega naroda niti ni začela, niti končala s stalinizmom, ampak seže zelo daleč nazaj. Res pa je, da še skoraj sedemdeset let od oktobrske revolucije sile teme (nacionalizmi, klerikalizem, malomeščanstvo, fašizem itd.), vse kar je poskušalo biti napredno in moderno, proglašajo za rdečo nevarnost, ali pa v novejšem času neopravičeno lepijo etiketo stalinizma.

Predsednik OO ZZB NOV Jesenice:
Stanislav Križnar

HM, HM...

Zvezni komite za informiranje je prepovedal objavljati podatkov o koncentracijah cezija v zelenjavi, mleku itd. v sredstvih javnega obveščanja. Že doslej objavljeni podatki o stopnji radioaktivnega cezija v živilih ne bi smeli biti objavljeni, ker so ti podatki tajni in zavarovani z omenjeno oznako. Zato, recimo, piše M. Dimitrić v Delu 31. 7.: »Republiški zavod za varstvo pri delu iz Ljubljane ne sme dajati podatkov o koncentraciji za časopise.« Podatki za novinarje so opisani, na primer: »Koncentracija cezija v zelenjavi povrtinaj je minimalna, malo višja pa v mleku.«

Tem krogom blizu je očitno tudi naš finančno računovodski sektor. Že pred leti je med delavci tega sektorja veljal tihi dogovor, da glede financ seznajajo samoupravitelje predvsem opisno. Ob polletnem poslovnem poročilu pa so naredili še korak naprej: v poglavju »Finančni pogoji poslovanja« so opustili tudi, doslej v poslovnih poročilih sicer običajni, opisni uvod.

Orejhnik

Proizvodnja v juliju

(Nadaljevanje s 1. strani)

V času obratovanja potisne peči kvarto ogrodeje ni bilo vgrajeno zaradi okvare edgerja.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

To je drugi in istočasno zadnji TOZD, ki za julij ni dosegel načrtovane skupne proizvodnje (98 odstotkov). Vzroki so v večkratnih krajših zastojih, okvarah in pa težavah zaradi remonta 20 tonskega žerjava. Močno povišani operativni program prodaje je bil izpolnjen sicer le 91,2 odstotno, vendar pa je bil gospodarski načrt krepko presežen (131,2 odstotkov).

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Podobno kot v juniju, so delavci te TOZD tudi v juliju delali dobro, saj so z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo dosegli 102,6 odstotno. Prodaja pa je tudi tokrat nižja od planirane (89,8 odstotkov), izključno na račun povečanih uslug.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Enako kot Valjarna debele pločevine, je tudi ta TOZD podobno kot junija, obratovala v tem mesecu, se pravi, da je z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo presežila (101,2 odstotkov), zaostala pa pri prodaji (95,2 odstotkov), izključno na račun večjih količin uslug prevajanja. Kljub nižji lastni prodaji pa je bila načrtovana realizacija presežena zaradi zelo visoke proizvodnje nerjavnih jekel.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Bistveno boljše kot v prejšnjem mesecu pa so proizvajali delavci hladno valjavci, saj so z gospodarskim načrtom predvidene cilje dosegli tako v skupni proizvodnji (102,4 odstotkov), kakor tudi pri prodaji (104,9 odstotkov).

Dobro je bil tudi asortiment, saj so izvajali planirane količine tako zahtevnih jekel, kakor tudi diname.

TOZD ŽIČARNA

Čeprav se ta TOZD bori s še hujšimi težavami glede delovne sile, kot sosedja (Hladna valjarna Jesenice) pa je delavcem te TOZD z dobrim delom uspelo z operativnim programom dosegli načrtovane količine v skupni proizvodnji 101,1 odstotno, pri prodaji pa 105,4 odstotno.

TOZD PROFILARNA

Tudi tej TOZD veljajo vse pohvale za delo v tem mesecu. Ne samo, da so delali »normalno« dobro, temveč so delali, zaradi nujnosti izvoza, en teden tudi v sistemu 12/12 ter tako, kljub pomanjkanju delavcev, z operativnim programom načrtovano skupno proizvodnjo presežili za 5,3 odstotkov, še bolj pa je bila prodaja, ki je bila dosežena 126,4 odstotno na nižji operativni plan.

TOZD VRATNI PODBOJI

Zaradi izvenserijske proizvodnje je bil operativni program nižji od gospodarskega načrta za 30 ton. Z dobrim delom pa so podbojari dosegli oziroma presežili te planirane vrednosti, in sicer v skupni proizvodnji 101,5 odstotno, pri prodaji pa celo 129,2 odstotno.

TOZD JEKLOVLEK

Je ena redkih TOZD, ki so vse mesece dosedaj v tem letu dosegle oziroma presežile načrtovane količine v skupni proizvodnji. Tudi julij ni bil izjema, pravzaprav še boljši od povprečja, saj so skupno proizvodnjo dosegli 107,5 odstotno, prodajo pa 104,3 odstotno.

TOZD ELEKTRODE

Proizvodnja je bila tudi v tem mesecu dobra. Z ozirom na operativni program, je bila skupna proizvodnja dosežena 103,9 odstotno, prodaja pa 106,3 odstotno.513 Od vseh vrst izdelkov ni bila dosežena le proizvodnja varilne žice, izključno zaradi pomanjkanja vložka.

TOZD ŽEBLJARNA

Kljub pomanjkanju delavcev in tanjšemu dimenzijskemu asortimentu, sta bila skupna in gotova proizvodnja dobri in z ozirom na gospodarski načrt doseženi 109,6 odstotno, slabša pa je bila odprema, ki je bila dosežena le 71,8 odstotno.

Miloš Piščanec

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA JULIJ

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	14.200	6.500	9.472,5	66,7	145,7	—	—	—	—	—	—	—
JEKLAARNA	38.750	37.150	36.185,5	93,4	97,4	—	—	—	—	—	—	—
— SM	22.800	21.200	21.707,5	95,2	102,4	—	—	—	—	—	—	—
— EL	15.950	15.950	14.478,0	90,8	90,8	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	6.850	6.850	5.125,6	74,8	74,8	—	—	—	—	—	—	—
— LM	8.950	8.950	9.154,2	102,3	102,3	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	150	150	198,2	132,1	132,1	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	170	170	170,2	100,1	100,1	40	40	41,3	103,3	103,3	41,3	—
— jeklo	168	168	168,1	100,1	100,1	40	40	41,1	102,8	102,8	41,1	—
— kovino	2	2	2,1	105,0	105,0	—	—	0,2	—	—	0,2	—
BLUMING-ŠTEKEL	28.330	29.000	30.762,4	108,6	106,1	4.830	4.830	4.358,0	90,2	90,2	4.485,9	—
— bluming	14.230	14.900	17.222,4	121,0	115,6	300	300	276,4	92,1	92,1	284,4	—
— štekel	12.300	12.300	11.615,6	94,4	94,4	2.730	2.730	2.172,7	79,6	79,6	2.346,6	—
— štekel storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— termična obdelava	1.800	1.800	1.924,4	106,9	106,9	1.800	1.800	1.908,9	106,1	106,1	1.854,9	—
VALJARNA ŽICE	6.350	6.350	6.220,4	98,0	98,0	1.390	2.000	1.675,6	120,6	83,8	1.824,3	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.000	6.000	6.153,6	102,6	102,6	5.390	5.390	4.544,5	84,3	84,3	4.840,5	—
— valjarna debele pločevine	5.550	5.550	4.709,5	84,9	84,9	—	—	—	—	—	—	—
— valjarna debele pločevine storitve	450	450	1.444,1	320,9	320,9	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.200	8.200	8.298,5	101,2	101,2	7.230	7.230	6.717,0	92,9	92,9	6.885,6	—
— hladna valjarna Bela	7.350	7.350	6.883,2	93,7	93,7	—	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Bela storitve	850	850	1.415,3	166,5	166,5	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	1.900	1.900	1.945,2	102,4	102,4	1.780	1.780	1.890,1	106,2	106,2	1.867,5	—
— hladna valjarna Jesenice	1.900	1.900	1.924,2	101,3	101,3	—	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Jesenice storitve	—	—	21,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ŽIČARNA	3.090	2.700	2.726,3	88,2	101,1	2.290	1.900	1.932,3	84,4	101,7	2.002,8	—
— žičarna	3.090	2.700	2.726,3	88,2	101,1	—	—	—	—	—	—	—
— žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.720	1.300	1.369,1	79,6	105,3	1.550	1.035	1.130,2	72,9	109,2	1.308,7	—
— HOP	1.575	1.100	1.164,9	74,0	105,9	1.445	970	1.059,6	73,3	109,2	1.234,6	—
— HOP storitve	5	100	103,2	—	103,2	—	—	—	—	—	—	—
— ronlele	65	65	69,3	106,6	106,6	65	65	69,3	106,6	106,6	72,8	—
— diski storitve	35	35	31,7	90,6	90,6	—	—	—	—	—	—	—
— deli za cestno ograjo	40	—	—	—	—	40	—	1,3	3,3	—	1,3	—
SKLADIŠČE 38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	130	100	101,5	78,1	101,5	130	100	101,5	78,1	101,5	129,2	—
JEKLOVLEK	1.760	1.660	1.784,8	101,4	107,5	1.740	1.660	1.784,8	102,6	107,5	1.732,2	—
ELEKTRODE	1.700	1.600	1.661,8	97,8	103,9	1.520	1.420	1.479,2	97,3	104,2	1.509,9	—
— elektrode + varilna žica	1.220	1.220	1.190,7	97,6	97,6	1.220	1.220	1.187,6	97,3	97,3	1.233,5	—
— varilna žica storitve	—	—	1,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	190	90	149,2	78,5	165,8	190	90	148,2	78,0	164,7	133,0	—
— suha el. masa	50	50	72,0	144,0	144,0	50	50	72,0	144,0	144,0	72,0	—
— ognjevarni material	240	240	248,1	103,4	103,4	60	60	71,4	119,0	119,0	71,4	—
ŽEBLJARNA	550	550	602,9	109,6	109,6	550	550	602,9	109,6	109,6	394,8	—
SKUPAJ	112.850	103.180	107.454,7	95,2	104,1	28.440	27.935	26.257,4	92,3	94,0	27.022,7	—
Elektrode Zagreb	—	—	—	—	—	250	250	274,5	109,8	109,8	274,5	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	28.690	28.185	26.531,9	92,5	94,1	27.297,2	—
Storitve	—	—	—	—	—	1.340	1.435	3.017,1	225,2	210,3	2.912,9	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	30.030	29.620	29.549,0	98,4	99,8	30.210,1	—

V krajevni skupnosti Podmežakla so praznovali

V krajevni skupnosti Podmežakla praznujejo svoj krajevni praznik 10. avgusta v spomin, ko je bil pred petinširidesetimi leti na ta dan na njihovem območju ustanovljen okrožni odbor Osvobodilne fronte za jeseniško in radovljško območje. Praznik so obeležili s športnimi prireditvami, ogledom tehničnega muzeja Železarnice, skupno slavnostno sejo skupščine delegatov krajevne skupnosti in krajevne konference SZDL in z že tradicionalnim pohodom na Zakopec na Mežakli.

Že v četrtek, 7. avgusta popoldan so se zvrstila tekmovanja v namiznem tenisu, v odbojki in malem nogometu. Naslednji dan so si krajanje organizirano ogledali tehnični muzej Železarnice, kjer jim je spomin na razvoj železarstva obujal Marjan Dolinšek. Po ogledu pa so imeli skupno slavnostno sejo skupščine delegatov krajevne skupnosti in krajevne konference SZDL, vodij delegacij in predstavnikov ostalih družbenopolitičnih organizacij. Kot gostje pa so seji prisostvovali še predsednik občinske konference SZDL Alojz Kalan, predsednik zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Jesenice Janez Jelenc, direktor delovne organizacije Kovin Franjo Kragolnik in predstavnik krajevne skupnosti Sava Maks Dimnik.

V slavnostnem govoru, ki ga je imel predsednik delegatske skupščine krajevne skupnosti Vito Ravhekar, je govoril najprej o budilni spomine na dogodke pred petinširidesetimi leti in kasneje. Dotaknil se je tudi kritične analize delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja in sedanjih kriznih razmer, iz katerih, je poudaril, je edini izhod v doslednem uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in vzporedno s tem ustavnih določil in zakona o združenem delu, da bodo delavci dejansko lahko zagospodarili nad pogojem in rezultati svojega dela.

Predsednik Ravhekar se je tudi časa zadržal pri sedanjem utripu krajevne skupnosti Podmežakla, ki obsega 4,53 km² in ima 1881 prebivalcev. »Nekdaj so se s tega območja začele razvijati Jesenice, danes pa je naše naselje med manjšimi, in če bi sodili po opremljenosti in razviti infrastrukturi, tudi med manj razviti krajevnimi skupnostmi v občini Jesenice. Značilnost izrazito delavskega naselja pa ostaja ves čas in daje tudi svojstven pečat življenjskemu utripu na tem območju. Kljub dokaj težkim razmeram za življenje pa smo prebivalci navezani na ta kraj in želimo, da bi ga s skupnimi močmi urejali in razvijali v okviru tistih možnosti, ki jih imamo. Kljub objektivnim razlogom — utopenost, staro naselje, slabe ekološke razmere, visoka povprečna starost prebivalstva, slabša socialna struktura, pester nacionalna struktura, slabo razvita gospodarska in storitvena dejavnost — so na našem območju vendarle dane možnosti za razvoj. Še vedno je mogoče razširiti stanovanjski fond in v nekaterih smereh razvijati industrijo in storitvene dejavnosti. Vendar z vsem tem še kar odlašamo,« je poudaril govornik.

Opozoril je na omejitvena dejavnika razvoja, to sta rezervata za potrebe železniškega gospodarstva in predvidene avtoceste. Največji napredek, je dejal, je bil dosežen pri urejanju cest, čeprav ne smemo mimo dejstva, da so nekatere še vedno makadamske, nobenega premika in pri ureditvi vodovodne napeljave in modernizacije trgovin, slabi so izgledi za nove telefonske priključke, čeprav so krajanje pripravljeni prispevati svoj delež, marsikje je pomanjkljiva cestna razsvetljava, še vedno niso izvršena dogovorjena komunalna dela... Krajanje pa bomo res zadovoljni, če bo realiziran program gradnje stanovanj, trgovine in komunalnih objektov, kot je predvideno v srednjeročnem programu družbenopolitične skupnosti. S tem, je poudaril, bi dosegli odstranitev barakarskega naselja, ki ne nudi niti minimalnega stanovanjskega standarda in sanirali precej nevarnosti požarov, ki bi bili lahko tudi katastrofalni. Seveda pa tudi z zadovoljstvom ugotavljamo, je nadaljeval, da se izglede naše krajevne skupnosti spreminja, predvsem po zaslugi samih krajanov, ki vedno v večjem številu obnavljajo in urejajo svoje domove.

Govornik je opozoril tudi na nekaj problemov, ki krajanom ne morejo biti v ponos. Med drugim na spominski park, ki je bil zgrajen s prostovoljnim delom krajanov, saj so, na primer, samo člani ZB NOV Podmežakla — 27. enote v letu 1951 za to žrtvovali 7490 udarniških ur, za kar so posamezniki uporabljali tudi svoj redni dopust, sedaj pa je park postal smetišče in odlagališče starih avtomobilov, ki jih srečujemo tudi na drugih območjih krajevne skupnosti. Dotaknil se je tudi »črni gradnji« improviziranih garaž, drvarnic in podobnega, divjih odlagališč smeti in nevezdrževanje kontejnerjev, ki propadajo.

Mnogo tega bi krajanje lahko sami odstranili, večkrat pa bi bil potreben tudi poseg inšpekcij in drugih organov. Menil je tudi, da bi morali razpolagati z ustreznimi podatki in informacijami v zvezi z gradnjo karavanškega predora in cestnih povezav, da bi se lahko pravočasno pripravili na morebitne vplive na življenje krajanov, ki jih bodo te gradnje povzročile. Kot eno prednostnih nalog je govornik postavil tudi v ospredje formiranje krajevne organizacije ZSMS glede na to, da so mladi pripravljeni sodelovati pri različnih akcijah v krajevni skupnosti, opozoril pa je tudi, da bodo morali več narediti pri povezovanju društev in društvenih organizacij v krajevni skupnosti. Govoril pa je tudi o uresničevanju delegatskega sistema.

Na slavnostni seji so podelili tudi letošnja bronasta priznanja Osvobodilne fronte, ki so jih prejeli: Ivan Azman, Valentina Črv, Anton Klinar, Jožefa Krivec in Nikolaj Truharčev. Krajevna priznanja »10. avgust« pa so prejeli: Ivan Azman, Cveto Jakelj, Marija Juneš, Franc Kalan in Marija Sekardi.

V soboto, 9. avgusta pa so poleg turnirja v tenisu, imeli še tradicionalni pohod na Zakopec na Mežakli, kjer se je na slovesnosti zbralo skoraj 200 udeležencev iz Podmežakle in drugih krajevnih skupnosti. Del udeležencev je odšlo peš, ostale pa so na Zakopec prepeljali s tremi avtobusi. Na slavnosti je o dogodkih pred 45 leti spregovoril Franc Jerala, ki je v svojem govoru največ pozornosti namenil velikemu krajanu, narodnemu heroju Matiju Verdniku-Tomažu, ki je v bojih za osvoboditev na avstrijskem Koroškem žrtvoval svoje življenje. V kulturnem programu, ki je sledil so nastopili mladi recitatorji iz krajevne skupnosti in moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice. Že po tradiciji so poskrbeli tudi za strelsko tekmovanje in za organiziran ogled partizanske bolnice, nad katero imata patronat Zdravstveni dom Jesenice in Bolnica Jesenice, ki je za udeležence pripravila tudi ceneni toplotni obrok, na voljo pa je bila tudi osvežilna pijača, za kar so po zmernih cenah poskrbeli v krajevni skupnosti. Na proslavi so bili tudi uniformirani člani Združenja šoferjev in avtomobilnikov Jesenice, ki imajo, poleg delovne organizacije Vodovod Jesenice patronat nad spominskim obeležjem na Zakopih, katerega okolica je zelo lepo urejena.

Tako organizatorji kot udeleženci so ugotavljali, da se slovesnosti na Zakopih udeležijo vsako leto več ljudi, za kar ima zasluge tudi organiziran prevoz, ki omogoča udeležbo tudi starejšim krajanom. Dobro organizirana slovesnost in zelo lepo in urejeno okolje bosta prav gotovo prihodnje leto privabila še več udeležencev.

Količek (foto: B. Grce)

Slovenija

Turistična poslovna skupnost

Kakšen program za vključevanje Triglavskega narodnega parka v turistično ponudbo?

Po sprejetju zakona o Triglavskem narodnem parku leta 1981, se med ocenjevalci turistične ponudbe pogosto sliši mnenje, da je to območje še vse premalo vključeno v program prodaje. Res je, da obstoja vrsto načrtov o vključevanju določenih predelov tega visokogorskega območja v turistično ponudbo, vendar enotno dorečenih programov še ni izoblikovanih. Prav tako k temu tako imenovanemu »turističnemu izkoriščanju« parka zaenkrat turistični kraji, ki mejijo na park, še ne nastopajo skupaj, čeprav so nekatere enote opredeljene, ki izhajajo iz vsebine samega zakona, za vse enake. Zato naj bi pri nastajanju tega programa tudi s te strani prišlo do enotnega nastopa in predstavitve aktivnosti.

Pomembna naloga skupnosti je, da začne postopek in pripravi program vključevanja območja Triglavskega narodnega parka v turistično ponudbo Kranjske gore in celotne Gornjesavske doline. Zaradi zahtevnosti pristopa ter zelo različnih možnosti, ki jih daje vsak letni čas, program delimo na letni in zimski. Osnovni namen programa pa je predvsem v tem, da se z organiziranim prihodom, ali drugo obliko vodenja v park, turistu oz. gostu pokaže izjemne naravne in kulturne vrednote, avtohtono rastlinstvo, živalstvo, naravni ekosistem ter značilnosti neživega sveta. S tem naj bi turistično gospodarstvo, skupaj s pooblaščenimi organizacijami za varstvo Triglavskega narodnega parka, omogočilo obiskovalcem uživanje naravnih in kulturnih vrednot ter rekreacijo v naravi. Ta opredelitev in zanimanje med obiskovalci kazeta, da je razvoj turizma v veliki meri odvisen tudi od ohranjanja narave in da zahteva maksimalno zavzetost pri varovanju okolja, ker je le čisto, naravno okolje osnovni pogoj za turistično dejavnost.

Glede na to, da je bilo predvsem v zadnjem času izraženih vrsto idej in pobud o vključevanju Triglavskega narodnega parka v turistično ponudbo, bo skupnost vsako pobudo posebej proučila, ne odklanja pa tudi novih in je za take predloge tudi vnaprej zainteresirana.

Nekateri podatki o dosednji pripravi tega programa kažejo na predvideno kombinacijo: bivanje v Kranjski gori z obiski planinskih postojank, vrhov in dolin. Poleg tega so v program vključeni obiski muzejev in druge kulturne dediščine na tem območju. V to aktivnost pa je vključen še poseben tako imenovani inventiven del s primerjanjem raznih rastlinskih vrst ipd. V zimskem času bi program v osnovi vključeval smučanje, predvsem turno, s kombinacijo teka ali potovanja na smučeh ter spoznavanje različnih smučarskih terenov.

In kakšen je trenutni turistični utrip Kranjske gore? Kapacitete v kraju so več ali manj zasedene. V teh vročih dneh se kaže potreba po letnem bazenu, ki bi letno ponudbo bistveno popestril. Delno bi to lahko nadomestilo tudi jezero v Jasni, v katerem pa zaradi onesnaženja, kopanje ni priporočljivo. To kaže na potrebo po takojšnji izgradnji ustrezne komunalne opreme celotnega naselja Jasne v skladu s programom komunalne skupnosti.

Slovenija

Turistom je ob obisku Kranjske gore oz. Gornjesavske doline na voljo še oglede drugih naših znamenitosti, v katerega se že vključuje tudi območje Triglavskega narodnega parka. Tako je vsak ponedeljek in petek organiziran obisk Julijskih alp (celodnevni izlet), vsako sredo ogled slapa Peričnika, doline Vrat ter Martuljka v dopoldanskem času, ter v popoldanskem času ogled Planiških skakalnic, izvira Nadiže, Zelencev ter Vrščica. Vsak četrtek je organiziran izlet na Bled in v Bohinju ter izlet v Lipico in Postojno, vsako soboto pa izlet v Opatijo in popoldanski izlet v Postojno. Poleg teh izletov je organizirano tudi vodenje gostov v bližnjem okolici Krajske gore ter v pogorje Karavank in Julijcev.

Elektroenergetski sistem za Jeklarno 2

Nadaljevanje

II. NAPAJANJE JEKLARNE 2 Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

Predvsem zaradi velikih finančnih sredstev, ki jih trenutno v slovenskem prostoru nismo zmožni zbrati, smo gradnjo Jeklarnice 2 razdelili na dve fazi. Tako bomo v prvi fazi zgradili eno elektro peč s transformatorjem 60 MVA, kontiliv in pripadajoče pomožne naprave. V drugi fazi bomo zgradili še eno elektro peč enakega reda velikosti in VAD napravo, ki električno predstavlja majhno elektro peč s transformatorjem 12 MVA.

Naj na tem mestu podamo v ilustracijo še primerjavo moči nove elektro peči. V hidroelektrarni Moste so vgrajeni trije generatorji po 7,5 MVA ali skupaj 22,5 MVA. To je navidezna moč, ki jo elektrarna lahko da takrat, kadar obratuje s polno močjo. Nazivna moč transformatorja elektro peči pa bo 60 MVA. Torej bo nova elektro peč v času taljenja rabila toliko električne energije, kolikor jo lahko proizvedejo skoraj tri takšne elektrarne kot je v Mostah.

Obstoječi elektro peči ASEA in Lectromelt na Jesenicah se napajata po enem 110 kV daljnovodu iz RTP Kleče. Ta daljnovod ni sposoben prevzeti obtežbe nove jeklarnice.

Ko smo zaprosili Elektroenergetsko Slovenije za elektroenergetsko soglasje za priključitev Jeklarnice 2 na elektroenergetsko omrežje Slovenije, je bilo postavljeno vprašanje, kako in kje fizično izvesti priključek in kako zagotoviti, da se v omrežju ne bodo pojavljale motnje, ki smo jih opisali. Odgovor na to vprašanje je dala študija »Raziskava vključitve elektroobločnih peči na Jesenicah v

omrežje«, ki jo je leta 1980 izdelal Elektroinštitut Milan Vidmar v Ljubljani. Študija predvideva rešitev po dveh kriterijih:

1. povečanje kratkostične moči in preoblikovanje električnega omrežja,
2. zmanjšanje odvzema jalove moči.

1. Povečanje kratkostične moči in preoblikovanje električnega omrežja

V dolgoročnih planih Elektroenergetstva Slovenije je bila gradnja razdelilne transformatorske postaje — RTP 400/110 kV v Okroglem pri Kranju. Ta RTP je v zaključni fazi in bo začela obratovati predvidoma septembra letos. Dva sistema daljnovodov 400 kV od RTP Boričeve do RTP Kranj sta že zgrajena in pod napetostjo.

Kratkostična moč v RTP Kranj na 110 kV strani znaša 3600 MVA. Ta je bistveno večja, kot v RTP Kleče, kjer so priključene obstoječe elektro peči. Da bi dosegli dovolj majhen padec napetosti in se izognili flikerjem pa ta

kratkostična moč ne zadošča. Za zadostitev tega kriterija je potrebna najmanj 80 kratna priključna moč pečnega transformatorja, to je 80 x 60 MVA = 4800 MVA. Zato bo treba te kriterije zadostiti še z drugim ukrepom, to je zmanjšanjem jalove energije.

Študija je podala tudi variantne rešitve za fizično izvedbo potrebnih dodatnih daljnovodov.

Na sliki 8 je podana enopolna shema 110 kV daljnovodov od RTP Kranj do Jesenic, za tisto varianto, ki je bila sprejeta kot najbolj ugodna. Kasneje je bila za to varianto izdelana tudi vsa potrebna tehnična dokumentacija, po kateri se projekt izvaja in bo gotov predvidoma do začetka oktobra letos.

Po tej varianti bo za napajanje elektro peči kot sunkoviti porabniki zgrajen od RTP Kranj do RTP Jeklarnice 2 poseben dvosistemski daljnovod od RTP Jeklarnice 2. Obstoječi sunkoviti daljnovod od HE Moste do RTP Jesenice pa bomo na Lipcah prekinili in vzankali v RTP Jeklarno 2. Tako bo odsek tega daljnovoda HE Moste — RTP Jeklarno 2 služil za napajanje mirnih pogonov v Jeklarni 2, odsek Jeklarno 2 — RTP Jesenice pa bo ostal še na-

prej sunkoviti daljnovod, s tem da bo v RTP Jeklarno 2 priključen na 110 kV sunkovite zbiralke. Na ta način bomo združili vse sunkovite porabnike na novi daljnovod s skupnim priključkom v RTP Kranj. S tem bo tudi bistveno izboljšana kvaliteta obratovanja elektroenergetskega sistema na celotnem področju Gorenjske.

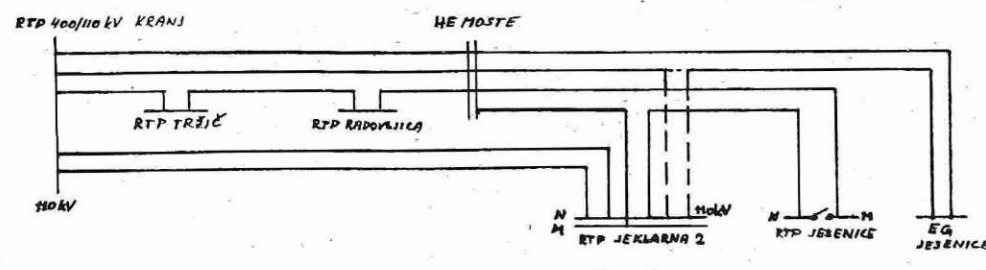
Novi daljnovod Kranj — Jeklarno 2 bo pretežno potekal po obstoječi trasi 110 kV daljnovoda v betonski izvedbi stebrov, delno pa po novih trasah. V nekaterih vozliščnih točkah na trasi daljnovoda bodo potrebne precejšnje predelave tudi drugih daljnovodov. Take vozliščne točke so razplet 110 kV daljnovodov na področjih RTP Kranj, RTP Naklo, Asfaltna baza, Dobro polje, RTP Radovljica, Hlebece in Napajalna postaja Žirovnica. Izvedba teh predelav je zelo zahtevna zlasti s stališča organizacije in varnosti dla, ker se dela izvajajo v bližini daljnovodov pod napetostjo. Zaradi varnosti bo treba nekajkrat delno ali v celoti izvesti izklop daljnovodov, ki napajajo Železarno.

V RTP Jeklarno 2 je v 110 kV stikašču predviden tudi prostor za vzkanjanje daljnovoda 2 x 110 kV HE Moste — RTP Jesenice mesto. Zaradi zmanjšanja stroškov smo izvedbo tega dela v prvi fazi gradnje opustili.

Iz slike 9 je razvidna transformacija v RTP Jeklarno 2. Na vseh napotnostnih nivojih — 110 kV, 35 kV in 5 kV je zgrajen dvojni sistem zbiralk. Ta zagotavlja veliko stopnjo obratovalne varnosti in omogoča različne manipulacije v kritičnih primerih.

Nemirni sistem 110 kV zbiralk bo napajen z dvojnimi daljnovodoma neposredno iz RTP Kranj. Na njega bo priključen transformator 75 MVA, 110/35 kV za napajanje elektro peči.

Nadaljevanje

110 kV omrežje od RTP 400/110 kV Kranj do Jesenic (slika 8)

JULIJAN O

Zgodba je bila strupena, v nekem pogledu prav filmska. Dva dni in dve noči so pri tistem kulturniškem mogotcu kadili travo in se pogovarjali same nesmisle (jedli pa so školje iz arbanskih konzerv), Markiz je pri tem ves čas trpel od »žeje v duši«. Telesnih stikov niso imeli, čeprav je Markiz pričakoval, da se prav to pričakuje: ko se je skupaj s svojima prijateljicama Gezo in Ljiljano pustil peljati v kulturnikovo rezidenco.

Kulturnik pa jim je vsake toliko časa na novo razložil svojo teorijo o odlašnju kot o najbolj intimno človeški kategoriji. (Markiz ni bil prepričan, ali se je kulturnik natanko tako izrazil.) Vendar je bilo bistveno to, da je (Markiz) čutil ves čas žejo v duši in da so ga prsti kar naprej srbeli od nepotešene tekstomanije. Skratka, umiral je od žeje, da bi kaj napisal ali vsaj kaj malega prebral, kulturnik pa ga ves čas ni nikamor pustil, tudi deklet ne, dovolil jim je iti samo v stranišče in na verando, ni jih pa pustil v knjižnico svojega očeta. Za avtentičnost tega izraza pa je Markiz jamčil: kulturnik jim je — kakor v pravici — pokazal neka vrata in rekel: tu notri pa je knjižnica mojega očeta.

Na srečo se je v to svetišče lahko prišlo iz taiste predsobe, skozi katero so hodili na stranišče, in gostitelj, ki je sprva vedno spremljal Markiza, je postal sčasoma manj čuječen. Njegova čuječnost je sčasoma popustila! Tako se je Markiz ob prvi priliki izmuznil nadzoru in se šel past na kulturnikov očetno dediščino. Kaj je našel tam? Na policah običajne stvari, Spencer, Carlyle, Kierkegaard, Spengler. Od mlajših Husserl, Berdjajev, Rozanov, Van de Velde, Dezi-derij Mizerit, Zupanove (in drugih avtorjev) nenatisnjene tekste, se pravi tipkopise in rokopise: te je bilo treba znati najti. In Markizu se je posrečilo. Te stvari so bile v nekakšni komodi poleg glasbene skrinje: tu je kulturnik po svoje dopolnjeval očetovo zbirko.

Povedati ti moram, je govoril Markiz tovarišu Jelovšku (in glas mu je bil kar hripav od ganjenosti), povedati ti moram, da je bil tvoj tekst ves speštan pod glomaznim Zupanovim špehom, pod nekakšnimi opombami na rob svetovne filozofije, ki jih je ta pisec delal v letih utamničenja. Zraven pa so bili predsmrtni denviki samomorilskih študentov: prav perversno, ti pravim, vse skupaj me je pri pricu zaspinjalo na Danteevsko strukturo, spredaj Kerberus v podobici prečastitega Vitota Zupana, znotraj v predpeklju neroneje dušice, takoj zraven pa mi je zasmrdelo po tovarišu Jelovšku.

Tu se je Julijan ozrl okrog sebe, protisvoji volji je moral to storiti, nekaj ga je sililo: zazdelo se mu je namreč, da se je celotna Waldorf-Astorijska spremenila v avditorij, in da je celotno omizje, katerega sestavni del je bil, kakor na odu, izpostavljeno in osvetljeno z odrskimi lučmi. Prizor, kakršne si je Alfonz Jelovšek zamislil v Šopanju! Vendar je bil to nemara samo tak občutek: mladi ljudje vse naokrog so mirno pretakali svoje kokakole v kozarce, se ubadali s škodolicami ekspresne kave in s torticami: so mar začrni in slepoto - gluhotu ali pa so taki pogovori zanje povsem običajni in se jim ne zdi vredno prisluhniti?

Julijanu se je tudi zazdelo, da se gospod Lucij nekam mirno ozira ven, kjer je bilo moč skozi stekleno steno videti dvojico mladih miličnikov na rutinskem obhodu. Daj to zdaj sem, je z navideznim mirom poprosil tovariša Jelovšek; in Markiz mu je z veličastnim gibom podal čez mizo zajeten šop potipkanih listov, šop, ki v resnici ni bil šop, ampak Šopanje. Tovariš Jelovšek se je s hitrim prelistavanjem poskušal prepričati, da je zdaj v njegovih rokah vse, kar je imel za zgubljeno. Zdel se je ves resen in v službi svojega poslanstva. Ni moglo podati

TO POGLAVJE ni dokončano. Tri črtice za končno besedo (podati) so dodane kasneje na zahtevo redakcije. Manjkajočega ni moglo ustrezno zapolniti. Ne bo pa škode, če se zdaj osvetlijo nekateri momenti, ki so pustili sledove v Julijanovih zapisnikih, in ki jih deloma narekuje notranja logika njegove romanopisne zamisli.

Zdi se, da je bil Julijan Pixatelli tokrat prisiljen poklekati pred stvarnostjo. (Spomnimo se, kakšen mističen pomen ima poklekovanje: to je uvod v penetracijo phalosa: in ali nismo že večkrat govorili o od stvarnosti pofukani domišljiji?)

Kaže, da je Julijan moral opustiti prvotno zamisel, po kateri naj bi neposredno v časovnem zaporedju opisal vse dogodke in njihova ozadja, kakor jih je pač videl in doživljal.

KAJ je mogoče k temu dodati?

PRVIČ, dejstvo je, da Julijan ni več pisal dnevnika. Tako dejansko nimamo vplogeda v njegovo notranje življenje, v to, kaj je v resnici doživljal in kako je to nameraval spreminjati v roman. Opozoriti pa velja na nekaj z roko popisanih listov, ki pričajo po nujni potrebi po nekakšnem nadomestilu za dnevnik! Posamezni stavki na teh listih so zapisani v različnih časovnih razmikih.

Oglejmo si zdaj enega izmed teh zapisov!

»Devetindvajseto poglavje: pripe-ljati svet tako daleč, da bo g. L. izjavil: To je obrekovanje!«

»Nekdo iz omizja naj bi torej raz-dražil gospoda Lucija: To je bila ver-jetno prvotna zamisel za pričujoče (29.) poglavje. Kasneje se je vse sku-paj najbrž drugače zasukalo. Verjet-no je izpadlo tako: g. Luciju naj bi do-jadilo, ker ni mogel več diktirati, v katero smer naj gre pogovor; skrat-ka, ker je zgubil oblast v lastni hiši.

Lucij je reagiral tako, da je vztraj-no načenjal pogovor o »materi švi-lji«. To naj bi bil strupeni zvarek, psihološki protidarec. Pravzaprav: nizki udarec, pač glede na to, da se Julijan, kadar mu kdo omeni njego-vo mladostno idilo, vendo slabo pu-čuti. G. Lucij je za kaos, ki je zavla-dal v omizju, očitno obdolžil Julija-na. Verjetno po krivem(?)»

KASNEJŠI Julijanovi zapiski (iz časa, ko je že nehal delati na svojem romanu) pričajo o nekakšem malo-dušju. In o tem, da se je spet začel ukvarjati s pisanjem scenarijev za samomor. Kdo se je začel ukvarjati s to polliterarno zvrstjo? Julijan ali to-variš Jelovšek? Zdi se, da sta v na-slednjih letih oba snovala take sce-narije. Se pravi, Julijan je vedel, da goji Jelovšek podobner načrte.

Kar zadeva Jelovška, ga na take misli niso navajale bolezenske teža-ve. Tako lahko sklepamo iz Julijano-vih opažanj, fiksiiranih v kasnejših dnevniških zapisnikih. Julijan tu ome-nja Jelovškovo izjavo, da so »labora-torijski izvidi v glavnem negativni«, vendar pa so dejstva hkrati taka, da dopuščajo dvom, saj »eden od teh iz-vidov še ni prišel«.

Sicer pa je v Julijanovih zapiskih za december 1978 čedalje manj o to-varišu Jelovšku. Čedalje manj intere-sa za Jelovškove osebne in literar-ne probleme. Zdi se, da je Julijanov interes za sosedo popustil tisti hip, ko se je na zboru oseb v Waldorf-Astorijski na vsem lepem našlo famo-zno Jelovškovo Šopanje. Od tod na-prej Jelovškova usoda (za Julijana) ni več usoda zapostavljenega in zati-ranega (pa vendar neuničljivega) ustvarjalca nemira, ampak usoda, ki se izteka v pesek. Ta izraz — ustvar-jalec nemira — je seveda Julijanov, uporabil ga je v dnevniku, kmalu po-tem, ko ga je spet začel redno pisati.

KOT VEMO, je imel Markiz že ves čas v rokah Jelovškovo Šopanje. (Ju-lijan je to zvedel iz več različnih vi-rov.) Zategadelj se zdi malce čudno, da naj bi ga, kot je to opisal v 29. po-glavju, »ukradel pri nekem znanem kulturniku«. Markizovo veselje do mistificiranja stvarnosti je splošno znano. Znana je njegova težnja, da igro svoje domišljije večje predsta-vlja — »plasiira« kot resničnost. Ne-koč je celo nastopil na radiu kot vod-ja študijske skupine, ki naj bi pre-učevala dela nekega marksista, ki je zginil v stalinskih čistkah. Vse to (razen čistk?) je bilo povsem izmiš-ljeno. Če je hotel Markiz priskrbeti avtorju (Alfonzu Jelovšku) njegov la-stni pogrešani tekst, mu ga ni bilo treba krasti pri »kulturnem maher-ju«. Taisti tekst je videl Julijan pri Markizu med svojim kratkim biva-njem v študentskem kampu ob mor-ju. Vseeno pa je dokaj verjetno, da je prišel Markiz na sestanek oseb naravnost iz seanse oziroma s tripa v kulturnikovi vili. Vseeno pa se ni razjasnilo, od kod Markizu Jelov-škov tekst. V Julijanovem romanu je vse skupaj prikazano tako, ko da je izvod, ki je prek Markiza prišel k dramaturgu deželnega gledališča, »poneveril« nekdo iz garniture (iz moštva, ki je trenutno na ledu). Hkrati pa se poudarja, kako resen da je odnos mlade generacije (t. j. Markiza in njegovih) do kulturnih dobrih (v tem primeru do Jelov-škovega Šopabnja). Konec koncev to vse skupaj navaja na misel, da so ve-

zi med undergroundom in elito obla-sti (če je pri nas sploh mogoče go-riti o čem takem) sicer težko doka-zljive, pri tem pa ves čas »nekje pri-sotne«. Vsekakor drži, da posame-zne skrajniške predstavnike ene iz-med teh skupin čez čas nenadoma lahko zagledamo na nasprotni strani igrišča — ne da bi medtem prišlo do menjave golov.

EPIZODA IZ 29. POGLAVJA (NEUPORABLJENA SKICA)

(Markiz poroča) »Ves čas je čakal, da bova na samem, ko pa je to doča-kal, je povzdignil svoj glas v apologi-jo relaksacije. Rekel je, na kratko povedano, ko da se mu smilim, a veš, ker moram opravljati tlako pri takih dveh potrebnicah, s tem je menil se-veda Ljiljano in Gezo; jaz pa bi lah-ko seveda fintiral, da ne razumem, kam pas tace moli; se mi niti to ni ljubilo, vse mi je postalo odveč in sem mu odkrito povedal, da sta to moji kolegici s faksa in da nimamo ožjih stikov. Hotel sem biti fin, a veš. Nisem rekel, da zadnje čase sploh ne kaysam, bil sem preveč izčrpan, da bi mu to rekel. Zdelo se nam je, a veš, da nas misli uvajati v ti em, v transcendentalno meditacijo, v res-nici pa je idejo za te duhovne vaje dobil pri mojem kolegu, tudi marki-zu, se pravi pri de Sadu. Saj veš, ti-ste predpriprave na razvrat, tista dolga vzdržanost, vse to citira Rol-land Barthes v svoji knjigi o Sadu.«

Njegova velika želja pa je bila v resnici ta, da bi me pravil v hipno-tično stanje. Ves čas nas je vse tri držal v nekakšnem stanju pripra-vljenosti, ves čas nam je umetno zbujal občutek, da se bo zdaj zdej nekaj mističnega primerilo. Njima dvema, Gezi in Ljiljani, je bilo to kar povsečno, pa sploh atmosfera v tisti bajti, prava ludnica; imel pa je mož v njej tudi prostor, kateremu je bilo očetna biblioteka ime. Tja me, upo-števajoč pri tem na prav rigorozen način poetiko pravljice, sploh ni pri-pustil. Ampak vseeno, kot sem že po-vedal, se mi je posrečilo suniti tekst tovariša Alfonza. Kajne, tovariš Al-fonz?»

»Zakaj v hipnotično stanje? Da bi mu dal, da bi mu nastavil, kot se te-mu reče, ne da bi se pri tem zavedal, da je ta akt mogoče okvalificirati kot domo. ... homo ... ne znam do konca povedati! On je seveda dal na zna-nje, da se mu zdi blazen dolgčas, po-četi to s puncami. Nekega dne da je spoznal, da je to pravzaprav en sam blazen dolgčas. Iz česar je seveda iz-hajalo, logično, da moramo fantje, se pravi on in jaz, to poskusiti na bolj kratkočasen način.«

Tu nekje gospod Lucij na vsem le-pem izreče besede to je kleveta. Ne-kdo (menda tovariš Jelovšek) na to izreče znamenite besede prosim po-vejte definicijo klevete. — Julijan pa pravi gospodu Luciju, kaj imate vi, (tu ga na vsem lepem vika) kaj ime-te vi s tem znamenitim kulturnikom, s to korifejo? — Jaz? Prav ničesar, odgovori g. Lucij razmeroma mirno, a ne dovolim, da za mojim omizjem kogarkoli klevetate, klevetate: ... — Edino po tem mehaničnem ponavlja-nju istoiste besede se je dalo ugoto-viti, da je g. Lucij, kot bi se izrazil Markiz, preprosto popenil. — Tu pa se spet vmeša tovariš Jelovšek s pri-pombo, da mu je zdaj marsikaj po-stalo jasno. Namreč, da se je spom-nil, Julijan mu je o tem poročal: ka-ko je Stefan L. baje izjavil, da je Je-lovšku vse te težave pripravila ro-znata internacionala: mogoče smo zdaj čisto blizu odgovoru na to vprašanje kaj to sploh je, namreč, kaj v resnici je ta roznata internacionala in kaj so njene agenture v naši drža-vi?

(Se nadaljuje)

Nemo je vstala, vesela pa tega ni bila. Zahtevala bo, da je v tem ne bo videl nihče drug. Če bo to kaj pomagalo, se bo pač preoblekla.

V sobi je bilo veliko zrcalo. Nehote se je postavila predenj in takoj opazila, da ji ne pristaja slabo. Če ne bilo tega pasu in križa, niti ne bi bila napak!

Popravila je lase in stopila nazaj k obersturmfo18uhrerju.

Počasnih korakov se je ustavila tik pred njim. Bila je čedna Hit-lerjeva mladinka, ki ji je ljubki obraz oblivala rdečica. Videti je bila še mlajša kakor v svoji obleki.

Werner jo je ogledoval z vidnim ugodjem. Sicer je bila med njeno otožnostjo in uniformo občutna neskladnost, a še vedno je njena drža izražala žensko privlačnost.

— Poslej se morate vedno oblačiti podobno. Vedeti morate, da vam pristajajo le tesna oblačila. Tudi Alešu mora to ugajati. Računajte pa, da sprva ne bo pripravljen na to. Zapomnite si: nikoli ne bom prelo-mil besede. Če pa se vam ne bo posrečilo, bo seveda drugače!

Kmalu nato je Wernerjev avto zdrvel proti kaznilnici. Martino je to pot spremljal sam Werner. Nihče ju ni videl, za to je bila gestapovcu hvaležna. In ne da bi se prav zavedala, ji je bila tudi vožnja z avtom všeč. Predvsem to, da ju ni nihče stražil ali nadlegoval. Med vožnjo ni-sta govorila. Kaj jima je storiti v zaporih sta že vedela, zato sta toliko bolj razmišljala.

★

Aleša so nekaj dni pustili pri miru. Bolj kot vprašanje, kdaj ga bo-do spet odvedli k mučenju ali pred strel, ga je trlo ugibanje, kako je z Martino? Ga je poslušala in se iztrgala iz naivnih sanj?

Nenadoma so se spet spomnili nanj. — Kako da me niso poklicali že prej, je razmišljal po hodniku in ugibal, če ga vodijo zasliševati ali pa je končno prišla njegova zadnja ura.

So Filipa že ubili ali ne? Ga je Jesen ali kdo drug? Morda se je Martina le zbrala? Zdaj nas bodo zato pobili.

Motil ga je le stražar, ki ni kazal nobene surovosti niti nevljudno-sti. Celo prijazno mu je pomagal pri hoji.

Stražar ga je odvedel v isto sobo, kjer ga je zadnjič čakala Marti-na. To je povečevalo Aleševo zanimanje in nestrpnost.

Komaj je stopil skozi vrata, ga je stražar zapustil. Ob oknu je s hrbtom proti vratom stalo postavno dekle. Tudi ko je zakašljala, je de-kle še vedno gledalo skozi okno, da ji ni mogel videti obraza.

Obšla ga je huda slutnja, kajti lasje so mu bili videti znani, le dru-gače so bili urejeni.

IVAN JAN

77

MRTVI NE LAŽEJO

povest

Tedaj se je dekle v obleki, ki jo je prepoznal za uniformo, naglo obrnilo.

— Martina, ti?

Aleš, ki je še pravkar premišljal o njej in Filipu, je po tistem sre-čanju ni več pričakoval. Sicer se je zanj še vedno bal, kajti njene zad-nje besede niso obetale nič določnega, vendar je računal, da ji bo trda stvarnost zunaj zidov pomagala najti pravo pot. Edina, ki je lahko po-kazala izdajalca! V dolgih nočnih urah se je dostikrat bal, da ne bo zmogla vsega, malo manj kot prepričan pa je bil, da sem ne bo prišla več, da bo izginila vsaj v gozd. Zdaj je bila spet tu. Pogled nanjo ga je zadel tako nenadoma in mučno, kot bi vanj spustili električni tok.

Torej ni storila ničesar! Če je lahko spet prišla sem, mora biti z njo hudo narobe!

Zabolelo ga je bolj, kot če bi mu tudi z rok populili nohte.

Martina je bila pripravljena na začudenje, vendar je v sebi nosila tudi zadnje besede, ki mu jih je rekla ob slovesu. Morda bo le dojel, kakšno igro je začela in ji bo omogočil, da se bo bojevala.

Zbrala se je in naglo stopila k njemu.

— Aleš, kaj me nisi nič vesel!

Hotela ga je objeti, Aleš pa se je obrnil tako, da tega ni mogla sto-riti. Strto sta zrla drug v drugega, dokler Martina ni povesila oči.

— Vesel bi bil samo, če bi bila tam...že veš!

Werner ni preslišal ničesar. V bližnji sobi mu je tolmač prevajal vse, kar je posnel prisluškovalni aparat.

— Vedi, da bi te bilo potem še konec. Zaradi tebe sem tu!

Aleša je v grlu stiskalo, da je komaj govoril, in čustva, ki so bila tako globoko v njem, so divjala in ga poganjala v obupno jezo.

— Neumnica. Kaj pa misliš, da bo drugače z menoj? In s teboj? Sovražnike poslušaj raje kakor mene!

— Aleš, kaj več, kako mi je! Poslušaj!...

Aleša je zbadlo, da je zavpil:

— Ti...So te kupili?

— Ne vpij tako, saj veš, da se lahko rešiš!

— Pusti tol...Kako je s Filipom? Si kaj storila? Povej!

Martina je samo gledala.

— Rekla sem ti, da bom storila najprej vse za tvojo rešitev, šele potem lahko govoriva o vsem drugem.

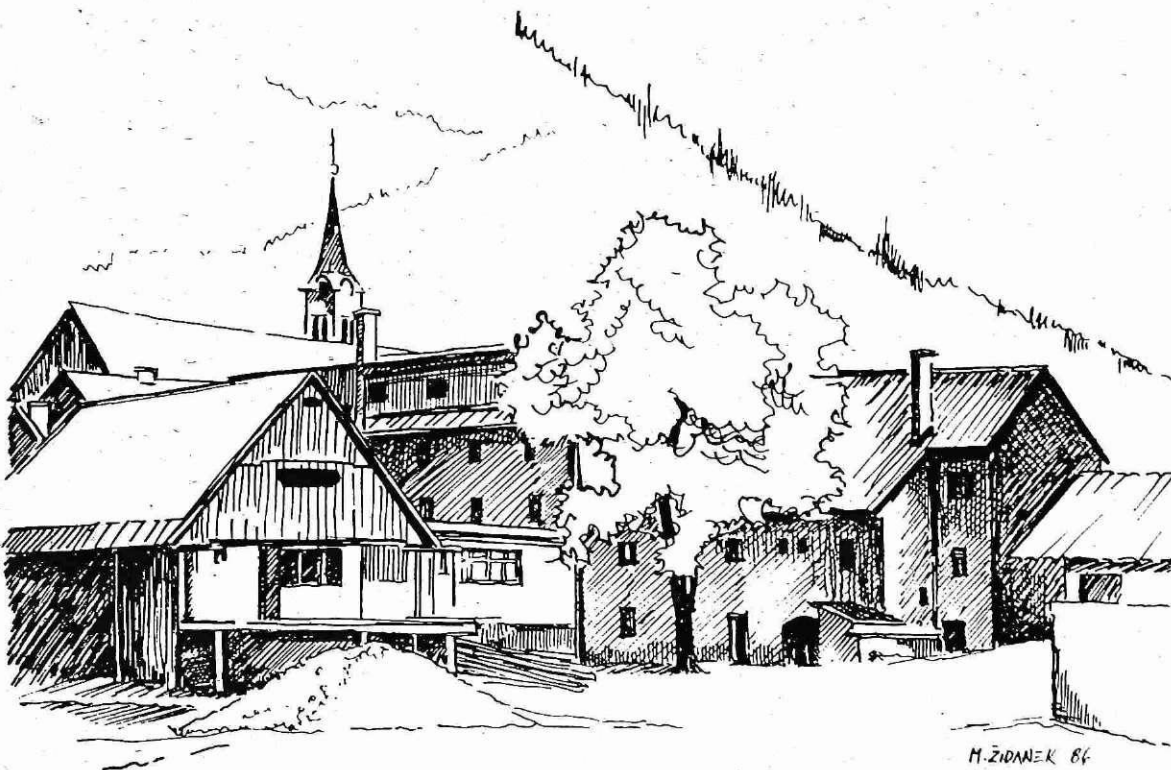
— Kako si mogla pozabiti, da je pot samo ena!... Kako pa si oble-čena?

Kot bi šele zdaj prepoznal v čem je prišla k njemu, jo je divje stis-nil za zapestja. V hipu pa je vsa moč v njem popustila in roke so mrtvo obvisle.

Martini se je zdelo, da jo je sam pripeljal tja, kjer naj bi začela mehčati njegovo trmo.

— Ne čudi se! Tudi to sem oblekla le zaradi tebe. V tem je dokaz, da ni samo ene poti. Nikoli ni samo ena!...

(se nadaljuje)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Po živahnem praznovanju in številnih srečanjih ter prireditvah ob prejšnjem koncu tedna, ko so v Radovljici slavili občinski praznik, v nekaterih krajih pa tudi krajevne praznike in jubileje ob 45 letnici vstaje, se je družbenopolitično življenje v občini malce umirilo. Na Bledu in v Bohinju so spravili “pod streho“ kmečke ohceti in druge spremljajoče prireditve, ponekod pa še nadaljujejo s posebnimi, za tujce zanimivimi, prikazovanji starih navad. Izveden je tradicionalni šahovski turnir v Šobcu, kolesarska dirka okoli Radovljice, napovedan pa je nogometni turnir v Lescach. Tudi kulturnih prireditev ne bo manjkalo. Na prvo mesto vsekakor sodi muzejska razstava Čebelnjaki na Gorenjskem, ki jo bodo odprli v Šivčevi hiši 15. avgusta. Prav tako zanimiva pa je bila kulturno narodopisna prireditev Bohinj v času Zoisa, ki so jo pripravili konec tedna turistični in kulturni delavci.

V hotelu Toplice na Bledu je bil 30. julija razgovor predstavnikov Bleda in OK SZDL Radovljica s predsednikom RKJ SZDL Slovenije Jožetom Smoletom. Govorili so o pripravah na sklic Plenuma kulturnih delavcev OF, ki bo na Bledu od 23. do 25. oktobra letos. Napovedanih je blizu 200 udeležencev. Zadnji Plenum je bil lani v Novi Gorici.

Po sklepu julijske seje občinskega komiteja ZKS Radovljica bodo v vseh osnovnih organizacijah ZK v občini sekretariati poskrbeli za neposredno vključevanje članov ZK v akcijo zbiranje denarja namenjenega za obnovo Trubarjeve domačije. Po medobčinskem dogovoru naj bi vsak član ZK prispeval najmanj 100 din. Akcija bo trajala do 31. avgusta 1986.

Na dogovoru vodilnih predstavnikov skupščine in sveta KS Radovljica komunalnega gospodarstva, cestne skupnosti in postaje milice s predsednikom občinske skupščine, so pred dnevi pretresli stanje prometa skozi mesto Radovljica, prometnih objektov, zlasti parkirišč, ki jih v mestu zelo primanjkuje. Posebno so poudarili po trebo po urejanju prometa izven mesta ter o komunalni infrastrukturi. V večini vprašanj so našli zadovoljive odgovore, saj je mesto Radovljica tudi občinsko središče.

Ker bodo sklepni podatki o rasti dohodka v naši republiki za prvo polletje 1986 znani šele konec avgusta, je izvršni svet občinske skupščine Radovljica sprejel stališča, da pripravijo osnutek rebalansa občinskega proračuna 1986 v mesecu septembru. Gre namreč za 15 odstotno povišanje dotacij proračunskim porabnikom. Ker gre tudi za omejitvene ukrepe zveznega izvršnega sveta, ki zadanejo tako skupno kot tudi splošno porabo, bodo končni sklep na izvršnem svetu v Radovljici sprejeli septembra.

Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je sklenil na eni od zadnjih sej, da bo podpisal sporazum o združevanju dela in sredstev za izgradnjo gorenjske hladilnice na Trati v Škofji Loki. Po tem sporazumu bo občina Radovljica prispevala svoj delež v višini 47.921.533 din. Za hladilnico so zainteresirane tudi nekatere delovne organizacije, ki prodajajo živila.

V okviru rednega sodelovanja s pobrateno občino Brus v Srbiji, je konec prejšnjega tedna — od 8. do 10. avgusta — odpotovala na obisk tričlanska delegacija občine Radovljica.

Udeležila se je proslave 45. letnice osvoboditve in občinskega praznika Brusa.

Letošnja akcija »Nič nas ne sme presenetiti« bo v radovljiški občini potekala v znamenju preventivnih ukrepov in skrbi za čuvanje družbene lastnine in za varstvo človekovega okolja. Ta zahteva je še posebno aktualna po Černobilski jedrski nesreči. V akciji NNNP bodo spodbudili tudi nabavljanje zaščitnih sredstev za občane v KS in delavce v OZD, kot to določa odlok.

V izredni poletni krvodajalski akciji 17. julija (redna je vedno v decembru), se je na Bledu odzvalo precej več darovalcev kot je bilo planirano. Kri je darovalo 408 ljudi. Akcijo sta vzajemno in uspešno organizirala občinski odbor Rdečega križa in občinski svet Zveze sindikatov Radovljica, kljub dopustniškem času. Največji odziv je bil iz Verige Lesce.

Ljubljanska banka — temeljna banka Gorenjske je julija odobrila 31 milijonov din posojila za gradnjo kanalizacijskega zbiralnika na odseku Zaka — Mlino na Bledu. Ta naloga sodi v okvir sanacije Blejskega jezera. Odobreni znesek bo zadostil za kritje tretjine stroškov za investicijo, ki naj bi jo zaključili do prihodnje pomladi. Kanalizacija bo omogočila odvajanje odplak iz Velike in Male Zake po dnu jezera do Mlina, v dolžini 1400 metrov.

Zavoljo vse večje utesenjenosti v prostorih osnovne šole F. S. Finžgarja v Lescach, ki jo obiskuje nad 420 učencev, so delavci Gradbinca iz TOZD Jesenice zgradili dva prizidka. S tem bodo v Lescach pridobili osem učilnic, garderobe, telovadnico, sanitarije in ambulanto. Kakor kaže, bodo vsi novi prostori na red do začetka šolskega leta v septembru. Celotno naložbo cenijo na okoli 400 milijonov din.

V sklopu Srednje šole za gostinstvo in turizem Bled deluje v Radovljici tudi dislocirana kranjska enota poslovno finančne dejavnosti smer ekonomski tehnik. V razpisnem roku junija se je za šolsko leto 1986/87 vpisalo v radovljiški oddelek 60 kandidatov, pretežno učenk z radovljiškega območja oziroma občine.

V dohodku gospodarstva občine Radovljica imajo gostinsko turistične dejavnosti 7 odstotni delež, v zaposlovanju pa okoli 10 odstotkov vseh zaposlenih v občini. Cenijo, da znaša letni devizni priliv te dejavnosti okoli 20 milijonov dolarjev, kar je dobra četrtina ali 27 odstotkov od celotnega izvoza iz občine.

Občinska skupščina Radovljica bo z urbanističnimi dokumenti tudi v bodoče zagotavljala gradnjo poslovnih prostorov in delavnice za drobno gospodarstvo. Skrbela bo, da bodo pri gradnji, obnovitvi in pri najemu takšnih prostorov imele prednost proizvodne obrtne organizacije oz. dejavnosti. Predvsem tiste, katerih proizvodi povečujejo izvoz ali ga nadomeščajo in ki nudijo možnosti za nove zaposlitve. Razen tega pa tudi gostinska dejavnost.

Turistični društvi z Bleda in Bohinja prvič letos vzajemno, v turističnih sezonskih mesecih, izdajata okusno opremljeni koledar prireditev v obeh krajih. Razen v slovenščini je publikacija napisana tudi v angleščini in nemščini.

Na osrednji gledališki prireditvi koroških Slovencev »Velika puntarija« Bratka Krefta, ki jo je od 9. do 16. avgusta organizirala na šestih predstavah na prostem v Sentprimozu v

Podjuni SPZ iz Celovca, sodelujeta tudi igralca jeseniškega gledališča Tone Čufar Miran Kenda iz Radovljice in Rado Mužan iz Ribnega. Kostumografija je delo blejske akademske slikarke Melite Vovk.

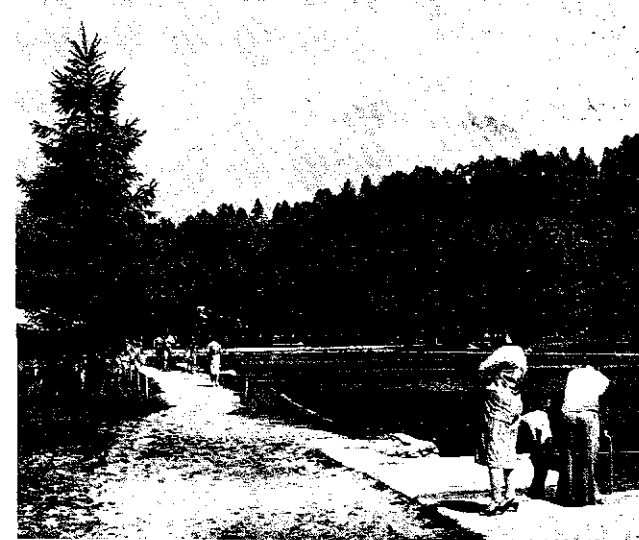
V avli občinske skupščine so pred proslavo občinskega praznika odprli razstavo petnajstih članov in članic jeseniškega Dolika, ki se predstavljajo z 20 deli v olju, akvarelu, temperi in grafiki. V prostorih avle je to že letošnja četrta razstava.

V fotogaleriji Pasaža radovljiškega Fotokino kluba so v počastitev občinskega praznika odprli razstavo umetniških fotografij Edija Gnilšaka, enega najstarejših in uspešnejših članov radovljiškega kluba. Predstavlja se s ciklusom 29 slik starih tudi razpadajočih in že razpadlih zgradb v Radovljici in v Črnogorskem primorju.

Na petem mednarodnem plavalnem mitingu, ki ga je organiziral domači plavalni klub pod pokroviteljstvom občinske skupščine in hotela Golf in Park z Bleda, je 2. avgusta nastopilo sto tekmovalcev iz Slovenije, Vojvodine, Italije in Madžarske. Domača plavalca Saša Robič je najprijetnejše preseženje, saj je dosegla pionirski državni rekord.

Velik uspeh sta dosegla blejska veslača Mirjanič in Mujkič, ki sta na svetovnem prvenstvu na Češkoslovaškem osvojila zlato medaljo v mladinski konkurenci in tako postala svetovna prvaka v dvojcu brez krmarja. To je poleg že nekaj medalj na svetovnih in drugih mednarodnih regatah in prvenstvih, največji uspeh blejskega veslanja doslej. Mladima veslačema so v ponedeljek, 4. avgusta priredili v Zaki na Bledu pri-srečen sprejem.

Akademski slikar Boni Čeh iz Radovljice, ki se vse bolj uveljavlja tudi s svojimi keramičnimi umetninami, razstavlja kar ne treh razstaviščih hkrati. Poleg Šivčeve hiše je v Radovljici njegova razstava del tudi v galeriji Kamen. Sočasno pa razstavlja v butiku Tinkara v Kranjski gori.

Razstava umetniške fotografije mojstra Milenka Pegana

V petek, 15. avgusta bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli razstavo umetniške barvne fotografije mojstra fotografije Milenka PEGANA, častnega člana Foto kluba Nova Gorica. Krajši kulturni program ob otvoritvi bo izvajala pianistka Urška Rebernik, absolventka Glasbene šole Jesenice.

Mojster fotografije Milenko Pegan je svoji seriji barvnih fotografij, ki jih razstavlja na Jesenicah, dal naslov ODSEVI — ŽELEZO in predstavljajo majhen delček njegove ustvarjalnosti, njegovega nenehnega iskanja nečesa višjega, boljšega. Tako pravi kritik. V nemirnem duhu Milenka Pegana so nastale fotografije, ki so polne barvitosti, topline in razumevanja današnjega časa in življenja v njem. V času, v katerem trenutek ne pomeni nič, je mojster uspel prav ta trenutek zadržati kot v opomin nam, ki ostajamo brezbržni do »malih« stvari našega vsakdana. In prav te »male« stvari so pritegnile avtorja, da se je ob njih ustavil, jih občutil, spoznal njihovo polnost in jo prenesel na fotografski papir. O jeseniški razstavi barvnih fotografij ocenjujevalce dalje razmišlja:

»Avtor se je s svojim fotografskim aparatom ustavil pri kraškem kamnu (Istra), v nerodovitnem Krasu (ruj), ob toku vode (odsevi), ob hladnosti kovine (jeklo) in ne nazadnje tudi ob človeku (portreti) in na njegovem obrazu, zaznamovanem s trpkostjo vsakdana, na katerem je poiskal skrite želje upanja in vere v prihodnost. Kot nasprotje temu so njegovi otroci v svoji nepokvarjenosti, nežnosti na pragu življenja.

V tem bogatem ciklusu si lahko ogledamo hladno, neosebno jeklo, ki to ni več. Nasprotno, jeklo žari, dobi lo je toplino, postalo nam je bliže, nekako lažje, kljub temu še vedno nosi v sebi vse lastnosti trdote kovine.

Kot nasprotje temu je tok reke, simbol neprekinjenega življenja, voda, ki se sonči v poznem popoldanskem soncu in v pričakovanju zime postaja lepša, barvitejša, z rumeno, zeleno, modro, srebrno, rdečo, zlato barvo, kot da se ne more odločiti, katera barva ji boljše pristaja, v kateri barvi je lepša. V tem sramežljivem trenutku jo je ujel mojster Pegan in

Pomagal je ustanoviti foto sekcijo v Tolminu, vodil številne foto krožke po novogoriških osnovnih in srednjih šolah.

Leta 1975 si je zasluženo pridobil naziv mojstra fotografije Foto zveze Jugoslavije in kmalu za tem postal član mednarodne zveze fotografskih umetnikov — EFIAP. Sedaj je Milenko Pegan član žirij in selektor na številnih razstavah doma in v svetu. Za dolgoletno sodelovanje s fotografijo iz sosednje Italije je prejel priznanje italijanske federacije FIAFI in postal član CIFL, foto kluba iz italijanske Gorice.

Sodeloval je na okrog 452 razstavah, od tega na 210 mednarodnih in na njih prejel 119 nagrad in priznanj. Jeseniška razstava je njegova osemnajsta samostojna razstava, na kateri predstavlja 60 barvnih fotografij.

Razstava umetniške fotografije Milenka Pegana bo v razstavnem salonu DOLIK na ogled od vključno 27. avgusta vsak dan, razen nedelj in sobot popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Letošnja krvodajalska akcija

Kot preteklo leto, bo tudi letos v občini Jesenice krvodajalska akcija, ki jo organizira občinski odbor Rdečega križa Jesenice, v sodelovanju z Zavodom za transfuzijo krvi SRS.

Odvzem krvi bo, na Jesenicah 1., 2., 3., 4., 5., in 8. septembra od 7. do 14. ure v Delavskem domu pri Jelenju.

Krvodajalstvo je družbeno pomembna dejavnost, družbena vrednota in odraz stopnje visoke osveščenosti ljudi v socialistični samoupravni družbi. Pomembno je tudi z vidika gospodarske stabilizacije, saj se mnogi bolniki veliko prej vrnejo na delo, zlasti pri obolenjih katerih je kri nenadomestljivo zdravilo.

Tega se moramo vsi zdravi občani še kako zavedati in se vabilu odzvati, da bomo glede na potrebe po krvi, z rasto prometnih nesreč in sodobnega zdraviljenja, zbrali v tej akciji toliko krvi kolikor jo potrebujemo v Jeseniški bolnišnici. Vsak zdrav in polnoleten občan, ki daruje svojo kri, na najbolj neposreden način izkazuje svojo visoko solidarnostno zavest.

Zato vabimo vse, da se krvodajalske akcije udeležite v čim večjem številu, samoupravne organe, OZD pa prosimo, da krvodajalcem omogočijo odvzem krvi.

Upadanje zanimanja komunistov za idejnopolitično usposabljanje

Pri medobčinskem študijskem središču Politične šole CK ZKS za Gorenjsko in Kranju je pred časom izšla sedma številka brošure knjižice »Marksistična misel«. Gradivo na 73 straneh je pripravil uredniški odbor s predstojnikom središča Jožetom Bohincem na čelu, ki je analitično in kritično prikazal vse plat delovanja te izobraževalne institucije. Knjižico je v nakladi 1.050 izvodov natisnila Knjigovoznica in tiskarna Radovljica; kvaliteten fotografske posnetke pa je prispeval Andrej Babič.

V knjižici je objavljen program idejnopolitičnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja v študijskem letu 1985/86 na Gorenjskem z opisom vseh akcijskih oblik in drugimi napotki. Večji del vsebine predstavljajo analitični pregledi in statistični podatki o dejavnosti MŠŠ politične šole CK ZKS za Gorenjsko, o tematskih področjih, oblikah in o udeležbi slušateljev po občinah v preteklem študijskem letu.

Značilno za študijsko leto 1984/85 je nadaljnje zmanjševanje števila komunistov, vključenih zlasti v zahtevnejše oblike usposabljanja. V primerjavi z letom poprej je število vključenih v idejnopolitično usposabljanje upadlo od predlanskih 5,21 na lani 3,34 odstotke. Podatki veljajo za zahtevnejše oblike. Še večje pa je bilo upadanje zanimanja za seminarje namenjene kandidatom za sprejem v ZKS in za novosprejele člane ZKS. V preteklem letu je te seminarje na Gorenjskem zaključilo le 95 komunistov. Skromnejši razmah od pričakovanega je doživela tudi politična šola, ki jo je lani uspešno sklenilo 71 slušateljev iz vseh občin na Gorenjskem. S precejšnjo težavo so organizirali tudi šolo marksističnega samoizobraževanja, ki jo je v treh oddelkih uspešno opravilo 34 udeležencev.

Edina oblika idejnopolitičnega usposabljanja, ki je vsekoli uspe-

šna in kjer ni osipa slušateljev, so seminarji Samoupravljanje v združenem delu. V petih letih je to obliko uspešno opravilo že okoli tisoč direktorjev, predsednikov delavskih svetov in sekretarjev osnovnih organizacij ZK.

Kljub očitnemu padanju zanimanja članov ZK za usposabljanje, so izkušnje, pridobljene v dosedanjem delu medobčinskega študijskega središča, ustanovljenega 1978. leta, izredno dragocene. Poudariti kaže zlasti velik prispevek stalnega aktivna predavateljev, ki se je utrdil kot homogen skupina, ki je kos vsem zahtevnim nalogam s tega področja. Bogate so tudi izkušnje o metodah dela, ki še vedno ne ustrezajo vsem interesom in ne spodbujajo komunistov k usposabljanju, vendar pa bodo pripomogle, da bodo bodoči programi, predvsem pa metode dela bolj posodobljeni in prilagojeni potrebam komunistov v njihovem vsakodnevem delu.

JR

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA

V galerijskih prostorih Mešne hiše v Kranju je odprta razstava del šestih gorenjskih slikarjev Kolorist '86.

V Mali galeriji se z upodobitvami kmečke stanovanjske arhitekture na Gorenjskem predstavlja Rudolf Arh.

V Prešernovi hiši je na ogled razstava slovenske male grafike (32 avtorjev) iz zbirke Gorenjskega muzeja.

ČUFARJEVE PLAKETE IN DIPLOME ZA LETO 1986

Na podlagi 3. člena sklepa o podeljevanju Čufarjevih plaket in diplom skupščina Kulturne skupnosti Jesenice

razpisuje

Čufarjeve plakete in diplome za leto 1986

Čufarjeve plakete se podeljujejo organizacijam in posameznikom za:

- posebne dosežke pri ustvarjalnem delu na področju kulturnih dejavnosti,
- kvalitetne kulturne dosežke v občinskem in širšem prostoru,
- dosežke strokovnega in znanstvenega dela,
- za več kot 25-letno organizacijsko in animatorsko delo.

Čufarjeve diplome se podeljujejo organizacijam in posameznikom za:

- aktivnost in uspehe na področju kulturnih dejavnosti,
- uspehe, ki pospešujejo kulturno dejavnost na področju propagande in publicitete,
- dolgoletno uspešno organizacijsko in animatorsko delo na področju kulture.

Predloge za podelitev lahko dajo občani, kulturne in druge organizacije ter društva.

Pisne predloge z obrazložitvijo je treba predložiti strokovni službi Kulturne skupnosti Jesenice, Titova 65 do 30. septembra.

Vztrajati pri akciji odkupa Linhartove rojstne hiše

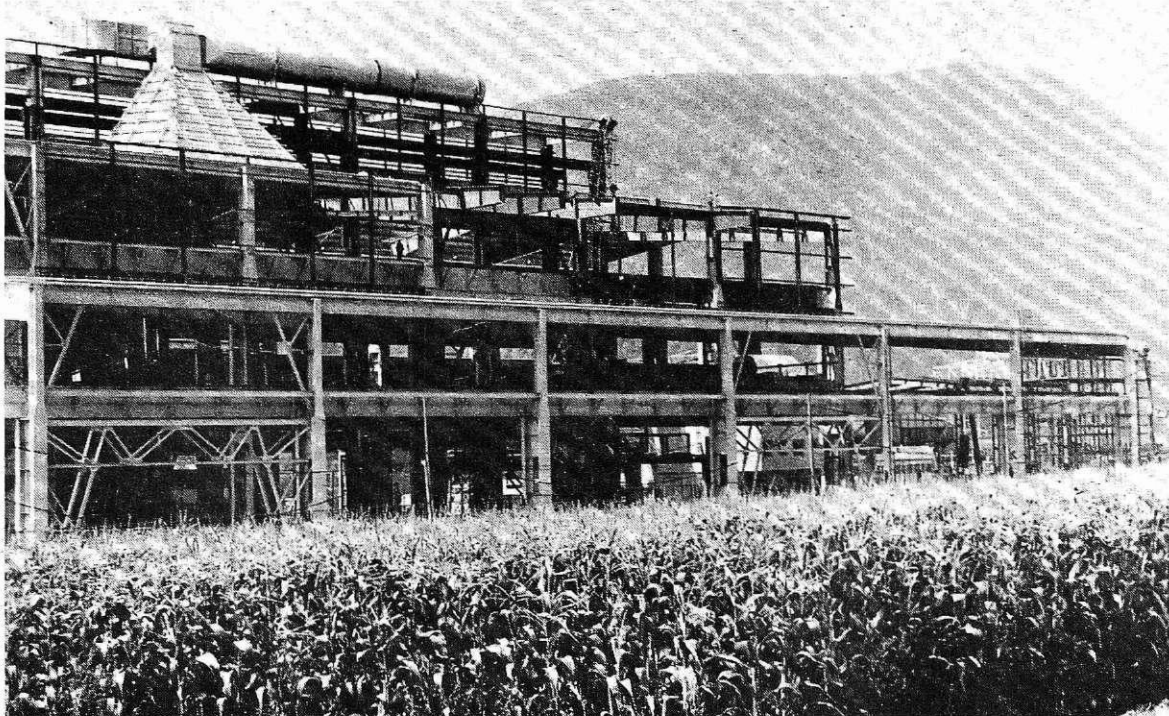
Pred dvema letoma podana pobuda delegacije KS Brezje na občinski skupščini Radovljica, za odkup Linhartove rojstne hiše v Radovljici, je nalezela na širok odmev v občini. Razmišljanja o takšni akciji so stara, a nikoli niso naletela na načrtno oblikovanje ustreznih poti do realizacije.

O odkupu hiše in njeno obnovo ter revitalizacijo je že takoj po brezjski pobudi razpravljala tudi delegatska skupščina Kulturne skupnosti Radovljica. Pobudo so delegati podprli in zadolžili koordinacijski odbor za tekoče zadeve in razvoj kulture, da pripravi predlog akcije. To je bilo še v preteklem mandatsnem obdobju, nalogo pa je prevzel novoimenovani koordinacijski odbor, ki je dobil pretehtal možnost za takšno zahtevno nalogo. Zavedajoč se izjemnega pomena akcije, ki ima vseslovenski značaj, je odbor predlagal, da se pripravi predlog za naložbo širšega pomena za Kulturno skupnost Slovenije in da se v akcijo, s strokovnega vidika, vključijo tudi Gledališki muzej iz Ljubljane, ki bi se zavzemal za vključevanje odkupa in obnove Linhartove hiše v program Kulturne skupnosti Slovenije. Pri vsem tem je koordinacijski odbor upošteval tudi potrebo, da bo sočasno z odkupom stavbe, treba zagotoviti sedanjim stanovalcem ustrezena stanovanja in lokal za prodajalno, ki je zdaj v pritličju Linhartove hiše. To bi bil v sedanjem času vse prej kot lahek posel. Posebno še, ker nič ne kaže, da bodo zvezni ukrepi v bližnji prihodnosti bolj naklonjeni negospodarstvu in s tem tudi kulturi. Zaenkrat pa znesek za odkup presega zmogljivosti skupne porabe celotne občine (ob vseh neizbežnih potrebah prioritarnih dejavnosti šolstva in zdravstva).

Ne glede na te okoliščine, ki so z zadnjimi ukrepi Zveznega izvršnega sveta še bolj zaostrene pri omejevanju sredstev negospodarske naložbe, pa ne kaže opustiti že začete pobude. Akcijo bi vsekakor kazalo vključiti v

srednjeročne in po potrebi dolgoročne programe, saj bi se navsezadnje utegnili utrti tudi kakšna bolj sprejemljiva misel, kako priti do potrebnih sredstev v občini in v Sloveniji. Linhart in njegovo pomembno kulturno izročilo, resnično zaslužita vso našo skrb in hvaležnost.

JR

Jeklarna 2 (foto: S. Kokalj)

TUDI NA GORENJSKEM TENIŠKA LIGA

Na pobudo strokovne komisije Teniške zveze Slovenije sta bila sklicana sestanka, na kateri so bili vabljeni igralci iz različnih krajev Gorenjske. Glede enotno izražene želje po organiziranem igranju tenisa, smo se dogovorili, da v tem letu organiziramo Gorenjsko teniško ligo. Igrali smo po sistemu vsak z vsakim (Bergerjev sistem) enokrožno, štiri igre posamezno in eno igro dvojic.

TENIŠKI TEČAJ

Teniški klub Jesenice organizira teniški tečaj na igriščih Podmežaklo, v času od 15. do 23. avgusta, s pričetkom ob 16. ur.

Prijave sprejema oskrbnik na teniških igriščih. Število tečajnikov je omejeno.

Odbor

Tekme so bile vsako sredo v juniju. Za gorenjsko teniško ligo se je prijavilo osem gorenjskih moštvev: Teniška sekcija TVD Partizan Krize — Krize I., Bohinjska Bistrica, TK Jesenice, Zaka — Bled, »Grad« Podvin, Teniška sekcija TVD Partizan Krize — Krize II., Golf Bled, Teniška sekcija Storžič — Golnik.

Rezultati TK Jesenice: 1. kolo TK Jesenice : Krize II, 3:2; 2. kolo TK Jesenice : Golf Bled, 1:4; 3. kolo TK Jesenice : Krize II, 4:1; 4. kolo TK Jesenice : Bohinjska Bistrica, 5:0; 5. kolo TK Jesenice : Golnik, 4:1; 6. kolo TK Jesenice : Podvin, 5:0; 7. kolo TK Jesenice : Zaka Bled, 0:5.

Vrstni red po prvem delu tekmovanja: 1. Zaka Bled, 2. Golf Bled, 3. TK Jesenice. Za TK Jesenice so nastopili: Kavčič, Mušič, Poljanšek, Černe, T. Komelj, Kežar, Kamšek, Bučar.

Zelo razveseljuje in vzpodbudno je dejstvo, da so za TK Jesenice nastopili tudi trije mladi tekmovalci (Kežar, Kamšek in Bučar), kar kaže, da se v TK Jesenice dobro dela z mladimi.

V juliju sta bila pod vodstvom člana TK Jesenice Tomaža Komelja organizirana tudi dva teniška tečaja.

Začetni je bil organiziran na igriščih Podmežaklo, drugi, nadaljevalni pa v Mlačah v Mojstrani.

EK

V nedeljo teniški turnir

Teniški klub Jesenice organizira v nedeljo, 17. avgusta, turnir za vse ljubitelje tenisa, s pričetkom ob 8. uri. Prijave sprejema oskrbnik na teniških igriščih v Podmežaklu vsak dan, zadnja možnost prijave pa bo še pred pričetkom turnirja, v nedeljo ob 7.30.

NAVEZA TREH RODOV

Večkrat me je že vnukinja prosila, da bi rada šla preko severne triglavske stene, rekoč: »Vedno koga pelješ, pelji še mene.« Vedno, kadar sva že mislila iti je že prišlo kaj vmes, da nisva šla. No, sedaj za mojo osemdesetletnico pa mi pravi: »Sedaj pa le pojdiva.« Ker je bil za to tudi sin Janez, smo se v soboto, 2. avgusta v troje odpravili preko severne triglavske stene.

Ura je pol šestih, ko že brzi naš »konjiček« po cesti proti Peričniku. Hitro smo pred Aljaževim domom v Vratih. Še nekaj minut in že se ustavimo na mali ravnic v bukovju, kjer pustimo avto. Kako smo postali »komote«. Včasih smo morali to pot prepešati v obe smeri, danes pa bi se najraje vozili že kar na vrhove.

Hitro se opravimo naprej proti Pragu. Erika seveda prva, kot bi se bala, da se nebi midva premislila in vrnila. Pot do pod Praga ji je dobro znana, saj ima tam vedno treninge alpskega smučanja. Je

dobra smučarka, v slalomu s precejšnjim številom odlikovanj. Kar hitro smo pod Pragom, kjer dohitimo skupino planincev iz Škofje Loke. Ona jih hoče kar prehiteti pa jo s sinom komaj zadržava rekoč, naj hodi lepo polagoma, da se ne utruji, saj je pot še dolga in tudi stena za začetek ni tako lahka.

Do vrha spodnjega Praga hodimo za njimi, nato pa jih prehitimo. Smo že pri vstopu v steno. Erika nekoliko osuplo pogleda v Prag vstopa in naju vpraša ali gremo tu gori. Praviva ji, da ni nič hudega, samo paziti bo morala kam in kako bo stopala in se prijemala. Ura je pol osmih, ko vstopimo v steno. Najprej sin, potem pa Erika. Z vrha jo varuje, jaz grem takoj za njo, da ji povem kam naj stopi in kam naj se prime. Hitro smo na vrhu vstopa ter plezamo naprej do pod Belih plati. Tam se pet minut ustavimo pa zopet naprej. Erika se dobro drži. Bojle kot sva mislila in pričakovala. Sem in

tja, ko je malo težje ali pa je previsok prestop poprosi očeta naj nekoliko potegne ali manj vleče. Hodita hitro, tako da sem ostal kar za par metrov zadaj. Ura je trideset na devet, ko smo že nad črnim in mokrim kaminom, ki pa je popolnoma suh. Včasih smo rekli pri močicu. Ko pa sta šla dr. Miha Potočnik z ženo Hildo na poročno potovanje preko stene so jima tu »zastrangali« in od takrat je dobilo ime na rampi. Par minut postanka in zopet naprej. Gremo po široki polici proti srednje nemški na rob Vagnerjeve grape. Tu se Erika kar mimo grede podpiše na gladki plošči. Nazaj grede do grape, preko nje in po zlatorogovih policah do ustoličenja, pa spleza na skalo podobno prestolu. Od tu gremo po robu na vrh vznožnega turna in preko na sedlo in na ploščo na poti na Kredarico. Do sem smo hodili dve uri in trideset. Tu počivamo in pomalčimo. Erika naju sili, da bi šli še na vrh Triglava, pa ji praviva, da bo to preveč v enem dnevu. Na vrhu Triglava pa je tudi že bila dvakrat in bo lahko še dostikrat, če bo hotela. Tako je tudi ona zadovoljna. Pravi še: »Samo da bomo res kmalu šli, pa do vrha Triglava.«

Polagoma se odpravimo na pot proti dolini preko Praga. Sonce neusmiljeno pripeka. V eni uri in pol smo že v dolini ob Bistrici. Kar prileže se nekoliko ohladitve s hladno vodo. Ob tridesetih smo zopet pri našem »konjičku«, ki nas odpelje nazaj proti domu.

Turo smo opravili 2. VIII. 1986 leta sledeči:

oče, Janez Brojan 80 let
sin, Janez Brojan 38 let
vnukinja, Erika Brojan 11 let.
Janez Brojan

TEKMOVANJE OB PRAZNIKU

V okviru praznovanja v KS Podmežakla so bila organizirana tekmovanja v malem nogometu, odbojki, namiznem tenisu, tenisu in streljanju. Udeležba je bila z ozirom na čas dopustov zadovoljiva, še posebej razveseljuje pa je, da so sodelovali vsi od pionirjev do upokojencev. Zmagovalci po pozameznih panogah so prejeli pokal in diplomo, za drugo in tretje mesto pa so bile podeljene samo diplome.

Vrstni red najboljših po posameznih disciplinah je bil naslednji:
Mali nogomet: 1. Gradis, 2. Žičarna, HV Jesenice, 4. Kovin.
Odbojka: 1. Gradis, 2. KS Podmežakla. Namizni tenis: 1. Tomaž Luznar, 2. Sebastijan Ogris, 3. Matej Zmuc.
tenis: 1. Borut Kežar, 2. Uroš Bučar, 3. Peter Žuber.

Streljanje: 1. ZRVS Podmežakla, 2. Žičarna, 3. DU Jesenice.

ZDENKA TORKAR-TAHIR

23

Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

Ker je mož imel pri kosilu najraje juho, jo je informatorka kuhala vsak dan. Zraven so največkrat jedli razne prikuhe, kot so krompir, zelje fižol in solato. Hrano so kupovali v tovarniški »kašti« (trgovini). Gospodinja je nesla v trgovino vsak mesec listek, na katerega je zapisala vse potrebno blago, ki so ji ga s tovarniškimi konji na vozu pripeljali na dom.

»Da so cnej skoz prišli—, ker ni bilo dovolj denarja, je sama sešila obleke za vso družino. Sin je nosil oblekco, dokler ni shodil in šele nato hlačke. »Naštrikala« (napletla) mu je vse »štumfke« (volnene nogavičke), puloverje in sebi jopice. Perilo za vse pa je sešila iz kotenine. Lepše so se oblekli le za praznike. Takole pravi informatorka: »Pred vojno smo bili oblečeni revno, a lepo in čisto. Ni pa bilo tako kot danes, ko eno tunjo dol vrže na kupi drugo. Moža sem prala, peglala (likala) in pucala (čistila), da je bil kot in škatice. Ženske smo si dolge lase navijale z vročimi škarnjami.

»Mož je bil lep in fest (simpatičen) a tudi velik lump. Ker je bil bolj hopsl, je dosti zapravil za družno. Jaz pa sem bila bolj pametna in ga nazaj držala. Drugače sem ga morala pustiti pri miru, ker je tud poskoču. Če je kaj delal, me je zmeraj poklical, da sem gledala, če dela lepo in ko sem ga pohvalila, je naredil še boljše.«

Pred vojno sta z možem hodila v kino. »Družga kot kino ni bilo, saj nismo imeli ne radia niti televizije. Sprva smo

gledali neme filme, ki še niso hodili, pozneje je film začel hoditi, govoril pa še zmeraj ni. Za knjige pa ni bilo časa. Naročeni smo bili na časopis Jutro. Ob prostih dnevih pa smo radi hodili tudi na izlete (Golica, Mežaklja, Stol).« Praznikov niso razkošno praznovali, ker ni bilo denarja.

»Za pusta smo se napravili (našemli). Ob prvem maju smo dekleta pripela fantinom rdeče nageljne in brince vsadile (naredile mlaje). Fantje so v skale na Mežaklji razobešili rdečo zastavo že prejšnjo noč. Na praznično jutro so šli s sprevedom na Poljane. Ženske v rdečih rutah, fantje pa z nageljni v gumbnicah. A v prejšnji Jugoslaviji oblast ni dopustila praznovanje delavskega praznika. Takrat so ljudi zapirali. »Ob božiču so naredili v kuhinji »štalco« (jaslice) in šli v cerkev k polnočnici. Za novoletno pa so se zabavali na plesu v Sokolovem domu.

Cesta 1. maja 31

Informatorka: Razinger (Pogačnik) Francka, rojena leta 1903 na Jesenicah, gospodinja

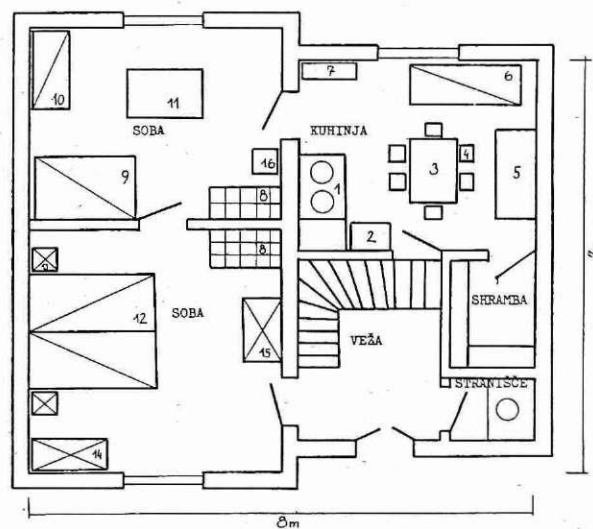
Družina Franckinega očeta je od leta 1922 do leta 1931 živela v tovarniškem stanovanju v baraki na Savskem nabrežju. V letu 1931 so zgradili najprej Pogačnikovo hišo na Cesti 1. maja 30, nato pa sta se z možem lotila naslednje hiše, o kateri bo govorila.

Mož — martinar — je zaprosil v tovarni za 5000 dinarjev posojila, s katerim je pri stanovanjski zadrugi Stan in dom kupil 525 m² veliko parcelo po 11 din/m². Torej je tovarniški predujem komaj zadoščal za nakup zemljišča. »Možu so od plače odtegovali po 500 dinarjev na mesec. Ker pa so dolgovi s plačevanjem gradbenega materiala in s plačilom zidaru (8000 din) naraščali, smo postavili enonadstropno, dvostanovanjsko hišo, da smo z oddajo enega stanovanja dobivali po 300 dinarjev mesečne najemnine.«

V času gradnje od leta 1931 do leta 1934 so živeli v že prej izgotovljeni Pogačnikovi hiši. Vso pri gradnji potrebno vodo so Francka in hčere v sodu na »koreti« (vozičku) zvozile od vodnjaka pri današnji kisikarni (pri barakah). Od Save pa so prinesle vso mivko v košarah in kanglicah. In ko je bilo pritličje zgrajeno in pokrito z dilami, so se vselili. Zazidana površina je merila 67m², ki se je v pritličju delila v ku-

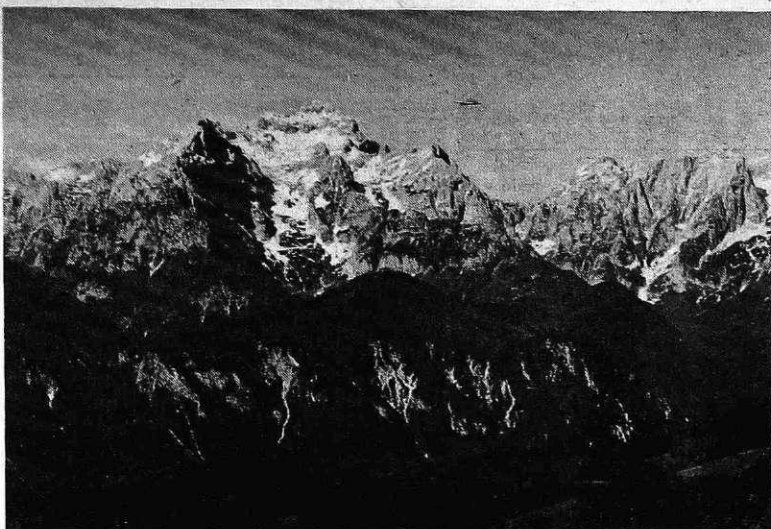
hinjo (11,4 m²), sobo (12 m²) in spalnico (16 m²) ter v shrambo, stranišče in stopnišče.

Glavni bivalni in delovni prostor je bila in ostala kuhinja, kjer so kuhali, jedli, prali, se umivali in pisali domače šolske naloge.

Cesta 1. maja 31

1. zidan štedilnik
2. »kolemkita« zaboja za premog
3. miza
4. »štorkli«
5. »kredenca«
6. divan
7. stalaža
8. kmečka peč
9. divan
10. otroška postelja
11. miza
12. zakonska postelja
13. nočna omarica
14. omara
15. omara
16. »štorkerl z lavorjem«

Pogled na triglavsko pogorje z Golice (foto: F. Sluga)

RAZPIS 10. POHODA SLOVENSKE ŽELEZARJEV NA KAMNIŠKO SEDLO – OKREŠELJ DO LOGARSKÉ DOLINE

Organizator pohoda je komisija za rekreacijo, izvajalec pa Planinsko društvo Železar Štore. Vodja pohoda bo Marjan Kavka.

Pohod bo v soboto, 23. avgusta v smer: Kamniška Bistrica – Kamniško sedlo – Okrešelj – Logarska dolina. Zbirališče pohodnikov bo pri domu v Kamniški Bistrici ob 8. uri, pričetek pohoda pa točno ob 8. uri.

Udeleženci naj bodo opremljeni s primerno uhojenimi gorskimi čevlji s profilirano gumo, gorsko obleko, vetrovko in pokrivalo.

Prijave zbiramo sočasno z vplačilom prispevka 400 din. Za delavce iz TOZD in DS na Jesenicah sprejema prijave sindikat ŽJ, za TOZD na Beli in na Javorniku pa se prijavite pri Mirku Podlipniku in Borisu Lazarju v adjustazi bluminga. Prijave bomo zbirali do srede, 20. avgusta.

Odhod avtobusa bo za udeležence iz ŽJ v soboto, 23. avgusta, ob 6. uri zjutraj izpred Čufarja.

Pohod bo ob vsakem vremenu in na lastno odgovornost.

ZAHVALE

Ob izgubi drage mame
MICI MERTELJ
z Belce, se za izkazano pomoč,
izrečena sožalja ter darovano cvetje
iskreno zahvaljujem sosedom, sode-
lavcem in delavcem strojnega vzdr-
ževanja Žebjarne.

Hvala župniku iz Rateč za po-
grebni obred.

Zahvala velja tudi miličnikom za
varen in nemoten potek spreveda.

Upravi doma Franca Berglja se
zahvaljujem za nudeno oskrbo v ča-
su njenega bivanja v domu.

Hvala tudi vsem, ki ste jo pospre-
mili na njeni zadnji poti.

Sin Tonček
ter ostalo sorodstvo

Družinam Trplan, Škulj in Otonič-
ar se zahvaljujem za pomoč pri de-
lu na morju.

Jože Krmelj

Upravnemu odboru DU Javornik-
Koroška Bela se najlepše zahvalju-
jem za čestitko ob mojem življenj-
skem jubileju.

Anton Bohinc

Občinskemu odboru ZB NOV Jese-
nice in društvu upokojencev Jese-
nice se iskreno zahvaljujem za čestit-
ke ob jubilejnim praznovanju 60 le-
tnice rojstva in jim želim še veliko
uspehov pri nadaljnjem delu.

Ivan Dornik

Ob smrti moža Jožeta Rotarja se
najlepše zahvaljujem za denarno po-
moč KO ZB NOV Staneta Bokala.

Ivanka Rotar

Ob odhodu v pokoj se najlepše za-
hvaljujem z podarjeno praktično da-
rilo sodelavkam in sodelavcem ERD
– DES in elektro žerjavnemu oddel-
ku.

Obenem jim želim še mnogo de-
lovni uspehov.

Karel Ažman

Sindikalni organizaciji delovne
skupnosti KO - FI se ob odhodu v po-
koj toplo zahvaljujem za izkazano
pozornost in želim vsem še veliko
uspešnega dela.

Vinko Mežnarc

Društvu upokojencev Javornik-
Koroška Bela se zahvaljujem za čes-
titko ob rojstnem dnevu in jim želim
še veliko uspehov.

Stipe Modrič

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 16. avgusta, bosta na
Jesenicah od 7. do 19. ure
odprti trgovini:
DELIKATESA, poslovalnica
7, Titova 7 in
DELIKATESA, Kašča 4 na
Plavžu, Tavčarjeva 6.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu avgustu je za ob-
čini Jesenice in Radovljica de-
žurna lekarna v Radovljici.

Rešitev križanke iz 31.

številke:
Odpošiljatelj, preskrbova-
nje, taktik, kaktus, Ivo, Sava,
tebe, Meka, Ist, rit, Ataka, ka-
taster, je veda, ornat, aladar,
Astor, nitrat, Eka, strn, nos,
Aloa, Irak, ranta, trn, Iv, Tina,
Liparski otoki, Anita, aja, tein,
mali, kor, sak, Akra, očak,
Ana.

IŠČEMO TOČAJA

Društvo upokojencev Javornik - Koroška Bela razpisuje prosto
delovno mesto točaja (točajke) za delo v društvenem bifeju. Delo je
primerno za zakonski par, upokojenca, ki morata biti zdrava in večja
opravljanja tega dela in opravljanja z gosti.

Delo je honorarno, nagrada primerna. Interesenti naj se oglase na
pogovor, vsak torek od 9. do 12. ure v pisarni društva.

Zaželen je upokojenski par. Z delom lahko pričnejo 15. septem-
bra.

Odbor DU

Permanentne vstopnice

Hokejska kluba Jesenice in Kranjska gora mislita na svoje sim-
patizerje in prijatelje tudi v teh vročih poletnih dneh. Permanentne
vstopnice za sezono 1986/87 (predvidenih je več kot 50 tekem) si lahko
od 12. avgusta dalje za 6.000 din priskrbite pri sindikalnih poverjeni-
kih.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

15. avgusta, predpremiera amer.
barv. fant. filma **SUPERMAN III.**,
ob 17. in 21. uri.

16. avgusta, amer. barv. fant. srh-
ljivka **GREMLINI** ob 17. in 19. uri,
ob 21. uri premiera amer. barv. pust.
filma **OBRAČUN V VELIKEM ME-
STU**.

16. avgusta, amer. barv. fant. srh-
ljivka **GREMLINI** ob 15., 17. in 19.
uri.

18. avgusta, amer. barv. pust. film
OBRAČUN V VELIKEM MESTU ob
17. in 19. uri.

19. avgusta, amer. barv. pust. film
OBRAČUN V VELIKEM MESTU ob
17. in 19. uri.

20. avgusta, amer. barv. akcijski film
RUSH ob 17. in 19. uri.

21. avgusta, amer. barv. akcijski film
RUSH ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

15. avgusta, amer. barv. fant. srh-
ljivka **GREMLINI** ob 18. in 20. uri.

16. avgusta, hongkon. barv. kung
fu film **PEST VELIKEGA ZMAJA**
ob 18. in 20. uri.

17. avgusta, hongkonški barv.
kung fu film **PEST VELIKEGA
ZMAJA** ob 16. uri, ob 18. in 20. uri
amer. barv. pust. film **OBRAČUN V
VELIKEM MESTU**.

18. avgusta, amer. barv. komedija
KAVBOJKE Z ROŽNATIMI OČMI
ob 18. in 20. uri.

19. avgusta, hongkon. barv. akcijski
film **SUPER ZMEDA NORE MISIJE**
ob 18. in 20. uri.

20. avgusta, **ZAPRTO!**

21. avgusta, franc. barv. erot. film
EMANUELA II. – ANTIDEVICA ob
18. in 20. uri.

KINO DOVJE

17. avgusta, hongkon. barv.
akcijski film **SUPER ZMEDA
NORE MISIJE** ob 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

15. avgusta, jug. barv. komedija
ŽIKINA DINASTIJA ob 18. uri.

19. avgusta, amer. barv. akcijski film
ŽELO II., ob 20. uri.

»PULJ PO PULJU '86« NA JESENICAH

25. avgusta: **VEČERNI ZVONOVI**, režija Lordan Zafranović, »Zla-
ta Arena« za režijo, montažo, glav. moško vlogo.

26. avgusta: **SREČNO NOVO LETO '49**, režija Stole Popov, »VELI-
KA ZLATA ARENA« in 4 »Zlate Arene«.

27. avgusta: **ČAS BREZ PRAVLJIC**, režija Boštjan Hladnik.

28. avgusta: **SANJE O ROŽI**, režija Zoran Tadić, »Zlata Arena« za
kamero.

29. avgusta: **LEPOTA GREHA**, režija Živko Nikolić, »Zlata Arena«
žen. gl. vlogo.

30. avgusta: **ČRNA MARIJA**, režija Milan Živković, nagrada »Ko-
kan Rakonjac«.

31. avgusta: **ZADNJI KRETNICAR OKOTIRNE ŽELEZNICE**, re-
žija Vesna Ljubić, nagrada »Veselin Masleša«.

1. septembra: **OBLJUBLJENA DEŽELA**, režija Veljko Bulajić,
nagr. »Ruža Pazinke«.

2. septembra: **PLES NA VODI**, režija Jovan Acin, nagrada »Ko-
dak - Pathe« (snemalec).

3. septembra: **ZLATO JABOLKO**, režija Nikola Stojanović, »Zlata
Arena« za str. žensko vlogo.

4. septembra: **ZA SREČO SO POTREBNI TRIJE**, režija Rajko Gr-
lić, »Zlata Arena« za scenografijo.

5. septembra: **KORMORAN**, režija Anton Tomašič, 2 »Zlata Areni«
kost. in ton.

Vse predstave bodo ob 19. uri. Komplet vstopnic za vseh 12 filmov
si lahko kupite pri blagajni Kina Železar po polovični ceni.

Letošnji »Pulj po Pulju« poteka istočasno v 12 slovenskih mestih
in Jesenicahom se ponuja priložnost, da si že mesec dni po festivalu
ogledajo najboljše jugoslovanske filme.

OBVESTILO ČLANOM DRUŠTVA UPKOJENCEV JAVORNIK - KOROŠKA BELA

Društvo upokojencev Javornik - Koroška Bela obvešča vse svoje
člane, da bo v nedeljo, 17. avgusta, s pričetkom ob 15. uri, piknik z bo-
gatom srečolovom za vse člane. Piknik bo v društvenih prostorih in na
vrtu ob vsakem vremenu.

Za jedačo, pijačo in ples bo poskrbljeno.

Odbor DU

PROFESOR STOLICANA V. SOLI									
LEHA									
OBDELNA REHITJA									
ADAM BOHORIC									
SPARTAN KRALC									
KORITO ZA KRMILJENJE (KOLEJE)									
6									
FRANKOV KRALC									
KORALNI OTOK									
ČRNKE									
11									
NADZORNIK V ST. RIMU									
100m²									
LUKA V TERRELLU									
2									
PISE- LITICA FERBER									
NESTRO- KOVNIJAK									
BEGR- NOVALNA SKUPINA									
1 2 3 4 5 6 7									
8 9 10 11 12 13									
14 15 16 17 18 19									
20 21 22 23 24 25									
26 27 28 29 30 31									
32 33 34 35 36 37									
38 39 40 41 42 43									
44 45 46 47 48 49									
50 51 52 53 54 55									
56 57 58 59 60 61									
62 63 64 65 66 67									
68 69 70 71 72 73									
74 75 76 77 78 79									
80 81 82 83 84 85									
86 87 88 89 90 91									
92 93 94 95 96 97									
98 99 100 101 102 103									
104 105 106 107 108 109									
110 111 112 113 114 115									
116 117 118 119 120 121									
122 123 124 125 126 127									
128 129 130 131 132 133									
134 135 136 137 138 139									
140 141 142 143 144 145									
146 147 148 149 150 151									
152 153 154 155 156 157									
158 159 160 161 162 163									
164 165 166 167 168 169									
170 171 172 173 174 175									
176 177 178 179 180 181									
182 183 184 185 186 187									
188 189 190 191 192 193									
194 195 196 197 198 199									
200 201 202 203 204 205									
206 207 208 209 210 211									
212 213 214 215 216 217									
218 219 220 221 222 223									
224 225 226 227 228 229									
230 231 232 233 234 235									
236 237 238 239 240 241									
242 243 244 245 246 247									
248 249 250 251 252 253									
254 255 256 257 258 259									
260 261 262 263 264 265									
266 267 268 269 270 271									
272 273 274 275 276 277									
278 279 280 281 282 283									
284 285 286 287 288 289									
290 291 292 293 294 295									
296 297 298 299 300 301									
302 303 304 305 306 307									
308 309 310 311 312 313									
314 315 316 317 318 319									
320 321 322 323 324 325									
326 327 328 329 330 331									
332 333 334 335 336 337									
338 339 340 341 342 343									
344 345 346 347 348 349									
350 351 352 353 354 355									
356 357 358 359 360 361									
362 363 364 365 366 367									
368 369 370 371 372 373									
374 375 376 377 378 379									
380 381 382 383 384 385									
386 387 388 389 390 391									
392 393 394 395 396 397									
398 399 400 401 402 403									
404 405 406 407 408 409									
410 411 412 413 414 415									
416 417 418 419 420 421									
422 423 424 425 426 427									
428 429 430 431 432 433									
434 435 436 437 438 439									
440 441 442 443 444 445									
446 447 448 449 450 451									
452 453 454 455 456 457									
458 459 460 461 462 463									
464 465 466 467 468 469									
470 471 472 473 474 475									
476 477 478 479 480 481									
482 483 484 485 486 487									
488 489 490 491 492 493									
494 495 496 497 498 499									
500 501 502 503 504 505									
506 507 508 509 510 511									
512 513 514 515 516 517									
518 519 520 521 522 523									
524 525 526 527 528 529									
530 531 532 533 534 535									
536 537 538 539 540 541									
542 543 544 545 546 547									
548 549 550 551 552 553									
554 555 556 557 558 559									
560 561 562 563 564 565									
566 567 568 569 570 571									
572 573 574 575 576 577									
578 579 580 581 582 583									
584 585 586 587 588 589									
590 591 592 593 594 595									
596 597 598 599 600 601									
602 603 604 605 606 607									
608 609 610 611 612 613									
614 615 616 617 618 619									
620 621 622 623 624 625									
626 627 628 629 630 631									
632 633 634 635 636 637									
638 639 640 641 642 643									
644 645 646 647 648 649									
650 651 652 653 654 655									
656 657 658 659 660 661									
662 663 664 665 666 667									
668 669 670 671 672 673									
674 675 676 677 678 679									
680 681 682 683 684 685									
686 687 688 689 690 691									
692 693 694 695 696 697									
698 699 700 701 702 703									
704 705 706 707 708 709									
710 711 712 713 714 715									
716 717 718 719 720 721									
722 723 724 725 726 727									
728 729 730 731 732 733									
734 735 736 737 738 739									
740 741 742 743 744 745									
746 747 748 749 750 751									
752 753 754 755 756 757									
758 759 760 761 762 763									
764 765 766 767 768 769									
770 771 772 773 774 775									
776 777 778 779 780 781									
782 783 784 785 786 787									
788 789 790 791 792 793									
794 795 796 797 798 799									
800 801 802 803 804 805									
806 807 808 809 810 811									
812 813 814 815 816 817									
818 819 820 821 822 823									
824 825 826 827 828 829									
830 831 832 833 834 835									
836 837 838 839 840 841									
842 843 844 845 846 847									
848 849 850 851 852 853									
854 855 856 857 858 859									
860 861 862 863 864 865									
866 867 868 869 870 871									
872 873 874 875 876 877									
878 879 880 881 882 883									
884 885 886 887 888 889									

Pred štiridesetimi leti je v prisotnosti tovariša Tita zagorel drugi plavž

Prihodnji teden, 20. avgusta bo minilo natanko štirideset let, ko je udarnik Janez Vurnik, ob prisotnosti tovariša Tita in drugih visokih predstavnikov, prižgal drugi plavž v jeseniški železarni, ki med okupacijo ni obratoval. Ob tem jubileju bom poskušal osvežiti čas pred štiridesetimi in več leti.

Prevzem Železarne in bitka za pričetek obratovanja

V pripravah na prevzem oblasti, ki so se intenzivno začele že maja 1944, sta pokrajinska vodstva Osvobodilne fronte in Komunistične partije za Gorenjsko posebno pozornost namenjala pripravi ukrepov za zavarovanje in prevzem tovarnih in drugih javnih objektov ob kapitulaciji okupatorja, ki je bila že zaznavna na vseh frontah. V ta namen so bili pri tovarniških odborih Delavske enotnosti oblikovani odbori tovarniške zaščite, katerih naloga je bila, da preprečijo uničenje tovarnih in drugih pomembnih objektov ob umiku sovražnika. Seveda so vse te priprave takrat potekale še v strogi ilegali. To je bilo še posebno pomembno za jeseniško železarno v ozki dolini med Mežaklo in Merco, skozi katero so predvidevali in so se dejansko tudi res umikale močne kolone nemških in ostalih kvizlinških enot.

V okviru teh priprav in ukrepov je bil 6. maja 1945, to je dva dni pred osvoboditvijo Jesenice, na Poljanah nad Jesenicami podpisan dokument, s katerim je okupacijska uprava Kranjske industrijske družbe, ki jo je poleg štirih sodelavcev zastopal tehnični direktor dr. Herman Klinar, izročila tovarno delavcem, ki so jih zastopali predstavniki tovarniškega odbora Delavske enotnosti. Člani ilegalne tovarniške zaščite so že pred prevzemom tovarne odstranili v tovarni vse mine, ki so jih namestili Nemci, da bi ob umiku uničili železniški most ob tovarni na progi Jesenice—Bohinjska Bistrica, oba plavža in Siemens-Martinove peči, kar bi imelo katastrofalne posledice za slovensko in jugoslovansko gospodarstvo po osvoboditvi, glede na to, da je bila takrat jeseniška železarna največja v Jugoslaviji. Zadnje dni okupacije so člani tovarniške zaščite povsem zavarovali tovarno in jo stražili dan in noč.

Jeseniška železarna je osvoboditev pričakala kadrovsko zdesetkana, brez vodilnega in vodstvenega kadra, ki so ga že pred vojno, še posebno pa med okupacijo sestavljali nemški strokovnjaki, ki so v večini ob osvoboditvi zbežali ali bili izseljeni. Redki domači strokovnjaki pa se še niso vrnili iz partizanov, izgnanstva ali ujetništva, prav tako pa tudi številni kvalificirani delavci. Proizvodne naprave so bile iztrošene ali neuporabne, k čemur so »pripomogle« tudi sabotažne akcije delavcev med okupacijo. Jesenice, kot strateško važno križišče, so bile tudi trikrat bombardirane — 1. marca, 23. in 24. aprila 1945 — pri čemer je bilo poleg drugega uničenih veliko delavskih stanovanj, ob že tako nizkem stanovanjskem standardu, porušenih pa je bilo tudi precej komunikacij, kar je oteževalo prevoz delavcev na delo. Delavske družine in celotno prebivalstvo se je srečevalo s pomanjkanjem hrane, ki ga je ublažila velika solidarnost prebivalstva. Dva dni po osvoboditvi Jesenic, 10. maja 1945, je bilo v tovarni na delu 684 delavcev, ki so v glavnem le nadzorovali strojne naprave v obratih.

Med mnogimi napravami, ki jih je bilo potrebno obnoviti sta bila tudi oba plavža, brez katerih je bila izdelava jekla v Siemens-Martinovih pečeh nemogoča, prav tako pa ostala proizvodnja. Čeprav se ni bilo ustreznih surovin za oba plavža, ker so bile železniške povezave usposobljene šele dober mesec po osvoboditvi, niti še ni bil obnovljen promet s tujino zaradi uvoza potrebnih suro-

vin, in čeprav so to delo opravljali tuji strokovnjaki, so se domači delavci takoj lotili obnove obeh plavžev. Nekaj dobrih plavžarjev, ki bi s svojimi izkušnjami lahko pomagali, je padlo v narodnoosvobodilnem boju in tako je ostal le en plavžarski delovodja z večletnimi izkušnjami. Toda osvoboditev domovine in zmaga socialistične revolucije sta delavcem dajala poleta in sprostila ustvarjalno pobudo ob zavesti, kako potrebno je jeklo pri obnovi in izgradnji domovine.

Kot delegat ministrstva za industrijo in rudarstvo narodne vlade Slovenije je 18. maja 1945 prevzel podjetje dr. Miha Potočnik, odvetnik, ki je pred vojno služboval na Jesenicah in je bil tudi predstavnik predvojne svobodnega glasila delavcev Kranjske industrijske družbe »Naš kovinar«. Ističasno z njim pa je bil za tehničnega direktorja Železarne imenovan inženir metalurgije Viktor Kotnik, ki je pred vojno delal v kemičnem laboratoriju tovarne, od leta 1938 do oktobra 1944 pa je bil obratovodja metalurškega oddelka. Po odhodu Viktorja Kotnika v Beograd na dolžnost generalnega direktorja direktije črne metalurgije, je bil na njegovo mesto 8. marca 1946 imenovan inženir kemije Sergej Černivec, ki je bil pred vojno od leta 1933 dalje asistent v martinarni, leta 1940 pa je postal obratovodja elektro peči do leta 1941, ko je bil izgnan v Valjevo.

Junija 1945 je bil na pobudo Komunistične partije sestavljen pripravljalni odbor za ustanovitev sindikalne podružnice enotnih sindikatov v Železarni, ki ga je vodil Andrej Pleš, na običnem zboru sindikalne podružnice pa je bil za prvega predsednika izvoljen Franc Rozman starejši, ki je to dolžnost opravljal do leta 1947. V tem času je sindikalna podružnica zelo uspešno delovala na idejnopoličnem področju, pri spodbujanju in organiziranju prostovoljnega in udarniškega dela ter tekmovanja, pri nagrajevanju udarniškega in splošnega urejanja tarifnih odnosov, pri razdeljevanju prehranbenih in industrijskih izdelkov, pri reševanju stanovanjskih vprašanj, organiziranju kulturno-prosvetnega in športnega življenja delavcev.

Ob veliki zavesti in sproščenih ustvarjalnih pobudah delavcev je sindikalna podružnica imela veliko vlogo pri spodbujanju racionalizatorstva in novatorstva v Železarni. Racionalizatorji in novatorji so ustvarjali vrsto malih izboljšav pri obnovi strojev in naprav, nemalokrat pa so nadomestili prej uvožene rezervne dele z domačimi. Tako je bilo do konca leta 1948 v Železarni predloženih 548 predlogov za racionalizacije, od tega samo v letu 1946 202. Od skupno 364 osvojenih predlogov se je 100 nanašalo na prihranek na času in materialu, 76 na prihranek na materialu, 67 na olajšanje dela, 38 na osamosvojitve glede materiala in 14 na večjo delovno varnost in higieno. 72 odstotkov predlogov so predložili delavci, skupaj pa so gospodarski učinek predlogov ocenili na 15 milijonov dinarjev letnega prihranka. Denarne nagrade so bile priznane v zneskih od 50 do 10.000 dinarjev. Urni zaslužki delavcev so se po zvezni uredbi v prvih dveh letih po osvoboditvi gibali med 7,50 do 17 dinarjev na uro.

Do konca leta 1945 se je število zaposlenih v Železarni dvignilo na 3.787 delavcev, v letu 1946 pa je povprečni stalež znašal že 5.160 delavcev in leto kasneje 6.502 delavca. V prvih treh letih so se proizvodni rezultati v Železarni gibali:

leto	proizv. plavžev	proizv. jeklarne	gotova proizv.
1945	7.209 ton*	37.803 ton	20.917 ton
1946	35.619 ton	117.876 ton	75.464 ton
1947	92.283 ton	156.238 ton	90.501 ton
1986 (plan)	ton	ton	ton

* Ta proizvodnja je bila dosežena v prvih mesecih leta 1945, potem pa je plavž obstal.

Za izredno zavzeto delo, ki je nemalokrat trajalo tudi po šestnajst ur dnevno in vse proste dneve, je bilo že aprila 1946 proglašeno 182 udarnikov. V letu 1946 je oddelek za črno

metalurgijo pri zveznem ministrstvu za rudarstvo proglasilo jeseniško železarno za najboljšo podjetje črne metalurgije v Jugoslaviji. Isto leto je glavni odbor Enotnih sindikatov Slovenije delovni kolektiv Železarne proglasil za najboljši kolektiv vseh strokov in Sloveniji, za kar je prejel prehodno zastavo sindikatov. Leto

kasneje je kolektiv prejel diplomu Zveze sindikatov metalurških delavcev Jugoslavije za najboljše rezultate in uspehe v tekmovanju.

V takem delovnem poletu, ki so ga spremljale tudi številne težave, kajti manjkalo je izkušelj, razen tega pa je bilo potrebno mnogo nadomestnih delov popraviti, obnoviti ali narediti nanovo v domačih delavnicah, ker pri nemških dobaviteljih ni bilo mogoče kupiti nadomestnih delov, je potekala obnova obeh plavžev. Z garaškim delom in izjemno iznajdljivostjo je delavcem uspelo obnoviti prvi plavž, ki je bil ob veliki slovesnosti prižgan 30. junija 1945.

Drugi plavž je 20. avgusta 1946 ob prisotnosti maršala Tita prižgal kovinar — udarnik Janez Vurnik

Drugi plavž, ki med okupacijo ni obratoval in ga nemški strokovnjaki, kljub temu, da so zelo potrebovali jeseniško jeklo, niso mogli popraviti, je bil obnovljen do 20. avgusta 1946. Ta dan je bil za jeseniško železarno in prebivalce takratnega jeseniškega okraja izjemen zgodovinski dogodek, saj je prižgu plavža prisostvoval maršal Jugoslavije Josip Broz Tito. Na Jesenice je prispel v spremstvu notranjega ministra zvezne vlade generalallajntanta Aleksandra Rankovića, ministra za rudarstvo zvezne vlade inž. Beneta Andrejeva, generalmajorja Ljubodraga Djurića, predsednika vlade Ljudske republike Slovenije Miha Marinka, podpredsednika dr. Marjana Breclja, ministra za industrijo Franca Leskoka-Luka, ministra za notranje zadeve Borisa Kraigherja, članice Izvršnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije Lidijske Sentjurčeve in drugih.

Ta dan so bile Jesenice okrašene z zastavami, cvetjem in zelenjem, maršala Tita s spremstvom pa je na ulicah pričakala množica ljudi z Jesenic in okolice, kajti doma so ostali le nepokretni občani, celo matere z dojenčki v naročju so prihajale, da bi pokazale otrokom legendarnega vodja upora in vodja narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije tovariša Tita. Pred jeseniško železarno sta najdražjega gosta pozdravila Andrej Bohine, v imenu prebivalcev jeseniškega okraja in v imenu jeseniških železarjev delavcev-udarnik Alojz Ulčar, ki je maršala povabil, da si ogleda Železarno in prisostvuje prižgu plavža.

V spremstvu vodilnih delavcev si je maršal Tito ogledal jeseniške obrate, v katerih je delo potekalo neprekinjeno. Delavci so ga navdušeno pozdravljali z vzklikanjem »Živel maršal Tito!« in marsikomu se je utrla solza v oči. Gostje so si ogledali tudi priložnostno razstavo izdelkov, ki so jih izdelovali v Železarni.

Najlepši trenutek je bil prižig plavža »dve«, katerega obnova je pomenila veliko delovno zmago jeseniških železarjev in nove tone grodlja oziroma surovega jekla, ki je bil tako potreben za obnovo in izgradnjo nove Jugoslavije. Ob prisotnosti maršala Tita in gostov je plavž prižgal kovinar-udarnik Janez Vurnik.

Po končanem obisku v Železarni in slavnostnem prižgu plavža je maršal Tito s spremstvom odšel v delavsko kazino nasproti Železarne, današnjo restavracijo Kazina, in iz okna spregovoril navdušeni množici.

Naše ljudstvo noče ničesar drugega kot mir, da bi se moglo v miru razvijati

Maršal Tito se je po tem, ko je pozdravil vse zbrane, najprej zahvalil jeseniškim železarjem, ki so vložili vse svoje sile in znanje za obnovo svoje tovarne, da bi čim prej začeli izdelovati to, kar je potrebno naši porušeni deželi. »Še posebno,« je dejal, »ker v Jugoslaviji nimamo velikih tovarnih kakršna je vaša, razen ene slične v Zenici.« Za tem je maršal Tito govoril o pomenu udarniškega, ki ne pomeni samo čim več izdelati, temveč tudi čim ceneje, da bi ustvarjali dobre pogoje življenja ne samo za delavski razred, temveč za vse sloje delovnega ljudstva naše dežele. Govoril je tudi o razlikah med kapitalističnim načinom proizvodnje in proizvodnjo v novi Jugoslaviji. »V sedanji fazi splošnega poleta, ustvarjalnega poleta, ki se odraža ne samo

v naših tovarnah, temveč tudi na polju, v naših vaseh in mestih, povsod, kjer žive spoštovanja vredni državljani Jugoslavije, ki ljubijo svojo deželo, povsod se vidijo ogromni rezultati ustvarjalnega dela. Mi smo v poldrugem letu izvršili, zaradi vaše visoke zavesti, zaradi vašega intenzivnega dela in delovnega poleta, zaradi naših zavednih državljanov, ogromno delo in dosegli take uspehe, ki se v stari Jugoslaviji ne bi mogli doseči niti v petdesetih letih,« je maršal Tito zaključil prvi del svojega pozdravnega govora.

Drugi del svojega govora je maršal Tito namenil borbi za mir, pri čemer je opozoril na velike žrtve, ki jih je Jugoslavija žrtvovala v drugi svetovni vojni. Precej je govoril tudi o takratni mednarodni politični situaciji, ko je bila na delu reakcija v vseh zapadnih državah, pa tudi v domovini. »Naše ljudstvo noče ničesar drugega kot mir, da bi se moglo v miru mirno razvijati,« je poudaril maršal Tito. Ko je ob sklepu svojega govora, ki ga je množica ljudi spremljala s skandiranjem in ovacijami, govoril o ljudski oblasti je dejal, da le-ta ne sme biti odtrgana od ljudstva in da se ne sme spremeniti v administrativni birokratski aparat, marveč mora biti živ organ vsako-

dnevne akcije, vsakodnevnega dela med ljudskimi množicami.

Po končanem govoru je maršal Tito v Kazini sprejel predstavnike sindikalnih organizacij, kmetov, Osvobodilne fronte in drugih množičnih organizacij. Z delegacijami se je maršal zadržal v dvehurnem pogovoru. Maršalu so ob tej priliki v znak ljubezni in predanosti izročili več lepih daril — jeseniški železarji so mu izročili umetniško izdelan relief Železarne in model valjavskega stroja, mladinci Železarne pa še kromiran državni grb in relief mladince pri delu. Še posebej pa je maršal sprejel delegacijo kmetov jeseniškega okraja, v kateri je bilo veliko kmetov iz Gornjesavske doline, še zlasti tistih, ki so imeli del svoje posesti v Italiji.

Po zakuski v Kazini se je maršal Tito poslovil, ustavil pa se je še na Javorniku, kjer si je v spremstvu ogledal še javoršniške obrate Železarne.

Joža Varl

Viri: Ivan Mohorič — Dva tisoč let železarstva na Gorenjskem, druga knjiga od 440. strani dalje;

Zbornik Jeklo in ljudje, III. knjiga, sestavek Aleša Jelenc: Prevzem oblasti na Jesenicah;

Ljudska pravica 21. in 22. avgusta 1946, leto VII — štev.: 194 in 195.

